ATEITIS

5-6

ILIUSTRUOTAS
MĖNESINIS
MOKSLEIVIŲ
ŽURNALAS

GEGUŽĖS-BIRŽELIO
1 9 3 6
26-TIEJI METAI

TURINYS

K. Z. — Laukuose ir saulėje 209
Leon. Žitkevičius — Vitium cordis (eil.) 210
Julija Švabaitė — Tu ir aš (eil.) 210
Kun, J. Juozevičius — Miriam 211
Eug. Matuzevičius — Laiškas tėviškėn 212
Pr. Dovydaitis — Kaziukas Mintaujos gimnazijoj 213
S. Radzevičius — Klaipėdos pedagoginis institutas 218
Pr. Dovydaitis — Tu, aš ir aplink mudu 221
Romualdas Masiulionis — Pamilkim gimtąjį kraštą 227
Kl. A. Girskis, S. S. — Laiškas iš Ekvadoro 229
Ats. j. leit. P. Rimkūnas — Karo Mokykla 231
Kazys Bradūnas — Pavasario daina (eil.) 233
L. Narbutas — Vasariški žodžiai (eil.) 233
* * Kaip „Moksleivis" klaidina moksleivius 234
* * * Teol.-Filos. fakulteto 1936 m. rudens semestro programa 235
Aug. Daubaras — Keno dvasios esame 236
Moksleivis prašo balso. — Mokykloj ir gyvenime. — Mūsų mirusieji. — Kūno kultūra. — Kreivos šypsenos.
„Gamtos Draugas" Gegužės ir Birželio mėn.
R. Assas — Mendelis ir mendelizmas 65
A. Prielgauskienė — Boružė — ūkininko talkininkė 81
Č. Bankauskas — Lietuvos gyvatė ir jos nuodingumas 83
A. Prielgauskienė — Neužmirškime savų gražių vardų 92
J. Elisonas — Slanka miškinė 93

„ATEITIES" REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA
Kaunas, Laisvės Alėja 3. Tel. 26-76

PRENUMERATA

Lietuvoje: metams 10 lit.—pusmečiui 5 lit.—Moksleiviams met. 5 lit.—pusmečiui 3 lit.
Užsieny: met. 16 lit. — pusmečiui 8 lit. — Moksleiviams perpus pigiau.

Paskiras numeris 1,50 lit.

Redaktoriaus kalbamosios valandos:
antradieniais ir šeštadieniais nuo 14 iki 15 val.

Į ATOSTOGAS

beskubančius ateina pas Jus ir vasarinis „Ateities" n-ris, kuris nori savo artimuosius skaitytojus —idėjos draugus — lydėti žaliuojančiais tėvynės laukais, ošiančiais gojeliais ir vesti pro pakrypusius vieškelių smūtkelius į samanotas bakūžes, kuriose yra išaugę mūsų vadai ir kurios dar ir dabar mums teikia įkvėpimo. Pasisėmę jėgų ir energijos grįšite vėl į mokyklos suolus, kur prasidės kasdieninis, kartais net nuobodus darbas. Nepamirškite, kad Jūsų mokyklos draugas — „Ateitis" vėl bus pasirengusi aplankyti Tave, paįvairinti monotonišką darbą, suteikti įkvėpimo. Todėl pirmas Tavo rūpestis, po vasaros atostogų, turi būti kiek galint anksčiau užsisakyti savąjį žurnalą — „Ateitį". „Ateities" 7-8 Nr. išeis pirmomis rugsėjo mėn. dienomis.

Iki pasimatymo!

„Ateities" Administracija

Spaudė „Šviesos" spaustuvė Kaune.

TELŠIŲ PANORAMA

LAUKUOSE IR SAULĖJE

Puslapis po puslapio pravirto ištisiems mūsų mokslo metams prirašytosios knygos. Po malonaus ir sunkaus darbo pasijutome poilsio reikalingi, ir mūsų žvilgsniai alkanai siekia laukų žalumos, skliautų saulės ir vėjų laisvės. Išbėgsime jauni ir gyvenimą mylėdami. Tat ir mūsų atostogos, taip norisi tikėti, bus jaunumu ir gyvenimu perpildytos. Mumis pajus Lietuvos vienasėdijos, maži miesteliai — mumis pamatys visas kraštas. Gal tik nedaugelio mūsų moksleivių ramiai priglus kokiame kurorte, šalia ponų, šalia miesto gyvenimo. Visi kiti kaimo vaikai esame. Todėl ir laimingi. Vėl turėsime progos pabūti ten, iš kur mūsų tautos siela sklinda. Darbo ir vargo atgarsy galėsime pagalvoti apie mūsų ateitį, prisižiūrėti tos prarajos, kuri kaskart vis platesnė darosi tarp kaimo ir buvusiųjų jo vaikų inteligentų. Ji, be abejo, mums, visu krauju tebegyvenantiems su kaimu, bus nejauki, dažnai kažkokį gėdos jausmą kelianti. Bet nusigręžti nereikia. Pamatykime ją. Išgyvenkime ją. Iškęskime kaimo širdies kančia. Tada gal visai savo ateičiai susižavėsime žmogaus tiesumu, širdingumu ir kūrybingumu. O tų savumų mums jauniesiems, kultūros darbo dirbti beeinantiems, visada bus reikalinga. Mes alksime jų, kaip ir dabar dirbantieji alksta. Mes pasisemsime jų tiek, kiek dabartės jais susižavėsime, kiek jų spalva nudažysime savo siekimus. Ir tai bus mūsų gyvenimo mokykla, mūsų vasaros gimnazija.

Bet ne vien gera žavės mūsų akis. Matysime lengvapėdiškumo Dievo ir žmonių akivaizdoje. Bus ir ten žmonių, kurie ne gyvenimą valdo, bet kuriuos pats gyvenimas, kaip upių srovė mažutį šapelį, neša. Jie matys beatostogaujantį moksleivį. Jie matys pavyzdį. Tat būkime pavyzdys. Visur, kur tik būsime: bažnyčioje, darbe, pasilinksminime, būkime žmonės, kuriems rūpi Lietuvos ateitis, kuriems rūpi nepalaužtas lietuvis. Kaip švyturiai žvelkime toli ir plačiai.

Žvilgsnis į ateitį neleis mums visą dieną voliotis paunksnėmis arba mirkti upių bei ežerų vandeny. Fizinis darbas, kiek jo reikalinga organizmui grūdinti, skaityba, svetimųjų kalbų mokymasis ir savo talentų bei gabumų lavinimas — reiškimas bus keturių pamokų sistema vasaros atostogoms. Laisvalaikių čia, aišku, nė neminime. Kiek savo žiniomis padėsime jaunimui ir visiems kitiems, kurie mūsų bus reikalingi, kiek savo krašto pamatysime, manau, jau suskubome pasiryžti ir suplanuoti per visą pavasarį. Be to, ir kitose šio nr. vietose apie tai būsime užsiminę.

Iki rudens!

K. Z.

LEON. ŽITKEVIČIUS

VITIUM CORDIS

O, Dieve, kaip man šalta
Po sutemų skara!
Pralaukiau jau ir delčią —
Tavęs čionai nėra.

Sakei — žarstysim džiaugsmą
Už Mūšos pabaliuos,
Ir juoksis šventas Jonas,
Ir dobilas žaliuos.

Maniau — rimuosiu meilę
Su rožiniais žiedais.
Bet tu, mačiau, išblyškus
Ant prieklėčio radais.

Jau nesurinkti jambų —
Jų rimus pamiršau.
Tik vieną blankų posmą
Bloknotan įrašau:

Atsinešė birželis
Daug saulės, daug gėlių —
O nerandu jo sode
Nei meilės, nei eilių.

JULIJA ŠVABAITĖ

TU IR AŠ

Vėl tave aplankė žalio sodo džiaugsmas,
vėl atskris drugeliai mėlynais sparnais,
baltą rytą pievoj vėją susigausim,
baltą rytą džiaugsis pilys ir kaimai...

Ir sugrįš iš tolo sidabrinės kregždės
ir po tavo stogu susikraus lizdus,
gera bus gyventi ir žieduos nuskęsti,
gera bus ir laimę širdyje pajust...

Tavo dalgis plieno, pradalgės taip plačios,
mano naujas grėblis, šlapias nuo rasos.
Paguldysim lanką, žiedo kotą žalią,
bus smagu žiūrėti, kaip veja alsuos.

Vėl tave aplankė žalio sodo džiaugsmas.
Pas tave drugeliai mėlynais sparnais.
Tu ir juos kaip vėją šįryt susigausi,
džiaugsiesi lyg pilys, džiaugsies lyg kaimai....

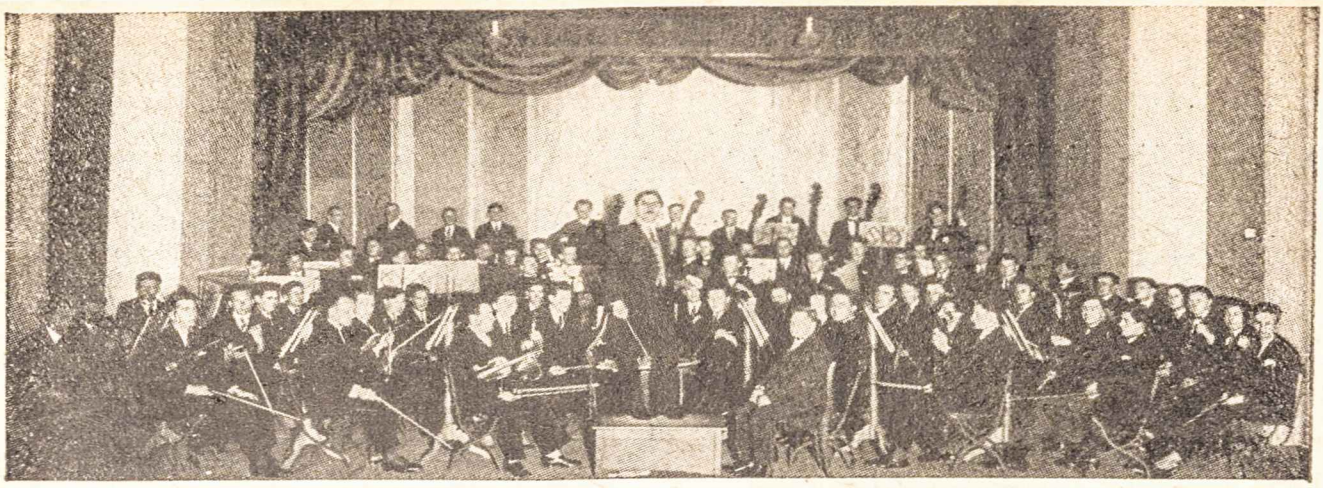

KOMP. ST. ŠIMKUS — I-JO SIMFONINIO ORKESTRO DVASIA

KUN. J. JUOZEVIČIUS

MIRIAM

Mirė.

Laidotuvėse nebuvo nieko, ką galima būtų pompa ir prabanga pavadinti. Ir kam, jei prie sūnaus kapo psalmės negiedotos.

— Nukryžiuotojo motina — paniekinančiai žvilgčioja ištikimieji.

— Maištininko, revoliucionieriaus motina, — spjaudo rašto žinovai.

Miriam tyli. Kančia, išganymas ir motinos meilė sustingo jos marmuriniam žvilgsny. Bet žodžiai, kurie aplinkui žiauriai ir skaudinančiai skambėjo, nebuvo jos paniekinimas, o pagyrimai, primeną jos mylimą kūdikį.

Palaiminta vadins Tave visos tautos.

——

Saulėlydžio varpai. Gegužės ievomis ir alyvomis nukaišytas Miriam paveikslas. Tai ne anoji Miriam. Čia taip brangi ir artima lietuvio širdžiai paprasta mūsų gegužės Marija.

Sulinkę artojo keliai. Bežaidžiančios vaikų akutės žvakių liepsnomis. Motinos dūsauja paskandinusios akis pusnuogių angeliukų nešamojoj į dangų. Jaunimas palei duris taip nuoširdžiai šaukiasi nusidėjėlių gynėjos. Ir visi — su reikalais, su prašymais, su pavasario nusiteikimu. Marija — jų gyvenimo dalis.

Marija — paprasta motina. Motinos vardas — kūdikiui gyvybė, suaugusiam — atjaunijimo jėga. Kiekvieno mūsų širdyje yra altorius ant kurio kabo motinos paveikslas. Už jos patirtus vargus ir pasiaukojimą verta pagarbos. Gerbtina kiekviena motina, — tuo labiau motina, paaukojusi kūdikį žmonijos gerovei.

Marija — nepaprasta motina, bet motina išganymo. Žmogaus dvasios kultūra, gyvenimo dėsniais pagrindimas buvo jos Sūnaus gyvenimui atneštoji ugnis, be kurios — žlugimas, įgyvendinus — rojus. „Mylėk savo artimą kaip pats save, o Dievą už vis labiau".

Marija — Dievo motina. Motina Dievo tai tarpininkas tarp nusidėjėlio žmogaus ir Kūrėjo. Kokį vaidmenį ji vaidina religingo žmogaus gyvenime, išskaitome jos garbei paskirtoj litanijoj.

Kiekvienas žmogus turi teikti garbę Marijai. Turi ją garbinti visos tautos ir net nepraktikuoją tikybos, nes Ji verta pagarbos ne tik kaip motina Dievo, bet dar ir kaip motina įžymaus žmonijos geradario ir žmogaus dvasios kultūrintojo Kristaus.

EUG. MATUZEVIČIUS

LAIŠKAS TĖVIŠKĖN

Tau išsakyčiau, tėve, aš žodžius gražiausius,
Tau parašyčiau aš ilgiausią laišką, —
Bet kur tu eisi, kur tu laimę pasigausi,
Jei viskas čia taip pilka ir neaišku? ...

Prisimenu, kai sūnų pievomis lydėjai ...
Geltonos varpos smaigstė plaukus.
Sakei: „Sugrįžk, sūnau, sugrįžk laukų alėjom —
Praverks akis motulė nesulaukus".

Palaukėj linko kryžius senas,
Maldom nusagstėm tolų kelią ...
O juk sugrįšiu aš ir tu paklausi:
„Sūnau, kodėl skruostai išbalę?"

Neklausk, tetuš, tėveli mielas! —
Jaučiu — ateis ir išvaržys jie dūšią mano ...
Ir tik tada, galbūt, suprasim,
Jog mes varžytinių dalia gyvenam ...

Bet neliūdėki, tėve! Ech, tegu ...
Dar daug turiu aš meilės ūžiančių šilojų —
Žaliuoju ilgesiu kasdieną aš degu
Ir vardą tėviškės dažnai kartoju ...

Sugrįš sūnus palaukėmis dainuodamas ...
O čia parduos ir pirks grynais ir obligacijom — —
Tegu ... Ten dobilo kuklus žiedelis
Pakeis man elegantišką akaciją ... — —

KAZIUKAS MINTAUJOS GIMNAZIJOJ

(Kaip ir medžiaga kai kieno biografijai*)

Iki rudens Petro Kučo paruoštą Kaziuką tėvelis nusprendė vežti gimnazijon į Mintaują (dabar Jelgava). Šiaulių gimnazija, berods, buvo arčiau, bet daug kas nulėmė už Mintaują: pro Mintaują ne tik Mūša tekėjo, bet ir Linkuvos bei Joniškėlio apylinkių ūkininkai savo javus parduot veždavo; Mintaujos gimnazijoj buvo ėjęs mokslą ir Kaziuko dėdė (tėvo brolis) kunigas P—kas (ilgai Kurkliuose klebonavęs); Mintaujos gimnazijos kapelionas kun. Juozas Genys buvo P—kų nepertoliausias giminietis; Mintaujos gimnazijoj, pagaliau, nereikalaudavo iš mokinių turėt uniformų, kaip kad Šiaulių gimnazijoj; tad gimnazistams drabužis pigiau kainuodavo. Pagaliau, Mintauja tuomet nebuvo svetimos valstybės, bet tik gretimos gubernijos miestas, kurį ir dėl atstumo pasiekti nebuvo taip jau sunku: vasaros metu auštant išvažiavus, vakare jau galima buvo būti vietoje, vidutinišku greitumu arkliais važiavus.

Kaziuką iš namų vežant, visi namiškiai verkė. O motinėlė net paskui vežimą sekė tol, kol pradėjo riščia važiuoti: taip jai buvo skaudu su savo sūneliu skirtis.

Mintaujoj Kaziukas išlaikė egzaminą antron klasėn. Ir kiti kaimynai buvo savo vaikus nuvežę, bet tie neišlaikė. Iki prasidėjo mokslas, Kaziukas baisiai nuobodžiavo svetimoj vietoj, ilgėjosi namų ir namiškių, eidavo namų pusėn pasivaikščioti. Kažin ar tik nebūtų pabėgęs namon, jei tuo metu būtų kas nors iš namiškių pas jį atvykęs. Bet kai niekas neatvyko, tai tas nostalgijos jausmas praėjo ir Kaziukas nusiramino.

Tuo tarpu namuose Kaziuko motinėlė neturėjo ramybės. Pagaliau, po kokių dviejų savaičių ir ji su tėveliu atvažiavo Mintaujon sūnelio pažiūrėtų. Kaziukas anksti rytą atmerkia akis, o prie jo lovos jo motinėlė besėdinti . . . Buvo džiaugsmo abiem. Kaziuką pamačiusi motina daugiau nebeverkė ir net pradžiugo.

Greitas, be sistemos pasiruošimas gimnazijon, pasak mokytojo Ošaklinskio, tikrai kad lyg būtų „apgadinęs gerą vaiką“. Tai vis atsiliepdavo Kaziuko moksle. Jis mokėsi ne vienodai. Vieną kartą jis yra buvęs klasėje antrasis moksleivis, o pereidamas penkton klasėn gavo „pagyrimo lapą“.

Mintaujos gimnazija tuo metu buvo iš vokiškos verčiama į rusišką. Keturios pirmosios klasės jau buvo rusiškos, o nuo penktosios dėstomoji kalba dar buvo vokiška. Kasmet surusindavo po vieną klasę. Dėl to greitai keitėsi mokytojų personalas, mokslas ir papročiai. Kitados išgarsėjusi gimnazija dabar smuko žemyn; ėjo mažyn ir mokinių skaičius.

Po pusmečio pasitraukė buvęs ilgametis jos direktorius V o g e l; jo vieton atvyko R o ž a n k o v s k i. Senų mokytojų vokiečių pasiliko vienas kitas, kurie pramoko rusiškai. Ilgiau išbuvo klasikinių kalbų mokytojas W e i n e k. Jis mokiniams dažnai sakydavo (žinoma, rusiškai): „Jei jūs nemokate galvot lotyniškai, tai galvokit graikiškai!“

*) Tęsinys iš „Ateities“ 2—4-jo n-rių.

Mūsų Kaziukui geriausiai sekėsi mokytis graikų kalba; už tai direktorius Rožankovskis į jį turėjo gerą akį. Kai Rožankovskis kartą aiškino lūpų garsus, Kaziukas pasakė lietuvius turint priežodį: „Ištark pupų nesuglaudęs lūpų“. Direktorius paprašė įrašyti tai jo knygelėsna ir išversti rusiškai.

Nemaža įkyrėdavo gimnastikos mokytojas kapitonas K r a t k o v s k i. Įpykę mokiniai kartą pribarstė salėj žirnių. Už tai paliko Kaziuką dviem valandom klasėj. Po pamokų stūkso jis koridoriuj ir liūdi. Eina direktorius ir prasideda tarp jųdviejų lakoniškas pasikalbėjimas: „Ko neini namo?“ — „Paliktas“. — „Kas paliko?“ — „Ponas Kratkovski?“ — „Už ką?“ — „Už triukšmą“. — „Argi sauvaliauji?“ — „Nežinau“. — „Eik namo!“.

Vėliau graikų kalbą dėstė latvis Š v a m b e r g i s. Jis mokinių kitaip nebausdavo, kaip tik Homero eilėmis, kurių duodavo išmokti atmintinai. Kaziukas dar ir dabar jų nemaža atsimena, kad ir vietomis turinio jau ne visai sugaudo, Bet mokiniai už tai nepykdavo ir su tuo mokytoju sugyvendavo geruoju.

Gimnazijoj buvo paprotys įsikarščiavusius mokytojus išvyt lauk iš klasės. Paleisdavo per rankas kortelę — vienu kartu visiems pradėti trypt kojomis ir kumščiomis daužyt suolus. Ne vieną mokytoją pavykdavo tuo būdu išvaryti. Po tokio žygio kad ir klasę pabausdavo, bet mokytojas bent kurį laiką būdavo ramesnis.

Mintaujos gimnazijoj kalbamu laiku mokytojo darbą dirbo ir lietuvių rašomiosios kalbos tėvas J o n a s J a b l o ń s k i s. Jis jau tuomet būdavo labai nervingas, greitai supykdavo ir statydavo menkus pažymius iš lotynų kalbos. Tat moksleiviai sumanė ir Jablonskiui pritaikinti savąjį metodą. Moksleivis Laucevičius nupiešė lentoje prieš Jablonskio pamoką jo karikatūrą: sėdi Jablonskis vienetukų, dvejetukų ir kur nekur trejetukų debesyje. Šią provokaciją užtaisę, moksleiviai ramiai sėdi ir laukia.

Jablonskis atėjo klasėn, pasižvalgė ir riktelėjo: „Steret‘ etu drian“ (nutrint tą šlamštą). Staiga sudundėjo kojų ir rankų trenksmas. Jablonskis, kaip įgeltas, pašoko iš vietos; bet stovėdamas klasės vidury šaukė: „Kto nedovolen, prošu vyjti“ (kuris nepatenkintas, prašau iš eiti) . . . Klasė turėjo nurimti, o supykdytas mokytojas nepastatė nė vieno trejetuko. Vadinasi, iš pažymių pieštas debesys dar patirštėjo dvejetukais ir vienetukais.

Moksleiviai lietuviai perdaug su Jablonskiu nesipykdavo, nes žinojo jį gerą lietuvį esant. Jis buvo pradėjęs kviestis pas save kai kuriuos moksleivius lietuvius, kuriuos K r i k š č i u k a i t i s (= Aišbė) turėjo mokyti lietuviškai dainuoti. Tuo reikalu ir Kaziukui teko kartą kitą pas Jablonskį užeiti. Bet choro kažkodėl nesusidarė.

Rusų kalbą dėstė lenkas G i ž i c k i s. Vieną kartą po Velykų klasėn atėjusį mokytoją vienas mokinys pasveikino rusišku Velykų sveikinimu: „Christos voskres!“ („Kristus atsikėlė!“). — O mokytojas jam į tai atšovė: „Eto ne vašė dielo; razskaži gramatiku!“ (tai ne Tamstos dalykas; pasakok gramatiką).

Gižickis ketvertuką tik tam statydavo, kuris laisvu noru išmokdavo tick eilių, kad ištekdavo jų sakyt bent pusvalandį. Ir Kaziukui teko tas malonumas turėti.

Per geometrijos egzaminus rusas Černišov'as Kaziuko teklausė: „Dvi tiesės gretimos trečiai?“ Atsakius: „gretimos viena kitai“ — pastatė 5. Lenkas Mečnikovski per matematikos egzaminus nutvėrė Kaziuko juodraštį pas draugą; bet rašto darbui vis dėlto pastatė 5; bet per žodinius egzaminus, kai Kaziukas pasakė, kad + ir — yra = 1, pastatė 1; tačiau bendrą pažymį išvedė (5+1:2) 3.

Ukrainietis Volkovič istorijos pažymį Kaziukui rengėsi statyti 2. Klasės auklėtojas Švambergis, Kaziukui nieko nežinant, paprašė jo dar sykį paklausti. Tas atsakė blogiau kaip pirma. Švambergis dalija pažymius ir rodo pirštu. Kaziukas netyčiomis atsiliepia: „Žiūrėkite, didelis dvejetukas“. — „Tai žmogus! gavo dvejetuką ir dar džiaugiasi!“ — nusistebėjo auklėtojas. Tai buvo pirmutinis ir paskutinis Kaziuko metų ketvirčio dvejetukas.

Istorijos mokytojas Lūnin'as šališkai liesdavo Katalikų Bažnyčią. Moksleivis Karolis Bistramas jo žodžius atpasakodavo per religijos pamokas. Kapelionas kun. Juozas Genys aiškindavo, kaip kas iš tikrųjų yra buvę. Dėl to ištisas valandas klasė neturėdavo nei religijos, nei istorijos pamokų: Bistramas ginčydavosi su Lūninu.

Kad ir religijos vadovėliai buvo rusiški, tačiau kapelionas rusiškai nedėstė; jis kalbėdavo mokinių kalba, kartais įterpdamas po keletą rusiškų žodžių. Kartą Kaziukui kalbantis su kapelionu lietuviškai, moksleivis Tomasz Zan piktai paklausė lenkiškai: „Po jakiemu mówisz? po tatarsku?“ (kaip tu čia kalbi? ar totoriškai?) — „Tik ne po chamsku, kaip tu“ — atrėžė Kaziukas tam Žemosios Panemunės dvaro ponaičiui.

Kaziukas jau tuomet rankiojo savo gimtosios apylinkės dainas; buvo prirašęs didelį sąsiuvinį dainų, surinktų Linkuvos apylinkėse. Į jį buvo įrašyta ne viena, vietos liaudies dainiaus Andrašiūno sudėta daina. Buvo viena ir paties Kaziuko parašyta, satiriško pobūdžio: joje buvo pajuokiami Gailionių kaimo jaunimo papročiai ... Tai buvo Kaziuko pirmasis kūrybos bandymas ...

Savo poezijos Kaziukas tiek beatsimena. Kartą su draugu juodu paėmė žinomą gaidą „Leiskit į Tėvynę“ ir bandė, katras greičiau pritaikins ritmus ir rimus. Sudėjo dainą, kurios vienas posmas taip skambėjo:

Kad ašen paskrisčiau, kaip paukšteliai lek,
Dažnai ten nuvykčiau, kur Mūšelė tek.
Ten mano Tėvynė, ten miela gyvent,
Ten mano gimtinė, ten norėč pasent ...

Gaudavo Kaziukas skaityt ir lietuviškų draudžiamų raštų, kuriuos atostogomis slėpdavo viename bičių avily. Į jo namus užeidavo knygnešiai; kartais pernakvodavo; jų vieno jis matė palto pamušale eilių eiles kišenių, knygų prikimštų. Užvažiuodavo ir garsus žieminės Lietuvos knygnešys Bielinis; jo vežimas buvo su dviem dugninėm, kad tarp jų būtų galima knygos paslėpti.

Iš perskaitytų lietuviškų draudžiamų knygų Kaziukui didžiausio įspūdžio paliko Zanavyko „Lietuvos Istorija“ ir Garnio „Tarp skausmų į garbę“. Ir iki šiol jam už visus Vytauto paveikslus gra-

žesnis atrodo tuokart „Lietuvos Istorijoje“ atspausdintas jaunikaitis — Vytautas ant galvos su šalmu, papuoštu plunksnų kuodu...

„Tarp skausmų į garbę“ Kaziukas skaitė keletą kartų, atmintinai išmokdamas tas vietas, kuriose buvo paliesti jam tada labiausiai rūpėję dalykai. „Kas pašaukimas? Gal sapnas gražus, kursai kūdikystėj pamėgo, matušės išgirtas? Žmogus atsibus. Pabėgs, kaip jaunystė prabėgo“... „Gražus pašaukimas! Bet eiti keliais, kur visko išsižadėti? Atsakymą duoti, kai amžiai suseis? Ir kaipgi menkam išgalėti? Bet gal, kaip kareivis, prieš kovą drebi? Kaip kūdikis nori pabėgti? O ne! neišbėgsi: kariauja visi; visur reiks kariauti, kentėti. Jei balsas Aukščiausio vadina tave, nebūk, kaip keleivis, bailus“...

Tur būt senoje „Aušroje“ Kaziukas rado žodžius: „O jaunyste! Negaliu tavęs užmiršti. Kas vakar dėjosi, vos atmenu. Kas tuomet darėsi, nė aguonos grūdo nepamiršau“.

Kaziukas ypač atsimena visa tai, kas lietė klausimą: kuo būti? Jo protingi gimdytojai buvo jam davę visišką laisvę. Bet jau buvo iš anksto aišku, kurį pašaukimą Kaziukas pasirinks. Į Mintaują pirmą kartą važiuojant, vienas pažįstamas kelyje, tartum pranašiškai, pasakė: „Gražus bus kunigėlis“.

Ketvirtą klasę baigdamas, Kaziukas tikrai nusprendė stot į kunigų seminariją. Tėvelis nusivedė Kaziuką pas giminę kapelioną kun. Juozą Genį (Kaziuko motinėlės pusbrolis) pasitarti. Kapelionas tarė Kaziukui: „Ar manai, kad tokių šiūkšlių seminarija laukia? Baik šešias, aštuonias klases, tada bus kas kita“. Tai išgirdęs tėvelis liepė Kaziukui toliau mokytis: „Seminarijoj bus lengviau, jei nepereis noras“ — nusprendė jis.

Bet kartą pasiryžusiam stot į kunigų seminariją, buvimas gimnazijoj Kaziukui atrodė tik laiko gaišinimas. Dėl to iš šeštos klasės išstojęs jis nuvažiavo Kaunan laikyt egzaminų.

Rusų valdžios skirtus egzaminus jis išlaikė gerai. Iš lotynų kalbos, kitiems ko nemokant ir vietoj jų Kaziukui atsakius, jo daugiau ir nebeklausinėjo. Per religijos egzaminą išėjo mažas nesusipratimas dėl netiksliai pavartoto žodžio „pasakos“.

Būtent, kun. P o v i l a n i o palieptas papasakot apie Juozapą Egiptietį, Kaziukas atsakė: „Moku tas pasakas“. „Na papasakok tas pasakas“ — tarė susiraukęs egzaminatorius. Iš Šv. Istorijos atsakius, prasidėjo egzaminas iš katekizmo: „Kas yra krikštas?.. Krikštas vandens? Krikštas kraujo? Krikštas ugnies?“ Kaziukas atspėja ir vėl jį sugauna. Jam čia buvo tikras „krikštas“, tik ne vandens, o kraujo ir ugnies... Vos vos egzaminą išlaikė.

Rudenį, prieš išvažiuojant seminarijon, nubunda Kaziukas rytą, o prie jo lovos besėdinti motinėlė. Ji sako: „Vaikeli! Jei tik nenori, nevažiuok!“ Kaziukas tyli. Motinėlė toliau kalba: „O jei važiuoji, tai iš seminarijos nebeišstok“. Kaziukas vėl nieko nesako. Motinėlė vėl kalba: „O jei kartais tektų išstot, tai neišsižadėk savo krašto, kaip kiti daro: išvažiuoja kur svetur ir užmiršta savuosius. Sugrįžk į namus“...

Šis protingos motinos monologiškas pasikalbėjimas su jos sūnum, tauriu, ryžtingu, 19-sius amžiaus metus bebaigiančiu jaunuoliu Kazi-

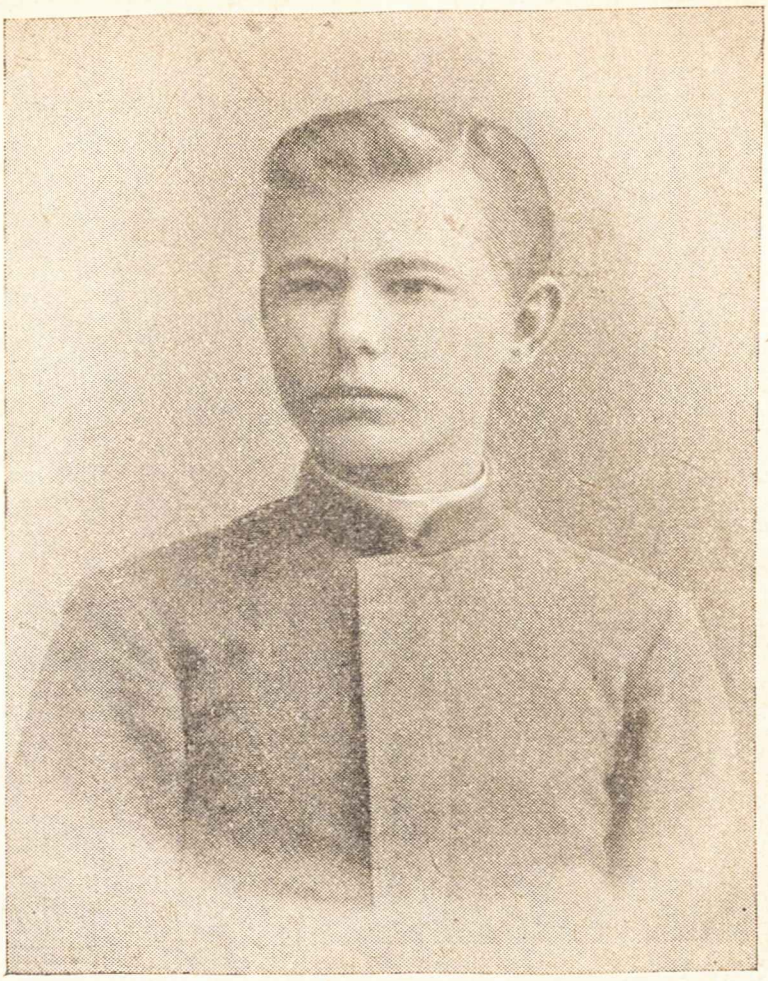

mieru, įvyko prieš 40 metų su viršum, t. y. 1894 metų rudenį Gailionių kaime Juozapo ir Uršulės Paltarokų namuose.

Štai jums, skaitytojai(jos), pagaliau ir visa uždanga atsiskleidė. Jūsų smalsesnieji, berods, jau seniai pro uždangos plyšius įžiūrėjote, apie kokį Kaziuką aš čia jau ketvirtą kartą jums pasakojau. Taigi, dabar tegul visi žino ir įsitikina, kad čia aš pasakojau apie visai Lietuvai nepaprastai brangaus ir mielo Panevėžio vyskupo Ekscelencijos vyskupo Kazimiero Paltaroko gimtąją aplinkumą, kilmę, jaunystės dienas ir gimnazijoj mokymosi laiką. Uždangą atskleidęs dabar galiu jums ir jo atvaizdą parodyti, kaip jis atrodė gimnazisto švarkelį dėvėdamas.

Dabar turiu čia dar pridurti, kad Ekscelencijos simpatingasis senas tėvelis Juozapas Paltarokas jau yra iškeliavęs į kitą gyvenimą šių (1936) metų Gegužės mėn. 11 d. Jis ramiai užmigo ant savo sūnaus vyskupo rankų beveik pilnų 95 metų sulaukęs (tik 2 savaičių betrūko). Gegužės mėn. 14 d. daugelio kaimynų (apie 50 vežimų) atlydėtas į Linkuvą ir po ilgų pamaldų palaidotas Linkuvos kapų gražiausioj vietoj dalyvaujant pačiam jo sūnui vyskupui, daugeliui kunigų ir didžiulei žmonių miniai. Ir aš jaučiau pareigos kapuose pareikšti brangiam ir mylimam Ekscelencijai užuojautos žodį, o susirinkusiems žmonėms primint nabašninko dorybes kaip kataliko bei piliečio ir apskritai pakalbėt tokio momento tema. Šiąja proga ir visą „Ateities“ skaitytojų šeimyną kviečiu už jį tarti: „Amžinoji šviesa tegu jam šviečia, Viešpatie, su tavo šventaisiais per amžius, nes tu maloningas“. O savo tėvelio netekusiam vyskupui Kazimierui ir jo motinėlei šioj vietoj taip pat visų skaitytojų vardu reiškiu nuoširdžiausią užuojautą.

1936.VI.1. *Pr. Dovydaitis*

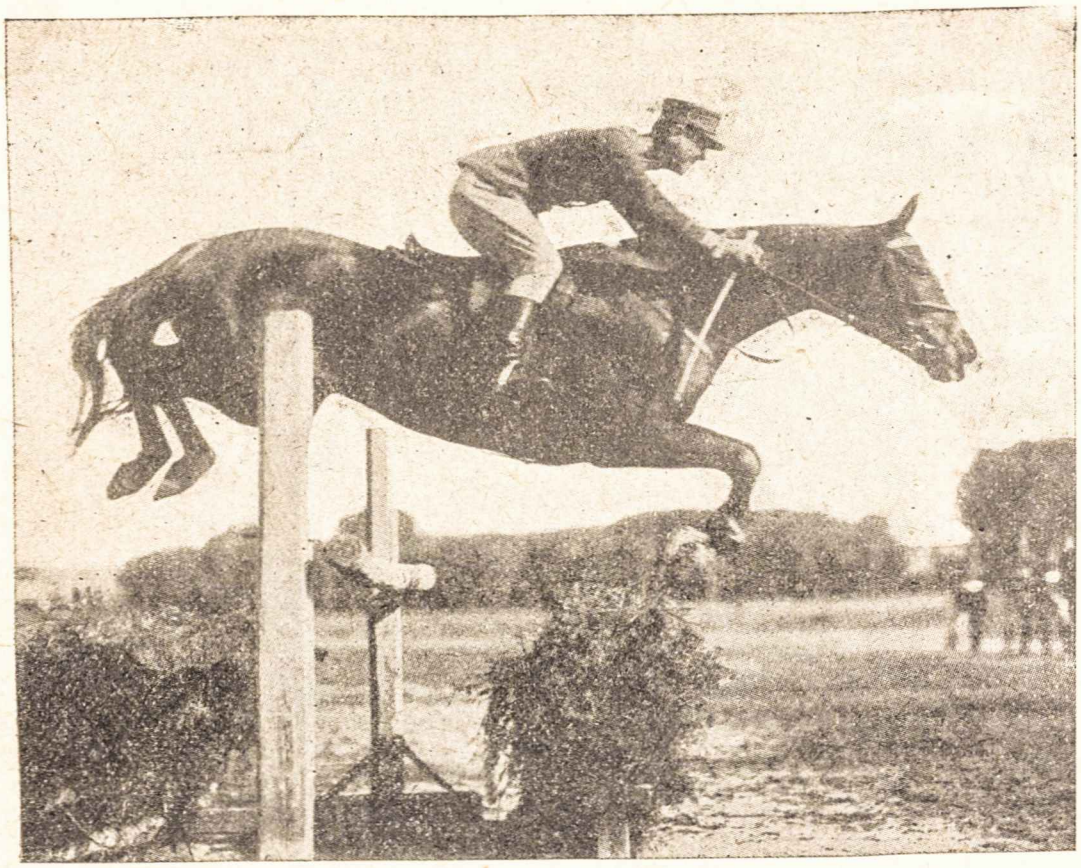

KAS MUMS KLIŪTYS „Karys“

KLAIPĖDOS PEDAGOGINIS INSTITUTAS

Informacijos abiturientams

Pašaukimas — gyvenimo laimingoji žvaigždė. Mokslo metai jau baigiasi. Netrukus, collega abituriente, gausi į savo rankas atestatą, savo ilgų metų darbo vainiką. Gausi į rankas tą brangų kiekvieno abituriento turtą, raktą, kuris turi atidaryti tau duris į platesnį gyvenimą. Tikiu, kad dar gimnazijos suole sėdėdamas galvojai: ką veiksiu baigęs gimnaziją. Dabar gi jau paskutinės dienos, kada tu turi duoti sau galutiną atsakymą. Žengdamas į gyvenimą neapsirik, tau dažnai atrodys, kad jis tave rengiasi gausiai apdovanoti, o tai tik viliojantys švyturiai, kurie bematant užges. Gyvenimas stato pirmiau užtvaras, už kurių slepiasi tikrieji laimėjimai. Todėl kiekvienas tavo žingsnis yra laiptai, kurie veda į tavo statomą rūmą.

Aukštesnioji mokykla duoda tik bendrą ir elementarinį išsilavinimą. Ji auklėja žmogų tol, kol jis pats dar nesugeba be kitų pagalbos auklėtis ir mokytis. Tačiau čia įgyjama tik bendriausios ir elementariausios mokslų žinios, kurios reikalingos kiekvienam, norinčiam šiek tiek orientuotis gyvenime ir mokslų visumoj. Reikalinga tos elementarios žinios praplėsti, pagilinti. Aukštasis mokslas jau yra pilna pažintų dalykų sistema, galimai plati ir gili. Aukštasis mokslas apima visus mokslus, ar bent daugumą jų sričių. Žmogaus gyvenimas yra tiek trumpas, kad jis visų mokslų kaip reikiant negalės pažinti. Bet bendras, pagrindinis išsiugdymas visiems yra būtinas, nes pats gyvenimas to reikalauja. Taigi, kalbant apie tolimesnį mokslo

pasirinkimą, reikia rinktis, tai, kas labiausiai tinka įgimtiems gabumams. Tik pasirinkus tai, kas atitinka įgimtus gabumus, galima išvengti bereikalingo klajojimo ir puldinėjimų nuo vieno dalyko prie kito. Dabartinis gyvenimas yra tiek sumechanizėjęs, kad norint nenorint reikalinga specializacija.

Viena tokių specializacijų, išplaukianti iš žmogaus pašaukimo, yra mokytojavimas.

Mokytojui šiandien krinta ant pečių sunki našta. Išvesti jaunuomenę neiškrypusią ir sveiką per tiek išorinių ir išvidinių gundymų, pakelti jos moralę ir religingumą, kada aplinka šiuo atžvilgiu dar labai susmukusi, — reikalinga didelių, gausių Dievo dovanų, reikia didelės jaunimo meilės, drąsos ir kantrybės. Juk mokytojas formuoja jauną vaiko sielą ir rengia ją pilnutiniam gyvenimui. Mokytojas visu kuo turi būti mokiniui pavyzdžiu. Jis turi mylėti jaunimą, nes be meilės šis sunkus darbas neįmanomas. Jo žodžiai negali skirtis nuo darbų. Vienaip kalbėti, o kitaip daryti — tai žemiau žmoniškumo, tai mokytojo profesijos profanavimas. Toks mokytojas tai ne mokytojas, bet prasčiausia kokia tik gali būti mizerija. Toks žmogus tegul nesirenka mokytojo profesijos.

Mokytojo profesijai pasirengti pas mus Klaipėdoje yra įsteigtas Pedagoginis Institutas. Šiais metais, kaip girdėti, numatoma steigti antrasis tokio tipo institutas Panevėžyje. Klaipėdos Pedagoginis Institutas savo darbą pradėjo 1935 m. rugsėjo mėn. 15 d.

Į institutą priimami turį įstatymo numatytą mokslo cenzą arba pedagoginį stažą, ne vyresni kaip 30 m. amžiaus (mokytojai — 35 m. amžiaus). Prieš įstojant į Institutą tikrinama kandidatų sveikata ir muzikalinė klausa. Norį įstoti į Institutą kasmet iki rugsėjo mėn. 1 d. paduoda prašymus Instituto direktoriaus vardu. Prie prašymo pridedami šie dokumentai:

1) aukštesniosios mokyklos atestatas arba jam tolygus dokumentas su notaro patvirtintu nuorašu,
2) curriculum vitae,
3) trys fotografijos ir
4) gimimo metrika.

Mokytojai, be to, prideda rajono inspektoriaus atestaciją ir savo tarnybos lapo nuorašą.

Mokslas institute trunka 2 metus ir skirstomas į du kursus: pirmąjį ir antrąjį. Kiekvienas kursas turi rudens ir pavasario semestrą. Rudens semestras prasideda rugsėjo mėn. 15 d. ir baigiasi vasario mėn. 15 d. Pavasario semestras prasideda vasario 15 d. ir baigiasi liepos mėn. 1 d. Pavasario semestro paskaitos ir pamokos baigiasi gegužės mėn. 25 d. Po to seka egzaminai. Be to, kiekvieno semestro pabaigoje būna koliokvijumai-pakalbinimai lektorių parašams gauti.

Institute einami šie dalykai:

I. Bendrųjų dalykų grupėje:
   1. lietuvių kalba ir literatūra,
   2. lietuvių tautotyra,
   3. Lietuvos kraštotyra,
   4. Lietuvos valstybinė teisė,
   5. Klaipėdos krašto teisė,

6. filosofijos įvadas,
7. sociologija,
8. naujoji svetima kalba, (anglų, vokiečių, prancūzų),
9. matematika,
10. gamtos mokslai.

II. Pedagoginių dalykų grupėje:
1. psichologija,
2. pedagogika ir jos istorija,
3. metodologija,
4. mokyklinė higiena,
5. mokyklos teisė ir administracija.

III. Techninių dalykų grupėje:
1. mokyklinė praktika,
2. muzika ir dainavimas,
3. pritaikomoji paišyba,
4. rankų darbai,
5. žemės ūkis,
6. kūno kultūra.

Techninių dalykų ir kalbų mokomasi grupėmis seminaruose. Pažangesniems studentams skiriamos stipendijos. Praėjusiais mokslo metais buvo skirta 80 stipendijų po Lt. 50,— mėnesiui. Stipendijos skiriamos kas semestras.

Visi Instituto klausytojai sudaro vieną korporaciją, kuri tvarkosi Instituto direktoriaus patvirtintu statutu. Instituto klausytojų korporacijos nariai negali būti kitų korporacijų nariais. Korporacija gali turėti savo sekcijas. Praėjusiais mokslo metais veikė: „Literatūros-meno“, „kraštotyrininkų“ ir „Skautiškų studijų“ sekcijos.

Mokslas institute yra neapmokamas.

Baigus institutą ir gavus diplomą, vietos, kaip pernai spaudoje buvo rašyta, garantuotos. Neužmirškite tai, kad Lietuvoje mokytojų su aukštu mokslu ir iš viso yra maža.

Truputį ekonominiais reikalais.

Pragyvenimas nėra ypatingai brangus. Miesto centre kambarį su šviesa, kuru ir aptarnavimu galima gauti už 40—60 lt. Į tokius kambarius, daugumoje, galima tiesiog eiti ir gyventi; kambarys visu pilnu apstatymu: stalu, kėdėmis, lova, pataline ir t. t. Rytais gaunama kava, o vakarais — arbata. Cukraus ir maisto produktų reikia pačiam turėti. Miesto pakraštyje galima rasti ir pigesnių kambarių. Kambarį su pensionu galima gauti už 80 lt. ir daugiau, t. y. su pusryčiais, pietumis ir vakariene. Valgyklose pusryčiai, pietūs ir vakarienė kainuoja po 1—80 cnt. (tik studentams). Visais kitais studentų ekonominiais reikalais yra iškovota nuolaidos, pav., batų taisymas ir t.t. ir t.t.

Be to, pereitais mokslo metais dalis mergaičių gyveno bendrabutyje Giruliuose (7 klm. už Klaipėdos). Susisiekimas traukiniais, kurie dažnai važinėja. Šiais mokslo metais, galbūt, bus įsteigtas ir berniukams bendrabutis.

Tai tiek žinių apie Klaipėdos Pedagoginį Institutą. Visi, kas turi patraukimą mokytojo darbui, tevažiuoja į Pedagoginį Institutą.

Pašaukimas ir jo įgyvendinimas — žmogaus laimė, bet jo suradimas — gili gyvenimo paslaptis.

TU, AŠ IR APLINK MUDU

Draugiškas pasišnekučiavimas su kolega prof. D-ru Stasiu Šalkauskiu jo 50 metų amžiaus sukakties proga

MIELAS DRAUGE!

Štai net ir nepajutova, kaip mudu abu patekova į senių skaičių: įropojova į 50-sius mudviejų amžiaus metus. Tu tą skaičių, berods, jau perkopei šių metų Gegužės mėn. 16 dieną, o aš, jei Dievas leis, jį pasieksiu šių metų Gruodžio mėn. 2 dieną. Mudviejų šio pasišnekučiavimo klausytojai, „Ateities“ skaitytojai(jos), neabejoju, jog smarkiai nustebs išgirdę, kad mudu šiais metais jau po šeštąjį kryželį būsiva ant pečių užsidėję. Mudviejų dar laimė, kad ne moteriškos lyties individai esava, nes tuomet būtų dar liūdniau: juk tuomet ir mudu, kaip a. a. Marija Pečkauskaitė, mano pasveikinta 50 metų sulaukusi, mudviejų sveikintojams, gal būt, su rezignacija atsakytuva: „Dėkojava už priminimą, kad tokios senos jau esava!“

Bet mudu esava vyriškos lyties padarai, tat visuomenės teismas mudviem, reikia tikėtis, bus bent kiek palankesnis ir mudu dar nepriskirs prie senų, niekam nereikalingų „trantų“. Pagaliau, tesižinie! Tegu sau mano ir kalba kas ką nori. Tačiau šiąja proga aš tariaus, kad ir mudviem gal reikėtų pasikalbėti apie šį bei tą atsižvelgus į praeitąjį gyvenimo kelią, pasidalinti bendrais atsiminimais ir mudviejų pačių pažintį pagilinti.

Tam tikri dokumentai rodo, kad saulės šviesą Tu išvydai 1886. V. 16. (sen. kal. 4) padubysių padangėj, pakriūtingos Dubysos vidurupio (o gal jau žemupio) kariuoju krantu ilgai nutysusiame miestely — Ariogalioj. O mano gimtinė randama apie pusšimtį kilometrų į pietus tiesia linija (merdijanu) nuo Ariogalos, jau kairiajame Nemuno šone, dideliame miškų masive betūnojančiame mažame Runkių kaimely. Taigi, tarp mudviejų gimtųjų vietų ne tokio jau tolimo atstumo būta. Bet žiūrint tokiu požiūriu, kuomet jau gretima parapija yra lyg kokia nauja šalis, 50 km yra negirdėtai didelis atstumas. Apie tai, kad iš viso yra kažkokia Dubysa, aš pirmą kartą sužinojau tik Maironio „Pavasario Balsams“ mano rankosen patekus; o tuomet jau apie 20 m. amžiaus turėjau . . .

Kas kita šiandien! Šiandien Dubysos vidurupis ir žemupis tapo lyg antroji mano gimtinė. Ne viena vietukė čia ne tik mano išvažinėta, bet ir pėkščiomis išvaikščiota. Seredžius, Čekiškė, Prienų dvaras, Butkiškė, Ariogala, Paturkšlio miškas su Bielskaus kalnu (ar ne senobinės Liutavaro pilies liekanos?), Paturkšlio naujakurių kaimas, Ugionai, Pakalniškių kaimas, Betygala — šiandien įvairiais atžvilgiais mano širdžiai yra tapusios artimos vietos. Kodėl jos dabar tapo artimos — ne labai norėčiau savo širdies visas paslaptis visiems atskleisti. Nebent į ausį pašnabždomis galėčiau pakuždėti: su Čekiškės parapija ir valsčium susimezgiau nuo 1935. IV. 25 kaip neva savininkas pliko žemės sklypo iš nugyvento Prienų dvaro padubysy (kurį, berods, pernai vasarą ir patsai esi matęs ir po jo šlaitus lipinėjęs); Butkiškė nuo pernai metų vasaros tapo pažįstama kaip kaimyninė parapija kitoj Dubysos pusėj. Į gražiuosius Ugionius su jų stebuklingu šaltiniu ekskur-

JUBILIJATAS PROF. DR. ST. ŠALKAUSKIS

siją su kan. Dogeliu esu padaręs jau 1933 m. vasarą iš jo gimtinės (Knebionių km.) per Milašaičius, — tą ramų bažnytkaimiuką (dešinėj Dubysos pusėj), kurį garbingas kanauninkas, Kauno bazilikos viceprepozitas, skiriasi savo senatvės altarijai! Paturkšlio ir Pakalniškių kaimai padubysy (Betygalos parapijoj) tapo man žinomi kaip savo gyventojų tarpe turį man brangaus jaunimo atstovų. Su pačia Betygala nuo šių metų V. 3. pagaliau esu „susigiminiavęs" per vienos katalikiškos organizacijos vėliavos „kūmystę". O Ariogala yra visų šių mažesnių vietovių didesnis centras, į kurį visuomet pateksi šioj padangej atsidūręs.

Taigi, mielas drauge, Tavo gimtoji padangė šiandien man ar tik nėra geriau pažįstama kaip Tau pačiam, kuris tik ar ne dvejus metus turėdamas buvai iš savo gimtosios vietos išgabentas, kai Tavo tėvelis su visa šeima buvo išsikėlęs trumpam laikui už Lietuvos ribų — į Rygą. Bet Ariogala vis tiek gali didžiuotis būdama Tavo gimimo vieta. Įdomu būtų pamatyti toji pastogė, jei ji dar išlikusi, kurioj tavo tėvelis čia buvo gyvenęs, gydytojo darbą dirbdamas.

Taigi, mudu abu atėjova pasaulin Lietuvos žemėj, netgi tik 50 km atstume ant to paties meridijano. Bet jau nuo pat pradžių mudviejų gyvenimas ėjo skirtingais keliais. Tave atėjusį pasveikino skaidriu žalumu sužaliavusi Gegužės mėnesio vidury padubysio gamta, o mane — paniurusio rudens, o gal jau ir žiemos miško apmirusi gamta, kuomet tik spygliuočiai dar pasilaiko savo žalsvą drabužį. Dar labiau mudviejų gyvenimo kelius išskyrė socijalinė aplinkuma, kurioj mudviem teko augti: Tu buvai inteligento šeimos narys, aš — kai-

miečio. Dėl to, kai, iš Rygos grįžęs tavo tėvelis nuo 1890 m. įsigyveno Šiauliuose, Tu augai mieste ir čia palaipsniui išėjai vidurinę ir aukštesnę mokyklą (1895—1905 m.), visai aplenkdamas žąsų, kiaulių ir galvijų ganymo „klesas“ bei „kursus“ su visomis skaudžiomis jų „lekcijomis“. O man tos „klesos“ teko eiti gan ilgą laiką, net ir tų metų vasaromis, kuomet žiemos metu į Višakio Rūdos pradedamąją mokyklą (nuo 1896 m.) kasdien po 5 km nuklemšiodavau ir sugrįždavau. Tiktai kai iš piemens gavau pakėlimą į „akėtpiemenio“ laipsnį, jau nereikėjo su balnėmis, balnugarėmis, keršėmis, baltuodegėmis, žebrėmis ir balniais bei žaliais po miškus kamuotis; tuomet buvau pristatytas prie lauko darbų (maždaug nuo 1900 m.). Labai mėgdavau dirvas arti, bet nemėgdavau akėti, nes pirmasis darbas man atrodė tikrai „kūrybiškas“, paliekąs ryškią žymę, o antrasis — „diletantiškas“, tokios žymės nepaliekąs. O kadangi iš manęs buvo toks artojas, kuris pradžioj neką buvo didesnis už žagrės medinį ragožių, tai tas mano menkumas ir nepajėgumas davė akstino mano tėveliui pirmam visame kaime padaryti žingsnį iš medinės civilizacijos į geležinę (= medžio amžių pakeist geležies amžium): sunki, medinė, iš sparo storumo eglaitės su šaknimis padaryta ir dėl to tik gero vyro pakilnojama, žagrė buvo išimta iš apyvartos, o jos vietoj nupirkta geležinė, kilnoti ir valdyti daug lengvesnė, žagrelė. Šią tat agrikuluros praktiką drauge su visais kitais žemės darbais aš sistemingai ir atlikinėjau iki 1908 metų.

Dėl to mokiausi vis su dideliu pasivėlinimu. Antai, 1905 m. Tu, drauge, buvai jau Šiaulių gimnaziją baigęs ir pradėjęs Maksvoj aukštąjį mokslą eiti, o aš tais 1905 metais buvau tik Veiverių mokytojų seminariją įpusėjęs, bet tapau už pasipriešinimą valdžiai iš seminarijos išmestas, o apie gimnazijos baigimo liudijimą dar tik svajojau. Bet 1908 m. pavasarį tos mano svajonės vis dėlto įvyko, ir tų metų rudenį ir aš savo koją, ilgą laiką ją kilnojęs paskui žagrę ir dalgį, įkėliau į Maksvos universiteto rūmus.

Dažnai atsitinka, kad inteligentų vaikai renkasi savo tėvo profesiją. Bet esti ir kitaip. Kodėl, drauge, Tu ir Tavo brolis Kazys pasirinkota ne savo tėvo turėtą profesiją — būti gydytojais, man neteko niekada su judviem to klausimo paliesti. Spėju, kad gal būt, į teisės mokslus judu nukreipė ta apystova, kad judviejų tėveliui, apie 40 metų dirbusiam Šiaulių miesto valdyboj (tame metų skaičiuj apie 25 m. išbuvus miesto galva, t. y. burmistru*), tekdavo susidurti kaip tik su teisės klausimais. O gal čia būta ir kitokių motivų, kurie šiuo tarpu man nežinomi.

Kai dėl manęs paties, tai kaikas spaudoje apie mane rašiusių prietelių pergerai mano apie manuosius motivus, kodėl aš, 1908 m. pavasarį parsinešęs iš Marijampolės subrendimo liudijimą, nusprendžiau stot į juridinį, o ne į kurį kitą kurio Rusijos universiteto fakultetą. Tokių motivų, kad juridinį fakultetą baigęs aš galėsiu dirbti Lietuvoj, kiek atsimenu, mano galvoj, rodos, nebūta. Man visai nerūpėjo tolimi klausimai: ką aš dirbsiu ir kur aš dirbsiu universitetą baigęs. Man rūpėjo tik patekt į universitetą ir mokytis, mokytis, mokytis. Tat ir stojau, taip pasakant, į pirmąjį nuo krašto Maksvos universiteto fakul-

* Mano tėvelis tebuvo vieną kitą kartą išrenkamas Runkių ir kitų artimiausių, miškų masive išsibarsčiusių, kaimelių seniūnu (tuomet sakydavo „šaltyšium“).

tetą, kurį ir baigiau prisiversdamas iki galo, kad ir daug kas jame man visai nebuvo prie širdies, kuri buvo „susižadėjusi“ su kitu (istorijos-filologijos) fakultetu. (Iš syk į šį fakultetą negalėjau įstoti, nes buvo reikalingas išlaikyt graikų kalbos egzaminas gimnazijos kurso ribose. Jį išlaikiau 1912 m. rudenį).

Maksvoj tat buvimo metais (Tavo 1905—1911, mano 1908—1912 juridiniame ir 1912—1913 istorijos-filologiniame fakultete) ir įvyko pirmasis mudviejų susitikimas: vadinasi, gyvenimas buvo suvedęs draugėn. Šis mudviejų susitikimas man įdomus tuo atžvilgiu, kad jis, tas susitikimas, man nėra palikęs jokio gilesnio įspūdžio. Aš neatsimenu ir kad būčiau Tave raginęs imtis plunksnos darbo, kaip patsai sakai (Ateitis 1936 m. 1 Nr., 14 p.). O gi Tau iš to mudviejų susitikimo yra likę daugiau ir gilesnių įspūdžių apie mane. Aš tai aiškinu šitaip. Tu, drauge, buvai savo viršine išvaizda toks, kaip ir kiti padorūs studiozai. Tuo tarpu aš jau tur būt perdaug išsiskyriau savo „kaimietiška“ apšepusia išvaizda. Taip apie save sprendžiu iš to, kad bent „gražiajai“ lyčiai aš tuomet atrodydavau labai „neįdomus“, lyg koks „katoržnikas“, ar net tiesiog „velnias“, iš kurio nė žodžio ištraukt nebuvę galima, nes nosį vis laikydavęs į knygą įrėmęs.

Vieną kitą kartą susitikę Maksvoj, netrukus ir vėl išsiskyrėva. Universitetą baigus (1911 m.) Tavo silpna sveikata privertė Tave vykt į tolimus Rusų valstybės pietryčius — į Turkestaną ir gyventi Samarkande, dirbti ten komercijos bankuose ir kartu eiti prisiekusiojo advokato pareigas. O mane, tvirtai pasiryžusį baigti ir istorijos- filologijos fakultetą, po dviejų įskaitytų semestrų, 1913 m. rudenį vienmin̆čiai iš universiteto ištraukė ir įsodino į „Vilties“ redaktoriaus kėdę Vilniuj. Šiuo žygiu tat ir buvo, Genesio (III, 15) žodžiais tariant, „padėtas neprietelingumas“ (inimititiam ponam . . .) tarp manęs ir žinai tarp ko. Betgi dėl to aš visai neturėčiau būt kaltinamas, nes aš tik pasiūlymą čia atsisėsti priėmiau (berods, labai nenoromis), bet anaiptol čion pats nesibroviau. Bet ką padarysi? Taip jau buvo skirta!

Taip tat ir palikau Vilniuj iki vokiečių okupacijos, kuri mane atkėlė į Kauną jau nuo 1916 metų pačios pradžios, kur teko okupantų terorizuojamam dirbti pirmosios lietuviškos, „Saulės“ Dr-jos laikomos, gimnazijos direktoriaus darbą ir eiti tos draugijos pirmininko pareigas.

Tuo tarpu Tave karo sukeltos bangos pirmiausia atnešė į Petrapilį, o iš čia nubloškė toli į Vakarus, į kalnuotąją Šveicariją. Čia ir vėl man ateina galvon palyginimas: atsimenu, kad aš, dar tik vos lietuviškai skaityti mokėdamas, ilgais žiemos vakarais savo namiškiams iš kažkokios, slaptomis iš prūsų pargabentos, knygelės tik skaitydavau apie Šveicariją, o Tu joje keletą metų ir gyvenai (1915—1920).

Taip tat reikalas rūpintis tavo paties sveikata tave buvo nubloškęs į Rytus, o reikalas rūpintis karo niokojamos Lietuvos reikalais buvo nubloškęs į Vakarus. Tat man dabar suprantama, kad šitai Tau kėlė istorijos filosofinių minčių mūsų tėvynę Lietuvą traktuot (gera prasme!) kaip tokią šalį, kur susisiekia Rytų ir Vakarų riba, ką ir esi padaręs savo pirmojoj knygoj „Sur les confins de deux mondes“.

Dirbdamas Lietuvių Centriniame Komitete lietuvių karo belaisvių šelpimo darbą ir gamindamas internacinio pobūdžio raštų apie naujam, nepriklausomam gyvenimui prisikeliančią, Lietuvą, kartu studi-

javai filosofijos ir pedagogikos mokslus žinomame Fribourgo katalikiškame universitete ir jį baigei su daktaro laipsniu. Tau 1920 metais grįžus Lietuvon ir stojus dirbti akademinį darbą pirmiausiai Aukštuosiuose Kursuose, o paskiau universitete, jau buvo progos mudviem dažniau susitikti, kaikuomet ir draugiškai pasiginčyti.

*

Na, o apie ką toliau šnekučiuosivos? Numanau, kad man jau sakai: „Pakaks Tau apie mane postringauti, nes žinai, kad nepakenčiu panegirikų". Bet šį kartą, mielas drauge, esi mano rankose, tat dar truputį pakentėk. Ilgai Tave kamuot beprasmiu postringavimu neketinu. Bet vis dėlto šiaja proga tariuos turįs bent kiek teisės dar kiek tiek Tave „pabalamūtyt".

Pradėjus Tau dirbti akademinį darbą — skaityti paskaitas ir rašyti straipsnius žurnaluose, tuojaus visi pajutome Tave esant filosofą pedagogą iš Dievo malonės. Filosofai filosofams nelygūs. Tikru filosofu tegali pretenduoti būti tas, kuris Amžinajai Tiesai ir Išminčiai tarnauja, o ne kiekvienas „sąvokų poetas" (Begriffsdichter). Tavoji filosofija kaip tik rodo, kurie minčių, sąvokų bei idėjų keliai veda į tą Amžinąją Tiesą bei Išmintį. *Sapientis est ordinare* (išminčiaus uždavinys tvarkyti) — trumpai, bet reikšmingai pasakė vienas didžiausių filosofų — šv. Tomas Akvinietis. Toks „ordinatorius", t. y. tvarkytojas taigi esi ir Tu. Tau nepakenčiamas minčių chaosas, pusiškumas, paslėptas suktumas. Tu tuojaus parodai jų tikrąjį veidą ir pastatai jas tinkamon vieton pagal jų vertę. Dėl to, suprantama, kad esi nemėgiamas visokių minties spekuliantų, kurie mėgsta drumstame sąvokų jukiny sau šalininkų žvejoti, kurie kad ir sakosi „nesidraską dėl metafizikos", betgi kurie mielu noru ir aukštąja metafizika norėtų pripildyt savo tuščius žodžius. Nekartą jie yra bandę tave net „papirkt" (žinoma, tam tikrais būdais!), bet veltui.

Žinomas geografas Aleksandras Humboldt'as yra vadinamas „dviejų pasaulių" piliečiu. Toksai esi ir patsai. Tik ne Europos ir Amerikos pilietis, kaip Humboldt'as, bet Eurazijos kontinento Rytų ir Vakarų filosofinių minčių sintetintojas. O Lietuvai esant kaip tik Rytų ir Vakarų pasaulio riboje, sveikas esi Lietuvos tautinis filosofas *par excellence.*

Drauge būdamas ir pedagogas, greit atkreipei dėmesį ir į Lietuvos katalikiško jaunimo — ateitininkijos — būklę ir pastatei jos ideologijai gražius rūmus kaip minties architektas. Dar ir kitu palyginimu norėčiau būdint sveiko filosofinį darbą ateitininkijai. Norėčiau pasakyt, kad sveikas būvau lyg koks tos naujos, audringai pirmyn besiritančios idėjų srovės reguliuotojas: tiesinai jos krantus, cementavai juos, gilinai vagą, kad srovė pajėgesnė būtų. Žinoma, pats srovės gausumas ir pajėgumas, arba, hidrometrijos terminu sakant, srovės debitas nepareina nuo sureguliuotų krantų ir dugno tvirtumo; tam reikia dar pačios energijos gauti iš šalies. Bet civilizatoriškas praturtėjimas reikalauja, kad srovė, kokio didumo ji bebūtų, vis dėlto būtų sureguliuota, nes, būdama sureguliuota, ir mažesnio debito srovė galės būt tiksliau panaudota gyvenimo reikalams.

Šitokio idėjų inžinieriaus darbą dirbai ir daug padarei ypač būdamas Vyriausiu Ateitininkų Vadu. Gerai padaryta, kad visa, ką įvai-

riomis progomis tuomet kalbėjai ir rašei, yra sudėta draugėn ir išleista knygoj „Ateitininkų Ideologija“. Bet ne tik tos vienos, o keleto stambių knygų suspėjai autorium tapti. Čia suminėsiu ir kitus stambesnius Tavo spausdintus darbus ne Tau pačiam juos priminti, bet kad mudviejų pašnekesio klausytojai juos prisimintų: L'Ame du monde dans la philosophie de Vladimir Soloviev (Berlin 1920, daktaro disertacija); Kultūros filosofijos metmens (1926); Lietuvių tautos ugdymo uždaviniai (1926); Bendrosios mokslinio darbo metodikos pradai ([2]1933); Racionali mokyklų organizacijos sistema (1927); Fizinis lavinimas ir jo tikslai (1928); Jaunuomenės idealizmas ir modernieji šokiai (1928); Tautybė, patriotizmas ir lietuvių tautos pašaukimas (1928); Filosofijos įvada (1928); Skautai ir pasaulėžiūra (1930); Visuomeninis auklėjimas (1927—32); Lietuvių tauta ir jos ugdymas (1933); Terminologijos teorija ir lietuviškoji filosofijos terminija, Logos 1934; Įvedamoji pedagogikos dalis, Logos 1935.

Daug dar esi padirbęs savo galva bei plunksna ir tokių dalykų, kurie ne tik niekur neišspausdinti, bet po kuriais net tavojo parašo arba visai nėra, arba jis padėtas tik greta kitų parašų. Tai visokios programos, regulaminai, memorandumai, pareiškimai, projektai, statutai ir kiti panašūs. Šiuo atžvilgiu esi lyg koks tikras visų „pastumdėlis“, arba „Mädchen für alles“. Tik mes artimesni Tavo bendradarbiai numanome, kiek esi nudirbęs šio visai nedėkingo, neregimo darbo, bet smegenis džiovinančio ne mažiau, kaip mokslinis darbas. Bet kuo kitu tas spragas mes kaišiotume, jei ne sveiku?!

Žinau, drauge, kad turi vieną didelę ir sunkią kliūtį savo darbui — tai savo sveikatą. Tur būt ne iš gero vieną kartą esi pareiškęs: „Mano sveikata — tai mano priešas“.

Tačiau, gal būt, ir šiuo atveju tiks posakis: „Nėra tokio blogio, kuris neišeitų geran“. Nesenai esame vienam būrely nusprendę, kad sveikas tikrai ilgai gyvensi, ir, būtent, kaip tik dėl to, kad turi silpną sveikatą. Štai kaip mes protavome: turintieji gerą sveikatą, paprastai, ją ne labai brangina ir yra linkę jai dažnai nusižengti; o gi silpnesnės sveikatos žmonės yra jau savaimi paraginami ir net priverčiami savo sveikatos žiūrėti. Ir mūsų liaudies išmintis panašius atvejus yra numačiusi ir savo patarlėmis išreiškusi, k. a.: „braškantis medis ilgiau stovi“, „girgždantis ratas ilgiau laiko“ ir pan.

Tegul ir Tau, mielas drauge, Dievas duoda taip, kaip tos patarlės sako! Tik sveikatos Tau prašome, bet neprašome, kad Tu dar daug nudirbtum: sveikatos turėdamas Tu dirbsi ir neprašomas, kaip kad dirbai iki šiol.

Dėl to šiaja proga draugiškai spaudžiu Tau dešinę ir savo bei „Ateities“ skaitytojų visos šeimynos vardu linkiu nuoširdžiausiai Tau ir visai Tavo šeimai visa ko gero iš visa ko Davėjo, o pirmoj eilėj geros sveikatos bei ištvermės ir toliau dirbti tam darbui, kurį iki šiol dirbai rodydamas mūsų tautai tikro auklėjimosi bei kulturinimosi kelią, o savo klausytojams universitete, pirmoj eilėj Teologijos-Filosofijos fakulteto studentijai, šviesti *philosophiae perennis* šviesa.

Dar kartą Tavo dešinę spausdamas ir dėl nepavykusio pasišnekučiavimo atsiprašydamas, lieku su draugiškais jausmais

1936.V.31. Tavo *Pr. Dovydaitis*

ROMUALDAS MASIULIONIS

PAMILKIME GIMTĄJĮ KRAŠTĄ

Mes labai mažai pažįstame savo gražiąją Lietuvą. Per mažai vertiname senovės papročius, kultūrą, gamtą.

Gal nė vieno nėra geriau ir arčiau susipažinusio su savo apylinke. Mes dažnai nekreipiame jokio dėmesio ir visai nevertiname savo istorinių liekanų — piliakalnių, senkapių, bažnyčių, koplytėlių, kryžių, smūtkelių, liaudies meno, tautosakos ir t. t. Mes labai mažai rūpinamės kraštotyros darbais. Mums dar svetimos savo tėvynei pažinti ekskursijos, tiek pavieniui, tiek didesniais būreliais su tam tikra tyrimo programa.

Kraštotyra yra ne tik specialių būrelių, pavienių narių, bet ir plačiosios visuomenės, visos tautos dalykas, gyvai liečiąs jos dabartį ir ateitį.

Krašto tyrimas turi tapti tam tikru visuomeniniu sąjūdžiu.

Ypatingai jaunimas, moksleiviai, mokytojai ir šiaip šviesuomenė turi šiam garbingam darbui pasišvęsti. Nes tik gimtąjį kraštą pažinęs, save ir savo kraštą pažinsi. O argi galima pamilti tai, kas yra nepažįstama?

Tik per pastabumą, meilę ir savo krašto pažinimą, atsiskleisime daugybę dar nežinomų dalykų.

Savo kraštą gerai pažinęs moksleivis pastebės ir savo tautiečių geruosius savumus, kuriuos reikia ypatingai pastebėti, ypatingai iškelti ir kitiems parodyti.

TAUTOSAKOS RINKIMAS

Tautosaka nėra vien tik dainos, pasakos, mįslės, patarlės, burtai, prietarai, bet visa, ką tauta galvoja, žodžiu nusako ar papročiais pareiškia. Tautosakos rinkimas yra viso to užfiksavimas, kad nepranyktų, o amžiams pasiliktų.

Ne vienam gal kyla klausimas, ką rinkti. Rinkti reikia viską, ką tik užgirstame iš liaudies lūpų, kas tik turi sąryšio su liaudies praeitimi.

Šią vasarą rinksime:

a) Dainas, daineles, piemenų dainuškas, raliavimus, valiavimus, ryliavimus, oracijas, raudas, nuotakų verkavimus, naujokų dainas, šūkavimus, užčiojimus, pritarimus bei gamtos ar paukščių garsų pamėgdžiojimus. Gražias dainas, ubagiškus pamėgdžiojimus, lopšines, sutartines, šoktines.

b) Pasakas, pasakėles, legendas, padavimus, pasakojimus, anekdotus, nusakymus apie vaiduoklius, raganas, laumes ir k. Pasakojimus apie sukilimus, lenkmečius, baudžiavas, Rygos ar Vilniaus keliones, prūsus ir knygų gabenimą, pirmuosius lietuvių slaptus ar viešus vakarus; kovas už kalbą, būvį. Pasakojimus apie kovas, švedmečius, badmečius, augalų gyvenimą, jų atsiradimą ir kitus.

c) Smulkiąją tautosaką; patarles, priežodžius, gyvenimo patyrimus, mįsles, pamėgdžiojimus ir kt.

d) Papročius: rugiapjūtės, šienapjūtės, linaminio, talkų, krikštynų, vestuvių ir jų šokius, žaidimus bei jų šposus; užgavėnių, Trijų Karalių,

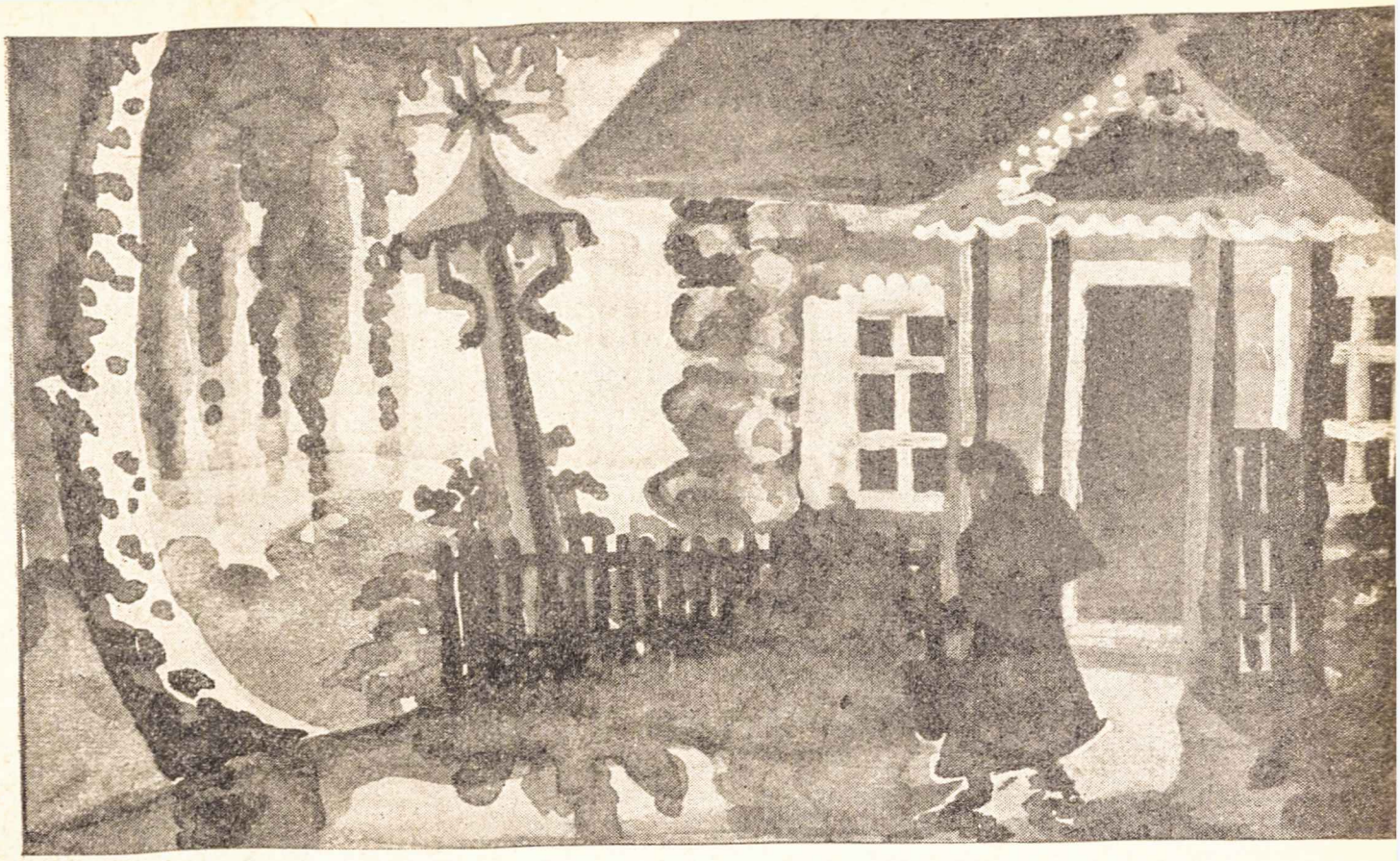

Vl. Vaitiekūnas MŪSŲ GRIČIA

Joninių, pavasario, vasaros, rudens švenčių, jaunimo sueigų, senų santūrių, moterų tauškalų, pasidalinimo, vakarojimo ir kitokius papročius.

Viską būtų labai gera rašyti tarmiškai. Rašyti vienoje lapo pusėje sunumeruojant iš eilės kiekvieną dalykėlį. Už gražiai sutvarkytus rinkinius Lietuvių Tautosakos Archyvas atlygina.

Už dainas nuo 50—1,20 ct., pasakas nuo 1—3 lt., o smulkiajai tautosakai nuo 15—50 ct. už vienetą. Siunčiant medžiagą reikia pridėti ir sąskaitą, po kiek norima už vienetą. Rinkinys vertinamas, žiūrint darbo ir jo sąžiningumo.

Be to, tautosakos rinkėjai turi gerai suprasti ir kitų senienų vertę, k. a. įvairių rastų iškasenų kaulo, akmens, vario dirbinius, juostas, kaklaraiščius ir kt. pan.

LIAUDIES MENO RINKIMAS

Lietuviški kryžiai — mūsų sodybų ir pakelių gražiausias papuošalas. Bemokslis kaimo menininkas su didžiausiu atsidėjimu ir užsidegimu drožė statulėles, dirbo gražiausius kryžius, ornamentus, tiek įdėjo savo sielos, kad ir dabar jau sutrūnijusiais jo kūriniais grožisi meno žinovai.

Kiekvienas kryžius, koplytėlė, Šv Jonas krikštytojas, Kristus Nazarenskas — vis tai gyvi liudytojai bilioją apie save. Ir tos gražios koplytėlės, kurios tiek daug pasako apie lietuvių praeitį, diena iš dienos nyksta, griūva, nepalikdamos pėdsakų.

O mes — neleiskime joms žūti. Būkime kultūros saugotojai.

Čia moksleiviui dirva plati. Surinkime viską. O rudeniui atėjus atgabenkime juos Kaunan ir atiduokime Bažnytiniam Muziejui, kuriame visos surinktos senienos visai gerai jausis. Tuo padarysime didelės naudos mūsų kultūrai.

LAIŠKAS IŠ EKVADORO *

Mūsų bendradarbis Kl. Alf. M. Girskis
su savo mokiniais

DIDŽIAI GERBIAMAS PROFESORIAU!

Nuoširdžiai dėkoju už laišką ir už „Ateities“ bei „Gamtos Draugo“ siuntinėjimą. Man čia, tolimam Lietuvos sūnui, jau trečias metas gyvenančiam laukinių** tarpe, nemažą džiaugsmą suteikia gautas iš Lietuvos laiškas nuo žmogaus, kuris rūpinasi lietuvių padėtimi užsienyje.

Mielu noru sutinku bendradarbiauti „Ateity“, parašydamas šį tą iš mano gyvenimo Ekvadore. Prašau dovanoti, kad nemokėsiu tinkamai aprašyti, ir mintis ne taip jau sklandi bus, kaip kad mūsų šiandien jaunųjų literatų.

GERIEJI DRAUGAI IR DRAUGĖS!

Jei pailsote mokintis ir protas jau nuvargęs, prašau valandėlei pas mane. Gyvenu vienui vienas, neturiu su kuo mintimis apsikeisti. Aplink mane neįžengiamos girios; kur ne kur pamatysi kokią bakūžę, kokia nuodinga gyvatė pasipainios po kojomis, arba išgirsi toli laukinių mušamą būgną, ir vėl viskas tylu, ramu. Tas kraštas vadinamas, jei kas dar nežino, Ekvadoru (Equador). Tai Piet. Amerikos mažai reikšminga valstybėlė. Gal Lietuvoj apie jį niekas negirdėjo, nebent iš geografijos. Gal vienas kitas pasakys: „Durniau, ko važiavai taip toli į nepažįstamą kraštą, kame dabar ilgiesi“. Atsakysiu: „Brolau, ne laimės ieškoti važiavau, bet supažindinti su Kristumi tuos, kurie dar Jo nepažino. Gražus, Jūsų, moksleiviai katalikai, šūkis: „Omnia instaurare in Christo“, vadinasi, atnaujinti širdyse, kas buvo užslopinta; bet gal dar gražesnis šūkis mano širdy buvo girdėti ir sykiu pašaukimas eit į pagonų kraštus ir įdiegti jų širdysna naują dar niekados jų negirdėtą žodį: *Kristus*.

Kilnus pašaukimas eit Kristaus Vynuogynan. Poetiška ir įdomu pasivaži-

---

* (Macas'o pašto priimtas 1936. IV. 19, Kaune gautas V. 21.).

** Laiško adresatui, „Ateities“ redaktoriui, nepatinka terminas „laukinis“. Necivilizuotos žmonijos atstovams pavadinti aš vartoju terminą „primitivus“ žmogus. *Pr. D.*

nėti, pasitrankyti po tolimus ir nepažįstamus kraštus. Bet kartu sunki ir atsakinga našta gula ant misininko pečių. Tikiu, kad ne pro šalį bus jums arčiau susipažinti su misininko vargais ir rūpesčiais. Žodis „misininkas“ kilęs iš lotynų kalbos žodžio missus, t. y. „pasiųstas“, bet pasiųstas ne bet kuriems antraeiliams tikslams, o paties Dievo pasiųstas Jo Vynuogynan.

Įsivaizduokime misininką, bemokantį Kristaus religijos pagonų kraštuose. Kiek vargo ir pasišventimo turi jis pakelti, kiek pavojingų valandų tenka jam gyventi. Štai jis, vienas, miškų gilumose, jau skersai išilgai juos perkeliavęs, nekartą juose ir naktį praleidęs, kur nors žvėrių olon įlindęs. Dažnai pasitaiko jam būti atstumtam žiauraus ir suvargusio laukinio, kuris jį siunčia kitur pasiieškoti sau nakvynės. Sunku priprasti gyventi civilizuotam žmogui ten, kur Kristaus šviesa dar neapšvietė, meilės ir draugiškumo neįskiepijo. Laukinis nepažįsta artimo meilės; jo rankose strėlė ir kiti apsigynimo įrankiai. Jei, neduok Dieve, jam pasipriešinsi, čia pat tave nudės savo nuodingąja strėle. Laukinio turtas — ginklai; jis žiaurus pažiūrėti, juodi plaukai dengia jį iki pat pečių. Nuogame kūne aiškiai matomos mėlynos gyslos: miklumo ir tvirtumo ženklai. Jis kovoja su liūtu, miškų karalium; plaukiodamas nedidelėj, iš medžio išskaptuotoj valty, jis, pamatęs krokodilą, juokiasi iš jo, nes žino, kad jam grobis užtikrintas. Parnešęs namo žvėrienos linksmai praleidžia valandas. Kada visoks gyvis nakties glėby jau seniai ilsisi, jis, miškų valdovas, kūrendamas laužą ir kepindamas ant iešmo dienos grobį, ragina savo vaikus būti drąsiais, atkeršyti jo priešams, kuo daugiausia jų nukauti.

Gal jam rūpi įstatymai, ar Dievas?) Anaiptol! Jis jaučiasi laisvas ir niekieno nevaržomas. Pamatęs baltuosius žmones, bėga nuo jų, arba jei ne, taiko nudėti, mat, nenori būti jo vergas*. Tokioms aplinkybėms esant, misininkas, kaip galėdamas, taikinasi prie tų aplinkybių, stengiasi įspėti laukinio troškimus, tarnauja jam, net pamėgdžiodamas jo papročius, kad apvaldytų jo širdį ir įgytų jo pasitikėjimą.

Laukinis — darbo priešas; jis nemoka dirbti jokio naminio darbo. Todėl pats misininkas dirba žemę, kad savo pavyzdžiu ir laukinį įpratintų prie naminių darbų. Bet atsitinka dažnai, kad laukinis tik sau ramiai žiūri ir stebi, kaip misininkas dirba, o jis pats nenori pasilenkti nė šapelio pakelti. Nuliūdęs, bet pasiryžęs misininkas ieško kitokių būdų laukiniams privylioti, ir juos atversti.

Naktį, kuomet visur tylu, kada išblyškęs mėnulis pasirodo dangaus skliaute, savo liūdna ir melancholiška šviesa apšviesdamas tuos neįžengiamus Ekvadoro miškus, kada nei vabzdžių čirškimas, nei paukščių giesmė nenutraukia tos šventosios tylos, misininkas savo mažoj valtelėj palengva leidžiasi žemyn ramiuoju upės vandeniu niūniuodamas kokią dainelę arba giedodamas Aukščiausiojo garbei giesmes, kurios aidi toli miškų tylumoj, pasiekdamos ir laukinio ausis. Laukiniams nepaprastai patinka muzika ir dainos; jie godžiai klauso misininko dainų, niekados dar jų negirdėtų. Ir taip pamažu jie pradeda domėtis misininku, pradeda dažniau lankytis į misininko stovyklą. Tuomet misininkui džiaugsmas!

Šiandien misininkas kitaip jaučiasi, lengviau nugali sunkumus laukinių tarpe. Laukiniai pradeda kas kartas vis dažniau lankytis pas misininką, domisi Kristaus mokslu, nuplauna savo nuodėmes krikšto vandeniu, leidžia vaikus į misininko mokyklą, pradeda jį pamilti, pasitikėti juomi.

Kitą kartą daugiau pasikalbėsim su mano geraisiais draugučiais, nes žinau, kad ir Jūsų tikslas yra „Viską atnaujinti Kristumi“. Todėl neapsiriksiu išsirinkęs Jus mano sielos broliais.

Jei patiks, parašysiu ir daugiau apie mano misijas Ekvadore pas Kyvarus, apie jų papročius, būdą ir kt.

Tuo tarpu iki pasimatysime kitą kartą.

Jūsų Brolis Kristuje

Macas. 1936. IV. 7 d. *Kl. Alfonsas M. Girskis S. S.*

---

* Manau, kad misininkui, Kristaus šviesos skleidėjui, visi sunkumai ir eina iš to, kad tie baltieji žmonės, kuriuos pirmutinius pamato primitivieji, beveik visuomet yra primitiviųjų žemės grobikai ir jų pačių žudytojai bei pavergėjai. visokio pasipelnymo tikslais. Tuomet vargšai primitivieji ginasi, kaip ir kiek galėdami, ir visus baltuosius, tame skaičiuje ir vėliau pasirodančius misininkus, laiko savo didžiausiais neprieteliais. *Pr. D.*

ATS. J. LTN. P. RIMKŪNAS

KARO MOKYKLA

„Mūsų ginklas, mūsų mokslas — Lietuvai tėvynei".
Karo Mokyklos vėliavos šūkis

Kariškasis mokslas lietuvio sielai gal artimiausias. Pirmieji senoliai, gyvenusieji dabartiniame plote, tada miškais tirštai nužėlusiame, buvo kariai. Kariavo jie ne tik su žmogumi — priešu, bet imčių ėjo ir su girių meškomis, taurais, šernais ar vilkais. Lietuvio būdui, apsukrumui šios savybės tapo lyg įgimtos. Sakydavo svetimšalis: bepygu jam kovoti, kai balne užaugęs.

Sėslio gyvenimas kariškojo luomo senojoje lietuvių tautoje nepanaikino. Bekrentą nuo senatvės šeimų tėvai ginklus patikėdavo tvirčiausiam sūnui. Šie vėl darė, kaip nuo senovės papročiais buvo suvaržyti. Taip kovotojas lietuvis pasiekė kunigaikščių laikus, kai kario vardas liko kilniausias šaly.

Ir nepriklausomybės kovų vaizdai pasako daug apie lietuvių kario sugebėjimus. Kaip Vytautas Didysis a mare usque ad mare su barzduotaisiais lietuviais valstybės ribas išplėtė, taip dabartinių kovų metu sermėgis lietuvis, be ginklų ir ruošos, pasišventimo kupinas atstatė laisvės namą iš dulkėmis virtusių griuvėsių.

Taip ir tu, brangus abiturijente, jei jauti gyslose tvinkčiojant savųjų senolių-kovotojų kraują, jei tėvynės meilės jausmas tavo kūną dilgyte dilgo ir jauti patraukimą kariškajam mundirui — braukis Karo Mokyklon! Tenevylioja tavęs baltas kariūniškas diržas, — o toji dvasia, kuri supa kiekvieną karį, besiruošiantį atiduoti tėvynei, ką motina gyvenime tik yra davusi.

Kario gyvenimą tu pažinai mažatvėj, kada patrankų šauksmo dūžiai drebino tavo pirkios stiklus ir tu persigandęs į motinos sterblę vysteis. Tu matei ištysusias kareivių voras, matei juos nuvargusius, ištroškusius ir alkanus, žiūrėjai į jų pageltusius veidus ir galvojai, kad taip aš šautuvą kelti galėčiau — stočiau ginti tėvynę visgi, kaip ir šie! Net šautuvą buvai, tur būt, pasidirbęs iš senos balanos, su gaiduku, kaip reikiant. Karo Mokyklos gyvenimu neapsivilsi ir šiandien. Jis duos tau su kaupu daugiau įspūdžių, neg tu mažatvėj matei. Kam teko Mokykloj gyventi, pasakys — maloniausias jo gyvenime laikotarpis tada buvęs. Savo kūnan laimės įliejai, plieninės ištvermės. Pats gyvenimas: sekmadienių kėlimo muzika, patruliavimų naktys mėnesienoj, poligonas, stažas dalyse ir kt. palieka neužmirštamų įspūdžių kiekvienam.

Gi ir tie vyrai, kuriems nuolatinis kario gyvenimas nesudaro pašaukimo, bet turi tėvynei pareigą atlikti — visi kaip vienas stoja į Karo Mokyklą kariūnais-aspirantais.

Trumpos Karo Mokyklon įstojimo sąlygos.

Prašymai rašomi Respublikos Prezidento vardu ir siunčiami P. L. P. Karo Mokyklos Viršininkui. Prie prašymo reikia pridėti: 1) mokslo cenzo dokumentą, 2) gimimo metrikus, — jei stojantysis dar neturi 21 metų, tada turi pridėti ir 2a) tėvų arba globėjų leidimą (sutikimą) stoti Mokyklon, 3) savo ranka rašytą curriculum vitae, 4) 2 savo atvaizdus nuo

KARO MOKYKLOS AUKLĖTINIAI MYLI SAVO VIRŠININKUS

R. MASIULIONIO „VASAROS PEIZAŽAS“

5×6 iki 9×12 cm., 5) savo ranka surašytas žinias (jų blankus ir pačius prašymus jau atspausdintus veltui galima gauti apskričių komendantūrose), 6) į kariuomenę įsirašymo liūdymą (gausi iš savo valsč. viršaičio, jei ten kaipo naujokas įsirašei).

Norintieji būt kadro kariūnais prašymus paduoda iki rugsėjo 10 d., o kariūnais-aspirantais — iki liepos 10 d.

Kariūnais priimami sveiki vyrai, 18—25 metų amžiaus, nevedę ir išlaikę konkursinius egzaminus. Pradžioj vadinasi kariūnais-kandidatais ir siunčiami į pulkus jaunojo kareivio mokymui išeiti. Iš pulkų grįžta Karo Mokyklon. Viso mokslas trunka 3 metus (yra 3 kursai). Baigiant Mokyklą laikoma iš įvairių dalykų egzaminai, kurie vertinami 10 laipsnių sistema. Juos išlaikęs kariūnas (turintis laipsnį nuo jaun. puskarininkio iki viršilos) pakeliamas į jaunesniojo leitenanto laipsnį, nuo kurio pradeda savo karišką auklėtojo darbą (smulkiau „Vyr. Žiniose“ 487 nr. 1935 m. „P. L. P. Karo Mokyklos statutas“).

Kariūnais-aspirantais priimami vyrai 18—29 metų amžiaus (gali būti ir vedę). Mokslas tęsiasi 1 metus. Gale išlaikoma iš savo specijalybės gana daug egzaminų, po kurių kariūnas-aspirantas jaun. pusk. pakeliamas į atsargos jaunesniojo leitenanto laipsnį.

Kariūnai-aspirantai parenkami savo komendantūrose pirmąją po rugpjūčio 29 darbo dieną. Rugsėjo 17 d. turi atvykti iš rinkimosi vietų į Karo Mokyklą (plačiau „Vyr. Žiniose“ 420 nr. 1933 m. Ten yra atspausdinti pavyzdžiai prašymo, žinių lapo ir t.t. Stojantiems kar.-asp. šis numeris patartina pasiskaityti).

Pasisekimo tau, būsimasis baltojo diržo nešiotojau, kariškame moksle!

KAZYS BRADŪNAS

PAVASARIO DAINA

Žydi sodai panemunėm,
Saulė sutvaska languos.
Mano tėviškėj ramunės
Ligi rudenio linguos.

Skrieja kregždės baltkrūtinės,
Lenkia lapai šakeles...
Kokia laimė ten patvino
Viso lauko pakelėm?

Sukukuos toli gegutė
Žalio šilo gilumoj...
Visą naktį vėjas pūtė
Nuo namelių mylimos.

Ką tu jausi, ką mylėsi,
Laukas viską pasakys...
Linas debesio pavėsy
Merkia mėlynas akis.

Daug žiedelių parsineši,
Tai kvepės visuos namuos!...
Kas už vasarą gražesnis,
Kas už vardą mylimos?

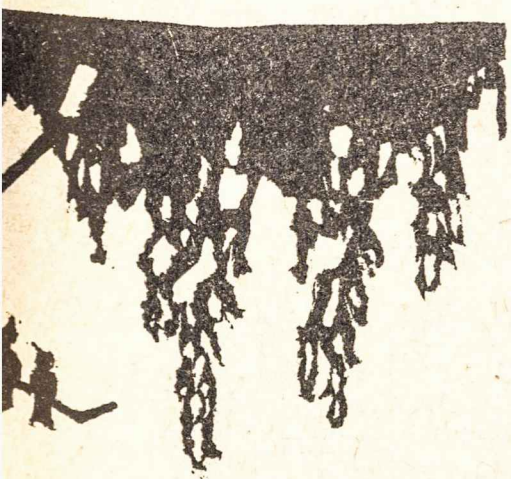

LEON. NARBUTAS

VASARIŠKI ŽODŽIAI

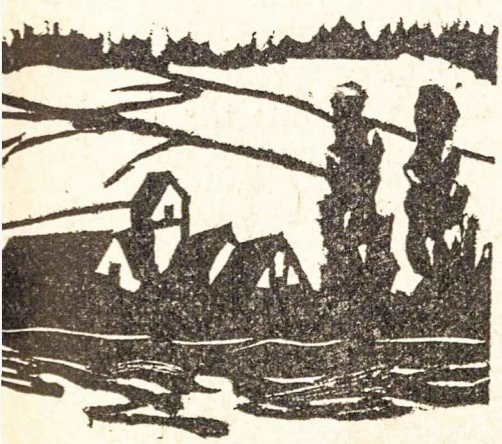

Daug tuščio ilgesio išlieta,
o džiaugsmo permažai — —
Dabar norėčiau pamyluoti
Tave jau vasaros dažais...

Matytum žalią vyšnių sodą
Baltajam nuomete —
Kas širdį alpstančią paguodžia
Tau pasakyč tuomet!...

Rasa žieduosna nesibelstų,
Prašydama priimt —
Tik ant ramunės skęstų saulė
Su prisimerkusia akim...

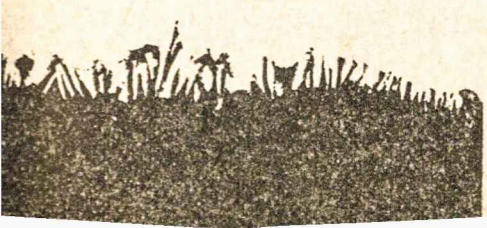

Auksinės varpos nubanguotų
Atšniokščiančia vilnim — —
Ir mano žodžiai tavo širdžiai
Būt vasaros pilni...

KAIP „MOKSLEIVIS“ KLAIDINA MOKSLEIVIUS

„Ateities“ 4-tame N-ry išspausdintos žinios apie Teologijos-Filosofijos Fakulteto Filosofijos skyrių baisiai sujaudino „Moksleivį“. Net viduriniai amžiai ir dogmos jam atsirūgo. Bet susijaudinęs kalbėdamas apie vidurinius amžius, vargšas „Moksleivis“ tik parodė, kaip jis atsilikęs nuo tikros pažangos ir tebegyvena senais prietarais, kad ir dedasi labai pažangus: jis save išduoda, kad žinių apie vidurinius amžius semiasi iš labai apšiukšlėjusių ir pridvokusių versmių. Nenuostabu todėl, kad „Moksleivis“ nieko gero negali pasakyti ir apie Teologijos-Filosofijos Fakultetą. (Juk praėjusio amžiaus raštuose tas fakultetas nėra aprašytas).

Ir koks jis nenuosakus tas „Moksleivis“! Savo „Pastabose“ jis koneveikia Teologijos-Filosofijos Fakultetą, o čia pat kitame straipsnyje „Gamtos motyvas Putino lyrikoje“ jau remiasi mintimis Dr. J. Griniaus, kuris kaip tik yra vienas to fakulteto literatūros dėstytojų.

Gaila, kad „Moksleivio“ redakcija Kaune nepastebi tai, ką moksleiviai mato provincijoj. Jie savo istorijos, lietuvių literatūros, vokiečių kalbos, lotynų kalbos, psichologijos ir kitų dalykų mokytojų tarpe randa nemaža tokių, kurie yra baigę Teol.-Fil. Fakulteto Filosofijos skyrių. Dažniausiai jie gerai savo dalykus išmano ir yra geri pedagogai. Net nepalankūs asmenys teigia, kad jie nė kiek neprastesni už kitus, o kaip pedagogai gal net geriau paruošti. Ir ta nuomonė visai teisinga. Juk gerai nusimanantiems mokytojams paruošti Teol.-Flosofijos Fak-tas deda nemaža pastangų. Ten pedagogikos ir psichologijos dalykus dėsto profesoriai: Šalkauskis, Reinys, Dovydaitis, Pankauskas, Maceina, Malinauskas. Kuris kitas fakultetas tiek rūpinasi paruošti gerų mokytojų teorijos ir praktikos atžvilgiais?

Kad moksleiviai nebūtų klaidinami, į šį N-rį dedamas sąrašas dalykų, kurie bus dėstomi Teol.-Filosofijos Fak. Filosofijos skyriuje šių metų rudens semestre. Tegu patys moksleiviai mato, kas dėsto ir ką dėsto. O tuo tarpu norėtume atkreipti abiturijentų žvilgsnį į žurnalistiką, vieną moderniausių dalykų. Ne visi, išėję literatūros, istorijos ir kitus mokslus bus mokytojai. Ne vienas jų versis ir žurnalistika. Teoriškai ir praktiškai to dalyko jie tegalės pasimokyti tik Teol.-Fil. Fak. Filosofijos skyriuje. Ją čia dėsto specialistas J. Keliuotis, kuris sėkmingai jau kelinti metai veda šviesuomenės taip mėgiamą „Naujosios Romuvos“ žurnalą.

„Moksleivis“ dar rašo: „Gaila, kad (Teol.-Fil. fakultete) nėra katalikiškos medicinos, technikos, ekonomijos skyrių. Tuomet tai visi ištroškę katalikiškos dvasios čia prisisemtų“. — Galime „Moksleivį“ nuraminti. Teol.-Filos. fakultetui bent „katalikiškąja“ medicina šiuo tarpu netenka rūpintis, nes kaip tik tokios medicinos pakankamai yra ir pačiame V. D. U. Medicinos fakultete. Antai, niekam ne paslaptis, kad vienam, neseniai į Medicinos fakulteto profesorius pakviestam, dėstytojui jo mediciniškose paskaitose vis užkliūva katalikybė bei jos atstovai. Jis, net apie venerines ligas kalbėdamas, palyginimus imąs iš katalikų Bažnyčios dogmų mokslo. Tai tikros „Katalikiškos“ medicinos atstovas Medicinos fakultete. Lauksime, kada „Moksleivis“, objek-

TEOL.-FILOS. FAKULTETO FILOSOFIJOS SKYRIAUS

1936 m. rudens semestre dėstomieji dalykai

I. *Bendrieji dalykai:* Bendroji mokslinio darbo metodika — Dr. Ant. Maceina; Logika ir metodogija — Dr. L. Bistras.

II. *Filosofijos sistema:* Logika su metodologija — Dr. L. Bistras; Ontologija — Dr. Pr. Kuraitis; Gamtos filosofija — Dr. L. Bistras; Etika — Dr. L. Bistras; Kultūros filosofija — Dr. A. Maceina.

III. *Filosofijos istorija:* Vidur. amžių filosofijos istorija — Dr. Pr. Dovydaitis; Naujųjų amžių filosofijos istorija — Dr. Pr. Kuraitis.

IV. *Gamtos filosofija:* Gamtos filosofija — Dr. L. Bistras; Ontologija — Dr. Pr. Kuraitis.

V. *Pedagogika-psichologija:* Pedagogika — Dr. St. Šalkauskis; Bendroji pedagogikos istorija — Dr. Pr. Dovydaitis; Dabarties pedagoginės srovės — Dr. Ant. Maceina; Pedagogika — Dr. J. Pankauskas; Psichologija (spec. problemos) — Dr. M. Reinys; Eksperimentinė psichologija — Dr. J. Pankauskas; Mokyklinė pedagogika — Ign. Malinauskas; Kultūros filosofija — Dr. Ant Maceina; Etika — Dr. L. Bistras.

VI. *Sociologija:* Sociologija — Dr. Pr. Dielininkaitis; Valstybės teorija — Dr. Pr. Dielininkaitis; Etika — Dr. L. Bistras.

VII. *Visuotinė ir Lietuvos istorija:* Senovės istorija — Dr. Pr. Dovydaitis; Viduriniu amžių istorija — Pr. Penkauskas; Naujųjų amžių istorija — Dr. J. Totoraitis; Lietuvos istorija — Dr. Z. Ivinskis; Lietuvos istorijos šaltiniai — Dr. Z. Ivinskis; Lietuvos istorinė geografija — Dr. Z. Ivinskis; Valstybės teorija — Dr. Pr. Dielininkaitis.

VIII. *Bendrieji kalbos ir literatūros dalykai:* Kalbotyros įvadas — Dr. Ant. Salys; Bendroji fonetika — Dr. Ant. Salys; Lietuvių kalbos bendrasis kursas — Dr. Ant. Salys; Visuotinės literatūros bendrasis kursas — Dr. J. Eretas; Žurnalistika — J. Keliuotis.

IX. *Lietuvių kalba ir literatūra:* Lietuvių kalbos gramatika (sintaksė) — Dr. Ant. Salys; Lietuvių literatūra — J. Ambrazevičius; Lietuvių kalbos ir literatūros metodika — J. Ambrazevičius; Lietuvos istorija — Dr. Z. Ivinskis.

X. *Klasikinės kalbos ir literatūros:* Lotynų kalbos istorinė gramatika — M. Račkauskas; Graikų literatūros istorija — M. Račkauskas; Graikų kalbos istorinė gramatika — M. Račkauskas.

XI. *Vokiečių kalba ir literatūra:* Vokiečių kalba (semantika) — Dr. J. Eretas; Vokiečių literatūros istorija — Dr. J. Eretas; Germanistika — Dr. J. Eretas; Vokiečių tautos istorija — Dr. J. Totoraitis.

XII. *Prancūzų kalba ir literatūra:* Prancūzų kalbos istorinė gramatika — Dr. J. Grinius; Prancūzų kalba (stilistika) — Dr. J. Grinius; Prancūzų literatūros istorija — Dr. J. Grinius; Prancūzų kalbos ir literatūros metodika — Dr. J. Grinius.

---

tingojo mokslo“ taurus riteris, narsus kovotojas su „dogmomis“ ir „dvasiomis“, užprotestuos prieš to „katalikiškos“ medicinos atstovo paskaitose daromas „teologiškas“ digresijas ir stos kovot už medicinos išlaisvinimą iš „teologijos tarnaitės“ vaidmens!

AUG. DAUBARAS

KENO DVASIOS ESAME

Nuo tada, kai Kristus atliko išganymo auką, į visą žmonių gyvenimą regimai ir neregimai įsirašė Jo misijos žymės. Tačiau anaiptol nevisuose krikščionyse tolygūs Dieviškojo Mokytojo atspindžiai, Jo atpirkimo padariniai. Priežasčių reikia ieškoti žalingame religiniame subjektyvizme, kurs mūsų laikais labai paplito ir krikščionių bendruomenėse. Esama krikščionių iš esmės jau beveik nieko bendra neturinčių nei su tikruoju Kristumi, nei su gyvąja krikščionybe. Klausydamas demono vylių metrikinis krikščionis praktiškajame gyvenime pagonėja palengva, pasyviai, arba net stoja į aktyvių antikrikščionių eiles. Viešpaties pjūties nieks taip neparaližuoja, kaip šis gaivalas. Tai sunkiai atsakingi stabdžiai Jo karalystės augimo kely.

Apie nukrikščionėjusius krikščionis kalbant neturima minty tik katalikų arba tik protestantų bendruomenė. Ir vienoj, ir antroj ir dar kitose yra ir taurių pastangų ir nesveiko raugo. Vis dėlto gyvenimo stebėtojui aišku, charakteringiausias nukrikščionėjimas vyksta šiandieniuose protestantuose. Atlūžęs nuo Kat. Bažnyčios protestantizmas, pasibaisėtinai smulkėdamas, lūžta ir nuo paties Kristaus. Štai pavaizdavimui fragmentas iš J. A. Valstybių, kur protestantai suskilę į š i m t u s sektų. Prieš kiek laiko New Jorke buvo pastatyta vienos tų sektų katedra, kurios valdytoju pasiskelbė kažkoks Dr. H. E. Fosdick. Milijonierius Rockfeleris tos šventyklos pastatymui davė 4 milijonus dolerių. „Katedra" išėjo, žinoma, labai savotiška. Joje įrengta futbolo-gimnastikos salė, telefonų budelės, kavos koštuvai, teatro salė, įvairūs biurai, pasižmonėjimo kambariai .... 72 aukštų bokštas panaudotas įvairiems praktiškiems reikalams. Visai mažos keturkampės kaladės pavidalo altorius pastatytas nuošaliame kambary. Vietoj šventųjų paveikslų padėti šiaip jau žinomų žmonių atvaizdai: Pitagoro, R. W. Emersono, Newtono, Darwino, Einšteino; toliau: Mozės, Budos, Konfucijaus ir Magometo. Niekas toj šventykloj neprimena nei Kristaus, nei krikščionybės.

Šventyklos administratorius Fosdick, kaip žurnalistai pastebėjo, pats abejojąs Dievo esimu. Anksčiau jis dirbęs presbiteronų sektoj, vėliau baptistų ir pagaliau ėmė organizuoti visai naują savąją. Viešai kai kada jis Kristų dar paminįs. P. Fosdicko manymu, jei Kristus dar kartą ateitų, tai pasmerktų visas tikybas, išskiriant jo sektą, kuri teiksianti žmonėms apstaus gyvenimo, amerikietiškai sakant, vesianti į good times — gerus laikus. Vėliau paaiškėjo, kad šios naujos sektos judėjimas paremtas biznio reikalais.

Bepagonėją krikščionys jei dar iš viso Kristaus neneigia, tai bent vengia Jį pripažinti pilnutinio gyvenimo viešpačiu. Vieni Jį vaizduojasi kaip estetą, poetą, filosofą; kiti kaip tautininką, socijalistą, proletarą. Jie noriai iš Kristaus asmenybės išskiria dieviškumą ir temato jame tik žmogaus savybes. Tarsi, skverbiasi jiems mintis Kristuje matyti gerą gailestingą širdį, bet netikėti, kad Jis savo sekėjus įtikinėtų, ragintų gera daryti, reikalautų tobulinimosi pastangų. Vokietijos — protestantizmo lopšio — įvairios protest. konfesijos, kurių čia esama per 30, paskutiniu laiku aplinkybių verčiamos ryškiai pakrypo į tautiškąjį pagonizmą. Na-

cijonalsocijalistai pasistengė protestantų ideologiją ir organizaciją panaudoti savo partijos reikalams. Tai partijai krikščionybės dvasia nepatinka, todėl jos vadai projektuoja sauvališką religinę reformą. Jos šalininkai save vadina vokiškais krikščionimis, kuriems istorinė krikščionybė su dogmatiniu turiniu nebeturinti vertės. Kristų reikią vaizduotis tokį, kaip Jį suprantą vokiečių rasistai, turbūt, karingą ir išdidų. Rasistai atvirai reiškia nepasitenkinimo S. Testamentu, kryžiaus ženklu, kai kuriomis Evangelijos mintimis, esą netinkamomis nacionalsocialistų dvasiai. Yra pasiūlymų net atgaivinti stabmeldiškąją germanų tikybą su Vodono kultu, pridedant prie to kai ką ir iš krikščionybės. Bet sauvaliaujant su Evangelija ir neigiant kryžiaus vaizduojamą atpirkimo reikšmę, kas gi pozityvaus krikščionybėj belieka? Taip, pasirodo, toli galima eiti su krikščionies vardu, bet nežinia keno dvasia.

Ir tikrumoje realizuoti ką nors tikrai krikščioniško krikščionys be Kristaus, žinoma, nepajėgia. Kasdieninis jų gyvenimas yra nuolatinis Evangelijai prieštaravimas. Kas ne su Juo — prieš Jį; kas ne su Juo renka — barsto. Be stengimosi doriškai tobulėti, be gerų darbų artimui ir be maldos, kur gi imsi stiprumo gyvenimui taurinti? Kristus gera darė silpniesiems, gelbėjo morališkai lūžtančius, prikėlė sumindžiotą Magdalietę, aplankė visuomenės paniekintą Zakėjų, brangindamas žmogaus laisvę ir vertę, laimino net savo priešus. Iš kurio gi nekrikščioniško krikščionies trykšta tos saulės spinduliai? Didelis nuošimtis europiečių, be abejo, yra toliau nuo tikrosios krikščionybės, kaip Azijos ir Afrikos pagonys. Pastarųjų sielose, kaip misijonieriai yra pastebėję, dažnai rusena antgamtinės religijos ilgesys; jie duoda įtikinamų liudijimų, kad žmogaus sielai krikščionybė yra įgimta, ko negalima pasakyti stebint nukrikščionėjusių krikščionių gyvenimą. Pastarųjų likime dievybės ir amžinumos prošvaistės jau užgeso, santykiai su antgamtiniu pasauliu nutrūko, dvasinį darbą supančiojo pigios „dienos vertybės".

Nepaslėpsi faktų, nukrikščionėjimą rodančių ir katalikų bendruomenėj. Liūdna, kai Europoj iš Kat. Bažnyčios kasmet pasitraukia tūkstančiai. Bet kokia statistika parodys dar nenukritusias, tačiau jau nudžiuvusias Bažnyčios medžio šakas? Ir katalikų masėse šiandien charakteringo abejingumo, drungnumo priežastį E. Fiedleris mato iš šalies griaunamoms įtakoms neatsparume. — Kaip medžio kirminas vis giliau ir giliau įsigraužia į rąstą, sako jis, taip abejojimas į žmogaus iki šiol išpažįstamą tikėjimą. Taip graužiasi tas kirminas iš vieno rąsto į kitą ir po ilgų metų nematomo darbo iš jų pasilieka tik kirmingraužių krūva. Šį darbą nepaliaujamai varo ir remia liberalų spauda kultūrinių ir mokslinių priedų, knygų, recenzijų ir kitokiu pavidalu... Ir jeigu šiandien matome tokį didelį atpuolėlių skaičių, tatai įrodo, kiek daug jau nuo seniau yra buvę aptrūnijusių katalikų, kad taip greitai galėjo visai subyrėti.

Pasaulėžvalginės minties liberališkumas iš protestantų persimetė į katalikus. Vis plačiau ima reikštis reliatyvizmas, taip palankus įvairiems dienos vėjams. — Kur tamstos rasit, klausia tas pats Fiedleris, — patogesnę pasaulėžiūrą už reliatyvizmą — niekas nebėra verčiamas pripažinti absoliutiško taip arba ne reikalingumo. Toji pasaulėžiūra yra be rėmų, be kietų pamatų, be tvirtų mūrų. Viskas lyginasi, keičiasi ir siūbuoja: idėjos, dogmos, įstatymai ir papročiai. Reliatyvizmas neneigia ir nepiktžodžiauja, jis ima tik pačios į dalyką pažiūros nugarkaulį ir aprūpina jį

Vienintėlės V. D. Universitete Meno D-jos „Šatrija" ir Draugovės „Birutė" (ateitininkų) atstovai pas latvių „Ausmos" korporantes Rygoj V. 1 d. Antrojoj eilėj (dešinėj) iš eilės skaitytojams pažįstamieji: V. Č. Grincevičius, K. Zupka ir L. Konstantinavičius (pernykštis Alytaus Kedras)

dideliu klausimo ženklu. Jį stato net ten, kur tiesa visai aiški ir neliečiama. Tai nuolatinis traukimas pečiais: Kristaus dievybė? Bažnyčios mokslo neklaidingumas — ? Stebuklai — ? Ir taip statomi tie klaustukai besišypsant, beveik net gero linkint... Ar blogą nuo gero skiriamoji siena nėra tik žmogaus sugalvotas padaras? Ar prieš 20 metų nebuvo baudžiama už tai, kas dabar jau laikoma papročiu? Ar tai, kas prieš 20 metų buvo laikoma šlykščiu ir nepadoriu, šiandien nerodoma iliustruotuose žurnaluose, kaip grožis, natūralumas ir sveikata? Sąvokų painiojimas ir dvasinė anarchija charakteringi mūsų laikais pažymiai. —

Nėra reikalo įrodinėti, kiek šitoks masių nusiteikimas katalikybei yra žalingesnis už atvirą griežtą kovą prieš ją. Svyruojąs tikėjimas žmogaus neatmaino ir gyvenimo nekrikščionina. Drungnas katalikas nepatiria kančios dėl išpažįstamojo idealo atitrūkimo nuo gyvenimo tikrovės. Jis nesijaudina dėl to, kad jo pavyzdys ardo Bažnyčios organizmą iš vidaus.

Bet krikščionybė, ypač katalikiškoji, nėra nei iškilmingi pietūs, kur pagal skonį galima rinktis skanėstų, nei šventadienio rūbai, šiokiadieniais padedami į spintą. Jūsų kalba tebūnie: taip taip, ne ne. Nes negalima tarnauti dviems ponams: iškilmingų švenčių metu Dievui, o šiokiadieniais Mamonai. Ir juo mažiau to pražūtingo dvisieliškumo katalikybėj bus, juo skaidriau ir energiškiau ji atliks savo pasiuntinybę. Tolygiai mažės ir aktyvūs antikrikščionys — antikatalikiai, nes esmėje jie yra ne kas kita, kaip protestas prieš bendruomenes, kurių šūkiai ideališki, bet darbai — ne.

Šalia pilkos, smulkiuose egoistiniuose reikalėliuose paskendusios masės šen bei ten matome veikiančių ir tikrai stiprių idėjininkų. Jie tik dveji: su Dievu ir prieš Jį. Paskutinio šimtmečio raidoje tipiškas karingosios bedievybės sąjūdis susiformavo bolševizmo fronte. Nors šis sąjūdis pagrįstas savotiška religija, taigi, griežtai imant, bolševizmo apaštalai

nėra tikri bedieviai, tačiau jie griežti kovotojai prieš tikrąjį Dievą. Kovoja jie taip organizuotai ir taip įžūliai, kaip iki šiol žmonijos įstorijoje nėra buvę. Šiandien esame liudininkai ir tokių faktų: titaniška kova prieš devybę stpresnėms prigimtims imponuoja, ir jos, nusivylusios Bažnyčios fronte, neretai pereina į kitą stovyklą. Ten jos parodo tiek nuostabaus pasiaukojimo, kurio vien pinigo troškuliu neišaiškinsi.

Europos dvasioje bolševizmas — nuosekli nukrikščionėjusios ir morališkai nusigyvenusios žmonijos išdava — brendo jau žymiai anksčiau, kaip Maskva buvo paskelbta esanti jo centru ir tvirtove. Bolševizmo skleidėjai gerai įsitikinę, kad visos jų pastangos nueis niekais, jei žmonės nebus laimėti iš vidaus, todėl artimiausias jų idealas savo dvasioje auklėti jaunimą. Už jos pinigus buvo deginamos Ispanijos bažnyčios ir vienuolynai ir organizuojamas Austrijos pilietinis karas. Maskva ardo Kiniją ir vylioja Japonijos jaunimą. Indijoj komunistai į savo sindikatus sutraukė per 100.000 darbininkų, daugiausia jaunuolių, kiršina čiabuvus prieš europiečius, ypač katalikų misijonierius. Belgai susirūpino komunistų veikla prie Kongo. Ten norima įsteigti Kominterno centrą visai Afrikai. Panašių žinių yra ir iš kitų kolonijų, kur bolševizmo apaštalai nejuokais lenktyniuoja su katalikų misijų darbininkais.

Toks įtemptas darbas turi atitinkamų vaisių. Senesnioji karta mažiau veikli, tai ne tiek ir dėmesio į ją tekreipiama; kas kita su jaunimu. Susilpnėjęs doriniu atsparumu, Kominterno rankosna jis atsiduoda integrališkai. Iš jo todėl karingojo ateizmo vadai ir tikisi tobulų „bezbožnikų". O baisus turės būti tas grynai bolševizmo suformuotas tipas! Lygiai baisus, kaip ir pats tos kovos pobūdis: prieš Dievą. Pats šūkis jau skelbia Dievo esimą, nes negi galima kovoti su neesamomis būtybėmis; Dievas teigiamas, o vis dėlto skelbiama Jam kova! Vargšas mažasis kovotojas... Jis žino Visagalio Kūrėjo nenugalėsiąs, o tačiau maištingas, kaip puolusi dvasia, kimba į Jo kūrybos griovimą. Labai keista, tiesiog paslaptinga to savotiško pamišėlio psichologija. Pats jis netiki savo šūkių verte — Sovietų vidaus gyvenimas parodė bedieviško rojaus veidą, — o tačiau ilgisi bent prieš mirsiant pamatyti raudonąją žvaigždę ir kitose valstybėse ir tautose. Tai yra kažkoks baisus grožėjimasis griovimu, pajrimu, naikinimu savęs ir kitų. Kartu tatai yra didelė ir asmeniška kančia, galbūt visų didžiausia, nes kovotojas prieš Dievą pirmų pirmiausia kovoja prieš savo geriausiąją prigimtį, žudo savo vertę, garbę ir visokeriopą laimę. Jau čia žemėje jis nešiojasi savy dalį pragaro, pro kurį neprasiskverbs jokia tikrai gydanti ir raminanti paguoda bei viltis. Šitą tiesą visiškai patvirtina jaunosios bolševizmo kartos rašytojai. Jų kūryba ryškiai vaizduoja sužalotų sielų maištingumą.

Mes, jaunieji katalikai, akivaizdoje šitos dramos nesvyruodami pasirenkame Dievo apaštalų rolę. Su mumis jauniausios pasaulio jėgos!

ATEITIES 7—8 NR.

išeis rugsėjo 1 d. Raštus siųsti iki VIII. 15. Tame nr. bus K. Alf. Sušinsko (jam susirgus, tam nr. nespėtas parašyti) aktualus straipsnis, V. Kavaliauskaitės novelė „Pergalė", stud. E. Daunytės strpsn. „M. Pečkauskaitės žmogus", K. Zupkos „Kaip rašytojai kuria", Pasikalbėjimas su Latvijos gimnaziste, Gimnazijos poeto vizitas Redaktoriui, naujų konkursų ir k.

MOKSLEIVIS PRAŠO BALSO

POETAI, GYVENIMAS IR MOKSLEIVIJA

Mes eisime. Nauji — iš naujo ryto.
Su nauja lyrika, nauja širdim ateinam.
Bet ar suprasi tu skliautų kugždėjimus,
bet ar suprasi mūsų dainą?

K. Zupka

Mes kiekviena proga skundžiamės kultūriniu savo atsilikimu, griaudename vienas kitą dėl nerangumo, tūpčiojimo vietoje. Pasiilgstame kultūros ir klausiame, kada ji ateis. Skelbiame, kad Lietuva dar turi pasukti laikrodžius 100 metų į priekį. Bet, vos tik sukrutėję, vos tik pajudėję ko nors energiškesnio griebtis, greit netenkame kūrybinio užsidegimo. Visi pastebime, kad „mūsų gera valia ir mūsų idealizmas kažin kokių paslaptingų jėgų yra užtvenkti ir užstatyti". (Žiūr. N. Romuvą, 1935, 48 nr.). Kas tos paslaptingos jėgos ir nejau nėra kelio jų destruktyviniam veikimui kitur nukreipti arba palenkti bendrai tautinei kūrybai. Manytume, kad būdų susitaikyti, surasti bendrą kalbą tikrai rastume, jei, pagaliau, kartą ant visados nusikratytume visokiu *dvasios nuskurdimu.*

Tačiau, deja, mes tik kalbame. Plačiai ir toli skamba kultūrinių mūsų tautos vadų kalbos, šūkiai „vajaus tvarkoje pagreitinti tautos ugdymo tempą ir trumpu laiku atsistoti lygiomis kultūringų Europos tautų aukštumoje". Alpdama kultūros geismu klauso tų žodžių kūrybiškai nusiteikusioji jaunuomenė: studentai, moksleivija, susipratęs kaimo jaunimas. Trokšta tautinės didybės! Laukia, kada ji pati bus įtraukta į aktyvų bendradarbiavimą kultūrai kelti. Bet, girdint tiek gražių kalbų ir vis nematant jokių konkrečių žygių, dažnai ima skverbtis juodos mintys, nusivylimas senaisiais. Tūpčiotojų ir veidmainingų rėksnių autoritetas negrįžtamai krinta, ir jaunųjų akys krypsta į savuosius, kurie jauni, drąsūs ir energingi žengia į gyvenimą ir kviečia kovon dėl gražesnės Ateities Lietuvos.

Skaitėme ir džiaugėmės plačiai moksleivijai žinomo ir mylimo poeto K. Zupkos „Balsu Žemei". Bet tai nėra paprastas eilėraščių rinkinys. (Neveltui „Balsą Žemei" paminėjo beveik visa Lietuvos periodika). Tai nėra vieno žmogaus lyriški pasisakymai ir pasiskundimai. Ne, tai visos Lietuvos katalikiškojo, ideališkojo, visa jaunatvės ekspresija besiveržiančio į naują gyvenimą, išiilgusio kultūros, grožio, laimės, tautinės Lietuvai didybės siekiančio jaunimo balsas. Tan balsan atsiliepia beveik visos Lietuvos mokyklos.

Ir jaunieji žengia... Nemanau, kad perdrąsiai būtų pasakyta. Pažvelkite į mūsų literatūros, meno, kultūros gyvenimą. Ar ne aplink N. Romuvą spiečiasi visas mūsų kultūrinis judėjimas? Ar ne Bern. Brazdžionis, J. Kossu-Aleksandravičius, K. Zupka, A. Miškinis, M. Linkevičius, Vytautas Sirijos Gira, Anglickis mėgiamiausi ir labiausiai skaitomi mūsų lyrikai?! (Žinoma, nekalbu apie tuos, kurie iš viso nieko, be eilėraščių, neskaito). Ar ne A. Vaičiulaitis, Paukštelis, Būdavas, Zobarskas, Alantas, Mazalaitė, Rutkauskas, Inčiūra — įdomiausi novelistai? O kas parašė literatūros gražuoles: „Karjeristus", „Frank Kruk", „Ieškau gyvenimo draugo"? Ar ne J. Grušas, P. Cvirka ir Liudas Dovydėnas?! Tai tik literatūra, o štai kiek pavardžių! O kur dar kitos sritys?!

Ateinam nauji — iš naujo ryto. Mylėdami brangią mūsų žemę. Mylėdami visa jauna aistra, žemę apglėbdami, beveik visiškai joje išnykdami. Nėra mūsų poezijoj pesimizmo! Yra tik vargų pergeltos širdies pasiskundimas, nūdienos pilkuma išvargintos širdies cyptelėjimas. „Senieji poetai minėjo didingąją, skausmingąją Lietuvos praeitį, mūsų dienos poetai trokšta gražios Lietuvos, jie, būdami nepatenkinti nūdienos pilkumu, ilgisi tautai skaidresnės ir ilgesnės rytdienos. Jie myli Lietuvą, jie tą meilę išdainuoja prisirišimu prie Lietuvos klonių, laukų, upių, berželių". (M. Linkevičius, Ateitis, 1935, Nr. 2):

Graži ta žemė. Žemė kvapni, žemė derlinga. O gyvenimas toks gražus, mielas.
„Ir taip norėtųsi gyvent, kaip širminui, [sakysime,
gyvent dėliai gyvenimo paties —
J. Kossu-Aleksandravičius, Imago Mortis.

Argi nepagauna Jūsų žemė, ar neužuodžiate skanaus jos kvepėjimo, kai skaitote tokį galingą K. Zupkos himną žemei:

„Išeini į girią — pumpurėlis gvildos.
Tai žinotum, Dieve, kas aistra gyvent.
Ir tą norą žemėj amžinai palikti
gal tik tu suprasi, gal tik tu nebent ir t.t.
Balsas Žemei, 28 p.

Optimistai esame ir su užsidegimu kartojame prof. K. Pakšto žodžius:

„Mes siekiame to, kas Amerikoje jau yra. Mūsų tėvynė reikalauja gerų kelių, plentų, sukultūrinimo. Šitam darbui reikalinga parama visų lietuvių. Mes kartu su Jumis pasuksim Lietuvos laikrodį šimtu metų pirmyn. Tegyvuoja visur esantysis amžinasis Lietuvis!"

(Žiūr. Rytas, 1935,VII,13. Nr. 183).

Aldra

MOKSLEIVIŲ MOTINOS

visose mokyklose buvo paminėtos širdingai ir su visu dėkingumu. Maldos Dievui, šv. Komunijos — buvo prašymai už motinas, o eilėraščiai, novelės, referatai — parodė sūnų ir dukrų ypatingą dėkingumą Motinos Dieną.

ABITURIJENTUS IŠLEIDŽIAME

Kadangi ir šitose jau tradicinėse mūsų gimnazijų dienose šalia gražaus ir bičiulingo atsisveikinimo eina lygiai daug ir panašumo, tat atskirose korespondencijose nė neminėjome visų tų išleistuvių. Septintokai ir septintokės savo broliams ir sesėms palinkėjo sėkmės egzaminuose ir to pačio, gimnazijos sienose įprasto, draugiškumo išėjus iš jų į gyvenimą, į aukštąsias mokyklas. „Ateitis" abiturijentams, kurių tarpe ji turi puikių bendradarbių ir gausius būrius skaitytojų, taip pat linki būti tokiais patvariais, kad atlaikytų egzaminų spaudimą, pasirinktų savo gabumams ir pašaukimui atitinkančias studijas, na, ir savo „Ateities", kad ir su moksleiviška uniforma, neužmirštų. Ji ir toliau stengsis būti jų visų draugu ir rodyti vis dėlto gražias ir svajingas gimnazisto ir gimnazistės dienas, rodyti gyvenimą tarp gimnazijos sienų ir kelią iš jų ir garbingą ir pilnutinį pasireiškimą gyvenime.

„Ateities" Redakcija

PAMINĖTAS M. K. ČIURLIONIS

Didžiojo mūsų menininko jubiliejų pagerbė gimnazijų meno ir k. būreliai. Paskaitos apie jo meną, muziką, asmenybę, na, ir jo kūrybos pavyzdžiai buvo tų gimnazijų minėjimo programa.

MENO KONKURSAS BAIGĖSI

Pirmasis „Ateities" meno konkursas baigėsi su gražiu pasisekimu. Mūsų skaitytojai iš visų gimnazijų atsiuntė glėbius savo spalvotos ir nespalvotos kūrybos. Jury komisija, kurią sudarė: Bažn. Meno Muziejaus direkt. dail. *Adolfas Valeška, Bern. Brazdžionis* ir *Kazys Zupka,* geriausiais darbais pripažino:

I. „Turgavietėje" — *D. Adomavičius* (Alytaus gimn. VI kl.);

II. „Mūsų gričia" — *Vl. Vaitiekūnas* (Panevėžio Vyrų gimn. VIII kl.);

III. „Peizažas" — *Simas Ramanauskas* (Šiaulių Vyrų gimn. VI kl.).

IV. „Vilkaviškio Katedra" — *S. Sidabras* (Vilkaviškio gimnazija).

Laimėtojams premijas 30 lt., 20 lt., 10 lt. ir foto aparatą jau išsiuntėm.

Pažymėtini dar Pr. Vaitiekūnaitės (Panevėžys) ir K. Petrulio (Rokiškis) darbai. Kitą kartą, tikime, jie pasieks gražių rezultatų. Gi visiems laimėtojams linkime ištvermės ir pasisekimo. Šiame nr. tespausdiname II-ją premiją, nes kitos dėl savo technikos sunkiai klišėmis padaromos.

KORESPONDENCIJŲ KONKURSAS

Jury komisija, kurioje šįmet, be *K. Zupkos* ir „Kreiv. šypsenų" red. *L. Žitkevičiaus,* moksleivijos atstovais dalyvavo *Birutė Vaičiūnaitė* (Šv. Kazimiero seserų gimnazija) ir *Juozas Balčiūnas* (A. Techn. Mokykla), nusprendė „Ateities" 1935-6 m. m. korespondentams paskirti premijas:

I — *Skuodas L. S. Catilinos asmenų* (foto aparatas);

II — *Mažeikiai — Aretino* („N. Romuvos" met. prenumerata).

III — *Alytus — Kasmatė* („N. Romuvos" met. prenumerata).

IV — *Rokiškis — Aldra* („Liter. Naujienų" met. prenumerata).

V — *Panevėžys — Gytis* (J. Keliuočio „Visuomen. Idealas').

VI — *Kėdainių — Vijoklis* (dr. P. Slavėno „Vokiečių kultūra").

Visiems kitiems, kurie bent po keturias korespondencijas parašė, išsiunčiame vertingesnių knygų. Šiaulių vyrų gimnazijos korespondentai, nors ir nespėję parašyti po 4 korespondencijas, bet dėl korespondenc. gyvumo dovanos taip pat gauna.

Kitą korespondencijų konkursą skelbsime 7-8 nr.

Vasaros numeriui korespondencijose pavaizduoti ekskursijas, stovyklų, kurių šįmet apsčiai žada būti, gyvenimą ir p.

ALYTUS

Dėkojame

— Metams baigiantis dzūkai, na, žinoma, ir dzūkės „Ateities" redaktoriui už tokius įdomius ir meniškus žurnalo numerius šaukia: „Dėkui, dėkui, dėkui!" ir pasižada padaryti prenumeratos srityj jei ne geometrinę, tai jau tikrai aritmetinę progresiją. Abiturijentai taip pamėgo „Ateitį", kad pasiryžę ir studentaudami ją prenumeruotis.

— Suvesdami metinę savo darbų apyskaitą, daugiausia galime pasidžiaugti eucharistininkų veikimu. Jų susirinkimai visada būdavo įdomūs ir gausūs. Religinio, ideologinio turinio paskaitos, kapeliono „kino", uoli religinė praktika yra eucharistininkų visų metų pasireiškimas. Taip pat įvesta graži savo bendradarbių abiturijentų atsisveikinimo tradicija, kuri šimet ypač įspūdingai praėjo. V. 21. euch-kų suruošta visiems moksleiviams graži gegužinė. Nutarta vesti savo vieneto albumas. Tad dabar grupės, būreliai tik renkasi pozas, tik fotografuojasi. Numatoma dar išleisti 5-rių metų veikimui paminėti laikraštėlis ir suruošti šauni agapė.

— Literatai mokslo metų pradžioje daug tikėjosi savo pajėgomis, deja, anot Baranausko, visa prapuolė, tik ant darbų baro pliko planai ir svajonės liko. Ypač juokinga su literatūros vakaru; mokyt. Šukys jau antri metai kviečia Kauno poetus, o tos poetiškos asabos tokios išdidžios, kad nė nosies pas mus rodyti nenori. (Be reikalo alytiškiai rašytojus kaltina, nes, mūsų žiniomis, kaltas blogas organizavimas. Kiek žinome, rudenį „N. Romuvos" Bičiuliai Alytuje suruoš didelį Literatūros-muzikos vakarą. Jame išgirsite geresniųjų poetų, beletristų, dainininkų *Red.).* Vienintelis nuopelnas Vasario teismas, bet ir tas toks mizernas. Pabaigoje išrinkta nauja v-ba: *Mikelionis* (VI) — pirm., *Zamoiskytė* (VII) — sekr. ir nariai: *Jankauskas* (VII), *Vasiliauskas* (VI), *Petrauskas* (V). Linkėtina, kad ateinančiais metais mažiau būtų „oracijų" ir tūpčiojimų, o daugiau darbo.

—Moksleivių sugyvenimu tenka tik pasidžiaugti. Tik dažnai „Moksl." korespondentas pramanytais faktais draugiškumo ribas peržengdavo. Kiek moksleivių nuotaiką ardydavo Ašmenskas, kuris savo uranarsumu ir gimnazijoj būdamas įvairiausių piautynių iniciatorius buvo.

— Pavasarį kai kurie moksleiviai pradėjo rengti sekmadieniais įvairias iškilmes ir ekskursijas visai apleisdami pamaldas. Tėvai tai sužinoję pasipiktino tokiu vadovų elgesiu ir žada kreiptis į p. direktorių su prašymu, kad tokius žygius sustabdytų. Kaimiečiai, vykdami į pamaldas stebisi, kaip „mokyti" sumos metu miškuose „voveruškas gaudo".

Tad baigiam šių metų programą. Visiems linksmų atostogų. Savo siųstuvą iki rudens išjungiam. Alio! Alytus!

Kasmatė

Alytaus literatų purmininkas

„Ateities" Redaktoriui pranešė, jog jis nesąs „Moksleivio" korespondentas, tuo labiau „Auksaplaukis". Tat „Ateities" 4 nr. korespondento „Kasmatė" užsipuolimai tėra tiktai gandai.

„Ateities" Redakcija

BIRŽAI

Nuotaikingas moksleivių muzikos-literatūros vakaras

Gegužės mėn. 20 d. biržiečiai muzikai ir literatai surengė šiaurės Lietuvos moksl. muzikos-literatūros vakarą.

Buvo kviesta: *Rokiškis, Panevėžys, Pasvalys, Linkuva* ir *Šiauliai.*

Į vakarą teikėsi atsilankyti tik *šiauliečiai* ir *pasvaliečiai.* Teko girdėti, kad labai norėję atvažiuoti rokiškėnai, bet negavę iš savo gimnazijos vadovybės „važiavimo aprobato". Kiti nežinia kodėl neatvyko.

Vakarą atidarė vicedirekt. *J. Kutra* (literatų globėjas). Šiauliečius atstovavo: *Varnauskas* (eil.), *Budreika* (eil.), *Kudžma* (eil.), *Augustinavičius* (eil.), *Ąžuolas* (eil.), *Nevarauskaitė* (eil.), *Bernotavičiūtė* (eil.).

Poetinė žodžio drąsa ir gana gera forma publiką imponavo: *Budreika* ir *Kudžma.*

Tilvytiška ironija virpėjo *Varnausko* eilėraščiai. Lyrišku švelnumu mus vaišino: *Nevarauskaitė, Bernotavičiūtė* ir *Ąžuolas.*

Pasvališkius atstovavo: *Patkauskaitė* (eil.), *Sušinskaitė* (novel.), *Geležėlė* (eil.) ir *Dovydėnas* (eil.).

Patkauskaitės, Sušinskaitės ir *Geležėlės* kūryba lyg ir nuskambėjo perdaug saldžiu švelnumu.

Biržiečius atstovavo: *Pr. Matulytė, Br. Krivickas* ir *Eug. Matuzevičius.*

Nuoširdžius ir įtikinančius (tik vietomis forma?!) žodžius į mūsų širdis bėrė *Pr. Matulytė.*

Br. Krivickas, kaip ir paprastai, kalbėjo gyvenimišku ir stipriu žodžiu. Jaučiama feljetoniško elemento.

Apie piemens jaunystę, apie pasisakymą tėvui ir linksmą mergiotę skaitė *Eug. Matuzevičius.*

A, tiesa, iš jaunesniųjų pasvaliečių li-

teratų pasirodė dar *Gaidomavičiūtė* ir *Šatas*. Bet visa bėda, kad Gaidamavičiūtės abiejuose eilėraščiuose per daug svetimųjų „grūdų“. Vienam L. Žitkevičiaus, antrame kažko iš „At. Sp.“.

Šatas pasirodė drąsiai ir gražiai.

Muzikalinę dalį užpildė biržiečiai smuikininkai: *K. Liaudanskas, Alb. Sušinskas, A. Heincas* ir *K. Danielius*.

Pažymėtina, kad skaitytieji eilėraščiai beveik visi dvelkia sodžiaus ir gimtosios žemės meile.

V. K-ras

JURBARKAS

Klaipėda ir jūra!

— Gegužės 14 d. didžiulė ekskursija aplankėm mūsų pajūrį, apžiūrėjom Klaipėdos fabrikus ir šarvuočiu pasiplaukiojom atvira jūra. Juodkrantės „parpleliai“, kurių po 15 cnt. prisipirkom iki valios, kopų laisvė ir įvairus poilsis ilgai skambės mūsų kalbose.

Sporto šventė

— V. 24. lyg ir bandėme viešiau parepetuoti prieš artėjančias gimnazijų žaidynes. Bet publikos, gėda sakyti, tik saujelė. Jau kalbama: *atsibodo šie monotoniški, neįvairūs pratimai..., o kultūringesni žmonės kukliai nuleido akis, žvalgės į šalis (faktas!), piktindamies tokiais mergaičių lievos kostiumėliais... Nei šis, nei tas.* Kaimo berneliai spokso, šaiposi... kažkas panašu į cirką... Argi jau taip *žemas jurbarkiečių savigarbos jausmas, kad to pasiekiama.* „Ne, ne, tik ne šie dalykai suvilios... *duokit mums naujumo ir dinamizmo*“.

Tačiau visai galimas daiktas, antroji sporto šventė 6-7 birželio sutrauks smalsuolių 100 kart daugiau. Juk atvyks kauniškiai mokiniai sportininkai (apie 370), bus koncertas, „Prieš šrovę“ ir dar kiti faktoriai, kurie, be abejo, išjudins jurbarkiečius.

Speigas

KAIŠIADORYS

Maironio paminėjimas

V. 16 d. su pražydusiomis pavasario gėlėmis, su jaunystės šypsniu veide L. M. B. minėjo Maironio 5 metų sukaktį. Moksleiviai buvo supažindinti su Maironio gyvenimu, darbais, nuopelnais Lietuvai. L. M. B. pirm. *Br. Vitkauskas* kalbėjo apie Maironio gyvenimą ir darbus, *B. Petrulis* skaitė rašinėlį: „Maironis — Lietuvos mylėtojas“. *J. Stempožeckas* — Maironio lyrika. Gražiai pakalbėjo apie Maironio nuopelnus Lietuvai — mok. Ad. Jasas. *J. Sidaraitė* (IV kl.) deklamavo Maironio eilėraštį: „Ant Birutės kalno“. *O. Zinkevičiūtė* (VI kl.) ir *V. Vitkauskaitė* (V kl.) gražiai padainavo „Lietuva Brangi“. Solistė *V. Matačiūnaitė* padainavo: „Ten, kur Nemunas banguoja...“. Neblogiausiai išpildė *R. Tumalevičiūtė* ir *Alb. Sodonis* duetą: „Nesek sau rožės prie kasų“.

St. Pet. Donatas

KĖDAINIAI

Ir vėl tos pačios bėdos...

Mūsų skaitytojų pranešimu ir nusiskundimu V. 13. du penktosios klasės mokiniai skautai pertraukos metu išplėšė savo draugams iš rankų „Ateitį“. Gimnazijos vadovybė, vieton sudrausti šiuos nekultūringus mokinius, uždraudė „Ateičiai“ rodytis gimnazijos sienose. „Moksleivis“ ir „J. Lietuva“ tose pat sienose jaučiasi kur kas didesnių teisių turį, nors ir jie yra lygiai taip pat moksleivių žurnalai.

KYBARTAI

Pavyzdingas pasilinksminimas

— Balandžio 25 d. ketvirtoji klasė suruošė pusiau šeimyninį vakarą. Čia pasirodė jaunųjų smulkiosios jėgos. Buvo skaityta eilė kūrinių. Pasirodė: *D. Matulaitytė, St. Alkevičiūtė, F. Vaičiūnaitė* ir *Č. Vitkauskas*. Po to sekė piramidės, deklamacijos, tautiškas klumpakojis ir t. t. Jaunosios pianistės *A. Prapuolenytė* ir *B. Prapuolenytė* paskambino. Bendru mokinių triūsu buvo paruoštas gan turtingas bufetas. Vakaras praėjo geroj nuotaikoj, su gražiu pelnu.

Šis vakaras turėtų būti pavyzdžiu aukštesniosioms klasėms, kaip susiklausymas ir darbas nugali didžiausias kliūtis, nes be abiturijentų nė viena klasė nesuruošdavo platesnio maštabo pasilinksminimo.

Sporto-dainų šventė

— Gegužės 20-21 d. buvo sporto-dainų šventė. Vakare — koncertas ir šokiai. Programoj dalyvavo bendras choras, atskiri vyrų ir mergaičių chorai, stygų orkestras, smuikas solo, piano, piano keturiom rankom, duetai, skudučiai ir kt. Vakaras praėjo geroj nuotaikoj.

Sekančią dieną sporto aikštėje įvyko sporto šventė. Po bendrų pratimų pasirodė mergaičių figūrinis valsas, bėgimas, piramidės, komiškas sportas ir t.t. Gražų įspūdį padarė karinis pasirodymas. Pavojaus signalui iššovus, iš keturių pusių per tvoras pasirodė gimnazistai su šalmais ir šautuvais ant pečių. Nevienam publikoj šiurpulys perėjo per nuga-

rą išgirdus pirmą puolimo šaudymą. Po puolimo įvyko prizinis šaudymas. Programa baigėsi krepšiasvydžio rungtynėmis, kurios įvyko tarp Kybartų ir Vilkaviškio mokinių. Laimėjo Vilkaviškis (žinoma, neapsimoka svečius aplošti, nes kitą kartą neatvažiuos!). Vakare dar buvo bendras mokinių pasilinksminimas.

Ramumas

LAZDIJAI

„Vienybės labui"

„Jaun. Lietuvos" korespondentas Pašalietis, geriau sakant vienas „smarkiųjų" aštuntokų, 4-me numery imasi sunkią pareigą aiškinti be enciklopedijos žodžių reikšmę. Šiaip žmonėms gal ir sunku suprasti, kas korespondento turima galvoje, tačiau Lazdijų moksleiviams tas gana aišku. Keliose vietose net smarkiai užgaunamas mokytojų autoritetas, suteikiama naujos „pavardės", kurios tuojau tampa populiarios. Tokiems žurnalams, kurie reklamuojasi, jog jie esą vienybės sėjėjai moksleivijos tarpe, nevertėtų panašiais darbais užsiimti! Čia įvairiomis nesąmonėmis kiršinama ne tik moksleivis su moksleiviu, bet net moksleivis su mokytoju.

Sportas ir menas

— V. 24 d. buvo gimnazijos sporto ir meno šventė. Bendri pratimai, įvairių komandų žaidimai sukėlė daug pagyrimo publikos tarpe. Lengvojoj atletikoj geriausiai pasižymėjo VII klasė. Pasiekta tokių rezultatų, kokių Lazdijai dar nebuvo matę: šuolis į tolį — 6,15 m. *(Paransevičius J.* ir *Gabrys M.* abu VII-os kl.), šuolis į aukštį — 1,71 m. *(Paransevičius J.* VII kl.). Šokimą su kartimi gerai išvystęs *Petrauskas H.*, nors šį kartą ir be laimės buvo. Trumpų distancijų bėgime pirmasis atkorė *Gabrys M.* (VII kl.). Laike sporto buvo atidaryta ir meno dalykėlių klasė. Gražūs mergaičių rankdarbiai šaukte šaukė, kad dzūkaitės sugeba ne tik svajones ir dainas kurti, bet ir rankdarbiuos jos ne paskutinės. Iš piešinių bene gražiausiai atrodė *Tubino Vl.* (V kl.).

Silvydis

LINKUVA

Paminėta „Ad Astra" autorė

Literatų būrelis IV. 3. minėjo „Ad Astros" autorę — 75 metų jubiliatę — G. Petkevičaitę-Bitę. *P. Simonaitis* referavo apie pilną įvairumų jubiliatės gyvenimą, o apie jos darbus — *V. Kaz.* Literatams neprasnaustina ir daugiau tokių progų. Gaila tik, kad publika tokiais atvejais mažai judrumo rodo.

— Vis dėlto „J. L." korespondentas turės ir vėl medžiagos rašyti apie „gražiais žodžiais išskaičiuotuosius" nes V. 3. religinio lavinimosi būrelis suruošė gražų Motinos Dienos minėjimą, kurį pradėjo gimn. dir. p. Stp. Vaitkevičius. Nepaprastai per minėjimą pakėlė nuotaiką kun. dir. Alf. Sušinsko žodis („ir pajutau, kad septintoko nugarą čaižo mamos rankos valdomos vadelės..."). Savo rašinį „Tu nebeturi motinos" skaitė *J. Pupinytė* (VI kl.). (Šios naujos autorės kūrinėlis visai pavykęs. Lauksime literatų tarpe pasirodant). Be to, referatas, deklamacijos, dainos ir kit. padarė gražaus įspūdžio.

Šiluvis

MARIJAMPOLĖ
R. J. gimnazija

Religinio būrelio ekskursija

— Religinio aukl. būrelis V. 10. suruošė ekskursiją į Kauną ir Pažaislį. Išvažiavo 1 val. dieną, o grįžo 1 val naktį (važinėjo 12 val.). Nors ir su vargu kai kurie gavo iš tėvelių pinigų ekskursijai, bet visi džiaugėsi, nes pamatė tiek, kiek retai kada tenka pamatyti. Dėkingi kun. J. Petrikai.

Mergaičių sporto šventė

Per šeštines berniukų gimnazijos aikštėj buvo mergaičių sporto šventė. Šventė praėjo gana jaukiai. Ypač „rimtesnius" sužavėjo sportininkių uniforma (plačios ir trumpos kelnės su kišeniais). Mergaites sportuot išmokė ir „gražiąją" uniformą įtaisė p. Vaičiūnienė.

Paželsvių Vytukas

Marijonų gimnazija

Po ilgo gardaus miego literatai gegužės 17 d. sušaukė susirinkimą. Jo tikslas buvo išrinkti žmones, kurie Alytuje „grumsis". Prieš susirinkimą vienas literatas ir nupiešė lentoj, matyt, poetuką, svajojantį prie geležinkelio su parašu „Į Alytų".

Pr. Rimas skaitė novelę „Anna". Ten buvo jaunuolių meilė vaikų lūpose ir liūdnas išsiskyrimas su nedidele viltimi kada nors susitikti.

Jauniausias mūsų literatas *V. Aliulis* skaitė 3 eilėraščius: „Sunkios mintys", „Salve Regina" ir „Jaunystė prieblandoj". Kritikų ypač buvo prikišta stoka konkretaus vaizdingumo ir per didelis iškalbingumas, minties nesukondensavimas.

P. Starinskas pasirodė su novele „Kaimo mergaitė". — Kaimo sūnus iš miesto dukters grįžta pas kaimo mergaitę. Gražiai ir įsijaustai atvaizduota žemės meilė, kuri riša jos vaikus. Stilius taip

pat gana geras, tik jį dar reikėtų apvalyti nuo vietomis esančių šiurkščių ir mažai estetiškų išsireikimų.

A. Rubikas davė 5 eilėraščius. „Pora posmų Lietuvai“ — modernizuojamo kaimo skundas; „Bus vakaras“, „Tavo laimė“ ir „Meilė“ — švelni lyriška meilė, tik kai kur panaši į kitų poetų (ypač Zupkos) lyriką. Bene gražiausias eilėraštis „Prie Nemuno“: „...rugys su vosilka sapnuoja laimę gražią, ir susigundę žvaigždės leidžias pažiūrėti“. A. Rubikas yra stipriausias mūsų gimnazijos lyrikas, kaip P. Starinskas — beletristas.

Į sus-mą atsilankė ir daugiausia kritikavo mok. V. Ramanauskas, kuris ir numatė į Alytų siųsti... nieką, nes per mažai pasiruošta. Sprendimas visiems nelauktas.

Radišius

Džiugu, kad gerbiamas Redaktorius parodė didelę dirvą, kurią galima papurenti, tobulinti.

Iš tikrųjų, anos korespondencijos, išskyrus vienos kitos gimnazijos, — pabodo. Tad šoktelti pirmyn ir reikėjo.

Stengsimės įdomiau, šviežiau. Ir tikėkimės pavyksiant!

Dienos sportininkams

— Vilkaviškiečiai „krepšininkai“ pasisiūlė marijampolėnams sudaryti rungtynes. Marijampolėnai pasiūlymą priėmė ir geg. 10 d. svečių susilaukė. Pirmiausia svečiai susitiko su „marijonais“ ir juos nuskuto 21:0. Bet marijoniečiai nenuliūdo. Jie džiaugėsi, kad svečiai jų nesukūlė taip, kaip kad čiupo kybartiečius 53:0. Mūsų komanda buvo jauna, tik ką pradėjusi treniruotis. O vis dėlto jos vadas *Vikt. Rimšelis* (VII kl.) pasirodė ganėtinai gerai.

Su svečiais susirėmė ir Rygiškių Jono gimnazija. Laimėjo Vilkaviškis, berods, 21:10. Mat, svečiai buvo apvargę, tad ir rygiškiečiams lengviau buvo.

Po to suėjo į draugiškas rungtynes marijoniečiai su rygiškiečiais. Baigė 12:10 marijonų naudai.

Šios dienos rungtynių teigiamumai: vilkaviškiečių švelnus ir geras žaidimas ir rygiškiečių kukli ir skoninga šauliška sporto uniforma.

Geg. 21 d., per Šeštines, rygiškiečių aikštėj sportavo mergaičių gimnazija. Plati programa, kurią atliko 200 mergaičių, sakoma, patiko visiems.

Bet, šiaip ar taip, galima prikišti sportininkių apsirengimą. Tos kelnaitės, marškinėliai (bliuzės), vadinas, lygiai tokia uniforma, kaip berniukų ir ypač taip apsirengusių per visą miestą pro žmonių būrius žygiavimas rygiškiečių aikštėn ir atgal — didelis smūgis drovumui, kuklumui...

Step. Žibartas

MAŽEIKIAI

Valdžios gimnazijos 10 metų sukaktuvės ir Šiaulių apygardos gimnazijų sporto turnyras

— V. 23-24. Mažeikių gimnazija šventė savo triumfo šventę — 10 metų gyvavimo sukaktuves. Tuo pačiu laiku Mažeikiuose įvyko ir Šiaulių apygardos gimnazijų sporto turnyras. Todėl tomis dienomis Mažeikiuose buvo tikras moksleivių užplūdimas ir pjūties metas. Jau neskaitant įdomių visiems mažeikiečiams žaidimų, paminėtinas dar ir gimnazijos dešimtmečio minėjimas. Jis darytas pirmąją šventės dieną. Gimnazijos dir. J. Rainiui trumpai nusakius gimnazijos kūrimosi ir jos dešimties metų gyvenimo istoriją, buvo visa krūva sveikinimų. Po sveikinimų ypač įspūdinga buvo priesaika Vilniaus žemei, kurios iš Vilniaus slapta parvežė mokyt. O. Dzvilaitė. Šios žemės po žiupsnelį V. V. S. Mažeikių Apygardos atstovas įteikė Gedimino pilies pavidalo urnose visoms turnyre dalyvavusioms gimnazijoms. Be to, tokia pat urna įteikta ir šios Vilniaus žemės parvežėjai mokyt. O. Dzvilaitei. Po iškilmingos priesaikos Vilniaus Žemei, koncertinę minėjimo dalį užpildė turnyre dalyvavusios gimnazijos. Gimnazijos pasirodė su chorais, plastika, baletu, orkestru (Telšių gimnazija) ir tautiškais šokiais.

Antrąją šventės dieną įvyko turnyro užbaigimas ir iškilmingas paradas. Be to, buvo atidaryta gimnazijų meno paroda. Parodoje savo eksponatus išstatė Mažeikių valdžios gimnazija, Šiaulių berniukų ir Šiaulių mergaičių gimnazija ir Telšių bei Linkuvos gimnazijos. Gimnazijos savo skyrius buvo įsirengusios atskirose patalpose. Geriausio įspūdžio darė Šiaulių berniukų ir mergaičių parodos skyriai. Naudojantis proga, padarytas ir šachmatų turnyras. Turnyre pirmoji vieta teko Mažeikių gimnazijai, antroji — Joniškio, o trečioji — Telšių ir Linkuvos gimnazijoms.

Turnyre dėl Grand-Suttie taurės pirmoji vieta Šiaulių apygardoje teko Šiaulių berniukų gimnazijai, antroji — Mažeikių gimnazijai ir trečioji — Šiaulių mergaitėms. Mažeikiečiai silpniau pasirodė todėl, kad negalėjo išstatyti gerųjų komandų, nes gerieji sportininkai, turėdami dvejetukų, Šviet. M-jos aplinkraščiu negalėjo žaisti.

Abiturijentams šiemet neblogiausiai sekasi. Prie egzaminų neprileistas tik vienas. Kiti šešiolika kol kas vidutiniai laiko egzaminus.

— Neatsižvelgiant į didžiulę laiko stoką, Maironio literatų būrelis išleido 4 Nr. „Atošvaistės“. Šis numeris ištisai paskirtas gimnazijos 10 metų sukakčiai paminėti ir kovo 8 d. Mažeikiuose įvykusiam literatūros vakarui prisiminti. Šiame „Atošvaistės“ numeryje sutalpinta beveik visa literatūros vakare skaitytoji medžiaga. Šis numeris yra spaustuvėje spausdintais viršeliais, ir visas jo sutvarkymas taip pat daro gero įspūdžio. Šio numerio yra net 34 puslapiai.

Aretino

PANEVĖŽYS

Įspūdžiai iš ekskursijos Rokiškin

— Kadangi Rokiškį V. 23-24 d. turėjo įvykti didelė septynių apygardų gimnazijų sporto šventė ir literatūros vakaras su konkursu jaunųjų apygardos gimnazijų kūrėjų, tai sėdome ir mes, panevėžiečiai, į greitąjį su nekantria intencija pasiekti Rokiškį. Nudžiugom, kai Rokiškio stotyje mus pasitiko gimnazistų orkestras.

Vakare gimnazijos kieme buvo šventės atidarymas, pakeliant vėliavą, ir galop vakarienė su skaniais buterbrodais, kurių visiems nemokamai paruošė gimnazijos tėvų komitetas.

Dieną baigėm baletiškais gimnazijų pasirodymais ir šokiais.

V. 23 d. prasidėjo rungtynės. Daugiausia sekėsi panevėžiečiams ir rokiškėnams, nors kiti, žinoma, taipos nenorėjo pasiduoti. Kovojo lygiai vyriškas frontas, lygiai moteriškas. Gaila, kad kai kuriems minkštaširdžiams pralaimėjus net ašara išsirisdavo.

Sekmadienį po pamaldų žiūrėjom įdomios rokiškėnų piešinių ir darbelių parodos. Tuo pat laiku buvo įteiktos premijos jauniesiems kūrėjams, laimėjusiems konkursą. Jas gavo: *Šulcaitė, Kulys* — rokiškiečiai, *Matuzevičius, Matulytė* — biržiečiai, ir *Jonuška* — panevėžietis. Gaila, kad dėl laiko stokos neteko išgirsti tų kūrinėlių, už kuriuos skirtos premijos.

Po piet — finalas, kurį vis dėlto laimėjo panevėžiečiai.

Vakare gimnazijos salėj pasilinksminimas. Scenoj tarp muzikantų pasirodė biržietė *Matulytė*. Skaitė eilėraščius. Ją seka *Matuzevičius* su įdomiu gimnazisto laišku motinai. Publika net buvo pertraukus savo ovacijomis. Pasirodo ir panevėžiečiai. Skaito *Jonuška* ir *Subatavičius* eilėraščius. Būtų gal ir daugiau kūrėjų pasirodę, bet publika, išklaususi Kulio novelę apie Vyr. redaktoriaus vargus, dainomis užprotestavo ir pareiškė norą šokti. Apsisukėm porą kartų ir pusėj dešimtos sudiev! Gaila, gaila ir dar kartą gaila buvo. Ypač kai mums dėl mūsų „dorų“ vyrų atsitiko toks kabliukas, dėl kurio nė atsisveikinti neteko. Sėdom į traukinį ir išvažiavom, kai širdyj taip norėjos Rokišky palikti. Atsidusdavo kiekvienas, kuriam tik pasivaidendavo apskrita dūšelės šypsena ir vėl, vagono kertėj snausdamas, braidžiojo po šventės įspūdžius.

Na, tai tiek dėl štukų, o, rimtai kalbant, tai rokiškėnams reikia nuoširdžiai padėkoti už tokį svetingą, lietuvišką ir vaižgantišką vaišingumą, skanius buterbrodus, nakvynes, ir k.

Tuo tarpu: viso labo!

J. S.

PRIENAI

— IV. 26. įvyko literatų susirinkimas. Būrelio pirmininkas iškėlė mintį, kad vasaros atostogų metu kiekvienas mokinys, ypač literatas, turi padėti kaimo jaunimui, kuris, stovėdamas ant tvirtų Dievo ir tėvynės meilės pagrindų, kiltų aukštyn. *Vyt. Dereškevičius* (VII kl.) nagrinėjo „Kuprelio“ veikėjus, o *J. Zinkevičius* skaitė savo eilėraščius: „Čiurlioniui“ ir „Beržui“.

— V. 3. motinoms pagerbti gimnazija suruošė koncertą. Programą išpildė labai prieniškių mėgiamas ir gerai pažįstamas stud. Gutauskas, padainuodamas keletą gražių dainelių: („Kur bakūžė samanota“, „Dul dul dūdelė“, ariją iš „Rigolleto“ ir kitas) ir gimnazijos choras, diriguojamas mok. Markausko. Akompanavo stud. Survila. Pabaigai p. Gutauskas, gimnazijos choras ir *St. Judinskas* (VIII kl.) padainavo „Leiskit į tėvynę“ (Paulausko) atskirais balsais. Šioji dainelė publiką žavėte žavėjo.

Po minėjimo gimnazijos rinktinė padarė draugiškas krepšiasvydžio rungtynes su Kauno studentais. Nors prieniškiai atkakliai gynėsi ir puolė, tačiau rungtynės visai pelnytai baigėsi kauniškių naudai. Mūsiškiai visgi sugebėjo prieš taip stiprią ir vispusiškai ištreniruotą komandą laimėti 14 metimų. Reikia pasakyti, kad mūsų gimnazijos rinktinė yra mikli ir daug žadanti. Ji, pamačiusi gerą krepšiasvydžio žaidimo techniką, teikia daug vilties.

Laimutis

SKUODAS

Tiesiog sunku pasakyti, kaip čia įvyko su šių metų pavasariu. Pradžioje tiek daug vilčių teikęs, dabar jis gerokai apvylė — tik truputį neaišku, ką: ar visus skuodiškius moksleivius, ar tik vieną jų atstovą — vargšą reporterį, kurį „visas svietas skriaudžia“ — kaip jis pats visiems skundžiasi. (Teisybę sakant, ne tiek skriaudžia tas svietas, kiek jo dvi „giminaitės“ — bet juk tai kai-kuriais atžvilgiais ir sudaro jau beveik „visą svietą“...).

Na, bet kaip ten jau bebūtų su tuo „skriaudžiamuoju“ reporteriu, vis tiktai reikia pasakyti, kad bent *lituanistai* daug daugiau iš šio pavasario tikėjosi, negu kad sulaukė. Kuklų Vaižganto minėjimą V. 16 d. surengėme, o apie kuopos laikraštėlį, porą literatūrinių teismų, dvi paskaitas ir Maironio minėjimą vis dar tebesvajojame.

Už tai *religininkai* nesiduoda „skriaudžiami“. Štai, pastaruoju metu jų pirmininkas (amžinas loterijų rengėjas) paskelbė nariams „loteriją be pinigų“ — būtent, buvo sudarytas tam tikrų darbų sąrašas, ir kiekvienam kuopos nariui tenka kas savaitė po vieną iš tų darbų atlikti. Į „loterijos“ laimėjimus įeina Komunijos, Mišių klausymas, maldos, nusigalėjimai, rūpestingas pamokų rengimas, gerieji darbeliai ir t. t. Kitą siurprizą kuopai padarė malonusis jos vadas kun. *Patlaba,* paskelbdamas dogmatinių temų konkursą. Geriausieji rašiniai bus premijuojami.

— Prieš kiek laiko reporteris iš savo „sesutės“ gavo įsakymą aprašyti religininkų ir lituanistų ekskursiją į Narvydžių kaimo kapines, kuriose yra palaidotas Skuodo gimnazijos įsteigėjas a. a. *kan. Pr. Žadeikis.* Iškila įvyko V. 17 d., joje dalyvavo daugumas moksleivių ir penketas mokytojų. Prie savo buvusiojo Vado kapo ekskursantai pagiedojo, kun. *Patlaba* ir *St. Razmus* pasakė trumpas kalbeles, o po to visi ten pat nusifotografavome. Pasistiprinę gerb. kapeliono fundytomis barankomis ir „pieneliu“ (kurs, sako, per mažai tebuvęs prabaltintas...), apžiūrėjome kitus įdomesniuosius kapus ir seną koplyčią.

— Prisiminus praeituosius laikus, reikia papasakotoi, kad balandžio mėn. pabaigoje visą mūsų mokyklą smarkiai jaudino Kaune vykstanti kova dėl aukštųjų gimn. klasių įsteigimo. Kaune „trijų Antanų delegacija“ — prof. dr. *Salys,* p. *Šlapkauskas* ir p. *Šilgalis* — darė tuo reikalu žygių pas Ministerį Pirmininką, Švietimo ir Teisingumo ministerius. *Septintoji klasė ateinantiems mokslo metams buvo jau tvirtai pažadėta.* Taigi, reikia manyti, kad Katilina ir ateinančiais mokslo metais plepės jums dar iš Skuodo, o ne iš Švėkšnos, kaip buvo pranašaujama...

Trumpa įdomesniųjų tipų charakteristika

Ateities Redaktorius savo paskutiniame laiškely davė įsakymą rašyti pagal „naujai paskelbtuosius reikalavimus“. Na, ką gi darysi — liepia, tai ir vykdau. Pirmajai pradžiai paduosiu lakonišką įdomesniųjų penktokų ir šeštokų charakteristiką. Pirmenybė penktokams — arba, teisingiau sakant — ...ėms

Adelė: — Užmigo Skuodas; tik dangaus
negęsta akys sidabrinės,
ir sapnas miego malonaus
nemigdo mylinčios krūtinės.

Kiti apie ją: — Erit autem illa mihi semper dea.

Filomena: — Ceterum puto nos omnes moviendos esse...

Auklėtojas: — Valgome, kad gyventume, o gyvename, kad Simano Daukanto raštus skaitytume.

Kazys: — Kas daryti, kad neturiu kam eilėraščius kurti?

Feliksas: — Ich singe, wie der Vogel singt, der auf dem Zaune sitzt...

Šeštokai

Jadvyga: — Quis ut ego?

Kiti apie ją: — Ir įsivaizdinimas ilgumo vertas...

Petronėlė: — Įspėkite, ką simbolizuoja tie du medžiai mano piešiny!

Elena: — Ach, doch wird er wieder heimkehren...

Grasilda: — Oderint, dum metuant...

Stasys: — Nos amemus igitur, iuvenes dum sumus...

Pranas: — O kiek statysi šampano, jeigu tave *su ja* pakviesiu į prezidijumą?

Alfonsas: — Kelią — aš einu!

Gediminas: — Kažin ar melancholikė gali pamilti sangvininką?

Ignas: — Apsaugok mane, Viešpatie, nuo prietelkų, o nuo velnio jau aš pats apsisaugosiu...

Kiti apie jį: — Vincere scis, Hannibal, victoria uti nescis...

L. S. Catilina

— Paskelbus atsišaukimą į moksleivius, kad savo aukomis paremtų Ginklų Fondą, mes Skuodiškiai, ypač aukštesniosios klasės, labai pritarėme šitam darbui. Proporcingai imant, daugiausia aukojo VI kl. (18 mok.) 10 lt. Taip pat neatsiliko ir kitos klasės.

— V. 21 d. Skuodo gimnazijos aukštesniųjų klasių, ypač šeštosios, iniciatyva buvo suruošta pavasarinio sezono

sporto šventė. Šventė įvyko gimnazijos aikštėje. Programa buvo įdomi ir turiningа. Pradžioje parodyta keletas bendrų judesių, paskui atskirų grupių. Po judesių buvo pastatyta gražių piramidžių. Tarp kita ko buvo komiškas sportas (bėgimas maišuose, kiaušinio nešimas šaukšte ir kt.). Gale buvo sužaista krepšinis tarp V ir VI kl. berniukų, orasvydis tarp V ir VI kl. merg. ir berniukų. Krepšinio rungtynes, nežymiu rezultatu laimėjo V kl. Mergaičių orasvydį laimėjo VI kl. (2:0).

Po sportinės programos ten pat įvyko jauki gegužinė.

Šventė pasisekė ir visi gėrėjosi gražia ir pavyzdinga tvarka, tik daugelio dėmesį atkreipė penktokių žiaurumas, žaidžiant krepšinį.

Pelno gauta virš 300 lt., kuris skiriamas kelionei į Tauragę, į tarpgimnazines rungtynes.

Cicero

Taip pat Redakcija gavo šio korespondento pranešimą, jog „J. Lietuva" visai nepamatuotai paneigė „Ateities" 3 nr. iškeltus faktus apie Skuodo skautų nedrausmingumą religinės paskaitos metu.

ŠEDUVA

— Nemanykite, mylimieji skaitytojai, kad mes miegame ir sapnuojame apie „dangiškus migdolus". Ne! Šeduvos padangėse visuomet šypsosi skaisti saulutė, kuri kelia kiekvienam pavasarišką nuotaiką, o ypač mums — moksleiviams.

— IV. 25. įvyko steigiamasis „krašto tyrimo" būrelio susirinkimas. Susirinkiman atvyko nemaža asmenų. Būrelį globoja p. mok. A. Blažys. Globėjas nušvietė būrelio tikslus bei siekimus. Tuojau buvo išrinkta valdyba, kurion įeina: *L. Skromanas, P. Jaraška, E. Vaitiekūnaitė* ir kandidatu liko *V. Valiušaitis.* Susirinkimo metu buvo iškelta daug klausimų, tarp kurių ir ekskursavimo bei pažinimo savųjų apylinkių.

— Nors mūsų mokykla ir ne pilna gimnazija, bet vidurinė mokykla su 3 klasėm, tačiau nuotykių užtenka.

Neseniai rašėme ekstemporalę, kuri viename kvartale (t. y. visoje mergaičių pusėje) be galo gerai „nusisekė". Ant rytojaus mokytojas klausia vienos „panelės" V.:

— Kas atsiuntė sakinius?

— Niekas! — atsako rūsčiai.

— Kas atsiuntė sakinius? — vėl klausia mokytojas.

— Niekas! Aš pati parašiau!

— Pasakyk, kas atsiuntė, nebausiu, tik numažinsiu pažymį iki trijų.

Panelė „susiglumijo" ir tarė:

— Niekas neatsiuntė. Du sakinius pati išverčiau, o likusius... gavau.

— Ach, būčiau ir užmiršęs. Mes, Šeduvos moksleiviai, linkime „Ateičiai", 25 metų proga, daug laimės ir pasiryžimo toliau tęsti savo užbrėžtuosius tikslus ir eiti nutiestomis gairėmis į šviesesnį rytojų.

Svajotojas

ŠIAULIŲ VYRAI

Sportas, sportas, sportas...

Va, kas pavasarį antrasis (pirmasis „meilė") pavergia vargšą mokinėlį. Sportuoja dideli ir „blozni", o to sportavimo riba yra lim ∞ Tiesa, nėra tiek vietos, kad žmogus visas sportiškas štukas suminėtum, bet apie tuos, kurie jau laurus nešioja neprasitarti negalima.

Įvykusios sporto šventės Šiauliuose geguž. mėn. laureatai:

Zacharka, šuolininkas su kartimi 2,82 m. Vyrukas didelių norų, svajojąs net apie juniorų rekordą, bet, gaila, nepasisekė. Neblogas ping-pongistas. Na, nelabai biauriai atrodo su „varlike" po kaklu ir pilkomis kelnėmis...

Paplauskas (7 k) — trišokio rekordistas (11,20 m.). Organizuotas žmogus, užtat griežtas, ypač ekskursijose, kai reikia miegoti ant šiaudų.

Mažeikių žaidynių laureatai

Pirma reikia pasakyti, kad Šiauliai visose srityse paėmė pirmąsias vietas; tiek sporte, tiek elgimesi, už tai p. Mažeikių direktorius ne vienam šiauliečiui davė garbės paprašydamas parodyti savo liudijimą ir šį tą iš ten išsirašydamas.

Pirmiausia pagirtina, anot mažeikiečių, krepšinio komanda. Ji „pasistengė" Mažeikiams, Telšiams po puskapį golų padovanoti, o Linkuvai — net 60.

Pirmasis minėtinas — *V. Valentinavičius,* kitaip vadinamas Čikas, didelis golų dalintojas, „biedniesiems" drauge mergelių širdžių pavergėjas. Jis yra ir kom. vadas.

K. Radvilas — jo pagalbininkas visais atžvilgiais.

Daudaras (centrinis), kitaip vadinamas Makalauskis. Jis be Valentinavičiaus ypatybių mažesnėj proporcijoj dar pasižymi tuo, kad kartais vietoj futbolo nutveria priešui už krūtinės.

Hofmanas (gynėjas), kitaip vadinamas Ryžas. Jis gynėjas pilna to žodžio prasme: gina su rankom, su kojom ir su... liežuviu, mat, turi variorum verborum copiam maximam.

Masaitis — gynėjas „iš peties", mėgsta didelius kovos sūkurius.

A. L. P. Šiaulietis

ŠIAULIAI

V. 10 dieną Šiaulių Berniukų gimnazijos mokiniai mokytojo K. Paulausko pastangomis pasirodė platesnei visuomenei kūno kultūros šventėje. Visą sporto šventės programą atliko vien tik berniukų gimnazijos mokiniai. Pasveikinus, praeinant, didžiuoju saliutu gan gausingą publiką, įšoko į bėgimo taką 100-to metrų bėgikai. Pirmąją vietą laimėjo *Preisas* (6 k.). Jiems vos tik spėjus pasitraukti startuoja 200-tų metrų bėgikai, iš kurių pirmasis virvelę nutraukia *Šoblinskas* (3a). Įdomios buvo 5-tųjų klasių rungtynės — estafetė (4×75); už 5 lotynų bėgo: *Adomaitis, Uogintas, Šembergas, Gricius* ir už 5 k. bėgo: *Bartaševičius, Domarkas, Pivoriūnas, Grinius.* Finiše Domarkas užbėgo Gricių, tuo pačiu laimėdamas rungtynes. Čia mūsų pačios gimnazijos orkestras užrėžė maršą ir visu „frontu" artėja į publiką sportininkai pasiruošę grožinei mankštai. Ir tikrai gražiai atliko keletą pratimų, kad net ir publika entuziastiškai šaukė „bis'. Kur čia beatkartos, kad ieties galas ieško erdvės ir Siemaška (4 e) paima I-ą vietą. Suskambėjus p. Paulausko žodžiams: „krepšiasvydininkai pasiruošia!", įbėga į aikštę mūsų gimnazijos I ir II komandos. Na, žinoma, kad ir po sunkios kovos laurų vainikas tenka I-jai. Po krepšiasvydžio rungtynių programoje beliko tik: šokimas su kartimi į aukštį, kur pirmą vietą laimi Zacharka iššokdamas 270 cm., trišokis ir muštukas. Trišokyje I-ą vietą laimi Paplauskas (6 k), o muštukyje susitinka taip pat I ir II komanda, aišku, II-oji komanda turi nusileisti stipresniajai.

Tai taip šiauliečiai pamatė, kaip grūdina mokiniai savo kūną, kaip ugdo savo valią ir tuo pačiu užtikrina Dievui ir Tėvynei naujas, sveikas jėgas — jaunąją kartą.

Apči!

ŠVĖKŠNA

Pereitame numery korespondentas pavaizduoja tik VII klasę, nes pro užrašojusius „akuliorius" negalėjo daugiau nieko įžiūrėti. Nesistebėtina. Na, bet dabar pažiūrėkime į gimnazijos gyvenimą „locnomis" akimis, gal daugiau ką pamatysime.

Daugiausia figūruoja literatai. Jiems parodo kelią mok. J. Daniusevičius.

Dabartinę valdybą sudaro: pirm. — *St. Ruškys* (VII kl.), vicepirm. — *J. Karmazinaitė* (VII kl.), sekr. — *E. Žukaitė* (VII kl.). Visi nariai žūt- būt pasiryžę ką nors sukurti ir pasirodyti š. m. V. 30 d. Tauragėje, kur įvyks septynių gimnazijų grumtynės. Kiekvienas vaikščioja puikiais vakarais pamiškėmis ir laukia mūzos įkvėpimo. Tačiau ta „bjaurybė", paėmusi algą avansu, lakioja kažkur padebesėse ir nesirūpina savo pareigomis. Na, bet gal būt kada ir ji susipras ir duos vargšams literatams įkvėpimo. Lauksime. Iki šiol savo kūrinius jau skaitė: *J. Sungaila* (VII kl.), *A. Vainius* (VIII kl.), *Kėvalaitis* (VI kl.), *St. Ruškys* (VII kl.). Visų kūriniai parašyti proza. Poezija dar niekas nepasirodė. Galbūt nedrįsta.

Eucharistininkai taip pat kruta. Jiems vadovauja *J. Sungaila* (VII kl.). Po Kalėdų suruošė du minėjimus ir du s-mus. Taip pat žada suruošti agape. Lauksime.

Švilpa

TAURAGĖ

Enciklikos „Rerum Novarum" minėjimas

V. 10. Mokykloje Religijos būrelis surengė enciklikos „Rerum Novarum" 45 metų sukakties minėjimą. *Pet. Šimaitis* papasakojo Leono XIII biografiją, *Br. Šachoveovas* smulkiai išdėstė enciklikos turinį ir *Pet. Pocius* suglaudė enciklikos rezultatus ir nupiešė vaizdą, kokį padare enciklika visam pasauliui. Minėjimą būrelio pakviesti užpildė VII klasės mokiniai. Visi atsilankiusieji patenkinti, ypač aštuntokai, nes jie geriau supras socialinį klausimą.

V. 17. Jo Ekscel. Telšių vyskupas aplankė Tauragę, nepamiršdamas užeiti į Valdž. Aukšt. Komerc. mokyklą. Mokiniai kartu su mokytojais dvasiškąjį Ganytoją nuoširdžiai priėmė.

Narūnas

UTENA

Sportas! Sportas! Sportas!

Na, jau pastaruoju laiku uteniškiai, rodos, apie sportą tik tegalvojo ir juo tegyveno. Nesuklysiu pasakęs, kad ir sportininkų „kiauros dvoikės" buvo visai užmirštos. Iš tikrųjų, kaip gali uteniškis galvoti apie nususią „dvejukę", kai priešais stovi koks panevėžiškis ir taikosi tave, „varging's žmogau", kaip vabzdį su „sprička" nudėti. Iškviestųjų panevėžiškių krepšiny „sumovimas", (gi apie tuo pačiu laiku buvusias stalo teniso rungtynes neverta kalbėti, nes ten, dėl „nenustatytų priežasčių", uteniškiai pralaimėjo); sporto šventė, ir galų gale žygis į Ukmergę. Ten, tiesą sakant, prasčiau truputį, bet to priežastimi lieka labai neįdomūs faktai, dėl kurių tektų parausti tik ne uteniškiams.

Teisybė, kad literatai irgi nesnaudžia. Jie sukruto ir „Saulėtekį“ lipdyti. Galima atsidusti ir pasakyti... „pildosi“.

O dabar iki pasimatymo!

Žaibas

Manevrai

— V. 16. Šią dieną pamokų berniukams nebuvo, nes įvyko manevrai. Žygiavome kokius 7 km. Užpalių vieškeliu, kol priėjome priešo stovyklą, kurią po trumpo puolimo paėmėm. Paskui buvo išstatyta postovios sargybos, laukiant priešo iš Utenos pusės. Uždaviniai buvo suprasti ir neblogai įvykdyti. Manevruose dalyvavo karinio par. mok. J. Žiurlys, kap. Navikevičius ir jaun. leit. Stankūnas.

— Gegužės 21 įvyko gimnazijos sporto šventė, kurioje Utenos „gimnazijastai“ parodė savo lietuvišką gracingumą: berniukai pratimais „į kovą“, „už jūrelių“, su pikėmis ir virvelėmis; mergaitės „malda“ pratimu, „siuntė mane motinėlė“ ir visi bendrais pratimais. Taip pat berniukai žaidė krepšiasvydį ir muštuką; mergaitės orasvydį ir kvadratą.

Kartu su sporto švente buvo atidaryta darbelių paroda. Dviejose klasėse buvo išstatyta gabesniųjų mokinių menas ir žemesniųjų klasių rankdarbiai. Iš piešinių buvo nemažai meniškų, ypač meniški *Br. Vaidilos* VI kl. Buvo net Čiurlionies reprodukcijų pačių mokinių visai neblogai padarytų.

Uteniškiai moksleiviai, „Ateities“ skaitytojai, sako, „Ateičiai“ tam kartui sudie, nes tuoj sulaukia paskutinio šiais mokslo metais numerio, siunčia nuoširdų „ačiū“ už suteiktas žinias ir padėjimą siekti aukštesnio idealo, linki ir geidžia redaktoriams ir leidėjams sveikatos, kad ir ateinančiais mokso metais mus vestų tuo tiesos keliu, kuriuo vedė katalikiškąją moksleiviją 25 metus.

Meldų Meldūnas

VILKAVIŠKIS

Žinot, perskaitęs pereitam „Ateities“ numery redaktoriaus „širdingus“ patarimus korespondentams, baisiai susigraudinau. Pajutau ir aš savo sąžinę neramią, mat esu kaip tik iš tų kalendoriškų datų minėtojų. Smarkiai pasiryžau rašyti korespondencijas be jokių datų, be jokių faktų, o kad davus trumpą ir storą gimnazijos paveikslą, žymėti taip: jeigu per visą mėnesį kas nors parodė šiokios tokios iniciatyvos, „Ateity“ parašyti „dirbam!“, o jeigu niekas nesukrutėjo — „Vilkaviškio fronte nieko naujo!“ Bet vėl pamaniau, kad redaktorius gali mane dar labiau sugraudinti ir nutariau rašyti beveik senoviškai, tik šiek tiek grypštelėti modernizmo.

Taigi žiūrim gimnazijos išorinio veido. O kad jis būtų ryškesnis ir kad jūs vienu žvilgsniu aprėptumėt visą jo aplinkumą, sėskit ant Meilės tilto, kurį neseniai remontavo ir, gaila, pašalino visus inicijaluotus suoliukus, sėskit ir stebėkit raudonąjį mūrą. Pamokos. Tylu. Aplink žydi sodai. Apskritai — gegužis. Tylą sudrumsčia didysis dėdė sargas su didžiausiu triukšmu nusivijęs vištų būrį, kurios maitinosi jo pasėtoje rasodoje. Gerai įsiklausius girdėti ir paskiri garsai, lekiantys pro atvirus klasių langus. Pro trečiosios kampinį langą girdėti: „Bjaurybe, ko maliesi? Ko čia eini į gimnaziją? Sėskis!“ Iš septintosios sklinda aukštas „si“ tonas, panašus į kepančių spirgų sproginėjimą petelnėj: „Jūs, B., labai neišauklėtas! Visgi reiktų būti mandagesniu! Kas kas, bet jūs viską sau leidžiat! Aš... aš...“ Bet staiga užsikerta ir po kiek laiko girdėti jau daug švelniau: „Sėskite...“ Ir vėl tylu... Pertrauka. Mažieji, kaip paprastai, plėšosi rankoves pakalnėje prie gimnazijos. Antrojo aukšto penktokių veideliai nukabinti pro langus žemyn... ir, rodos, žiovauja? O ne! Girdi? Jos dainuoja. Pasigirsta daina ir iš šeštokių atletiškų krūtinių. Vyšniom žydintis takas ligi kūrijos pilnas tų, kurie turi reikalų su dangiškom ir su žemiškom mūzom. Nuolatinis šio takelio mindžiotojas yra vienas vyrelis su skląstymu, kuris pirmiau buvo didelis dangiškų mūzų (poezijos) priešas, bet patekęs į vienos žemiškos mūzos pinkles, taip sušvelnėjo, pasidarė toks gležnutis, kad dabar nėra nė vienos pertraukos, kad nečiulbėtų su Z. Tai ot taip sau ir gyvenam.

— V. 3. įvyko literatų susirinkimas. Būrelis vėl turėjo savo tarpe smarkiai sustiprėjusį mokyt. *S. Treigį*, kuris skaitė įdomią paskaitą: „Stilius ir jo lavinimas“. Smarkiai ginčytasi dėl „Aukštųjų Šimonių likimo“. Teigiamų ir neigiamų pusių pranešėjai buvo *Br. Kriaučeliūnas* ir *J. Natkevičius*. Eilėraščių skaitė *J. Švabaitė* ir *K. Bradūnas*.

Emka

ATITAISYMAS APIE A. TECHNIKOS MOKYKLĄ KAUNE

Į visus skyrius priimami mokiniai baigę 4 klases ir išlaikę įstojamuosius egzaminus iš matematikos ir lietuvių kalbos. Baigę daugiau kaip 4 klases gimnazijose su dėstomąja lietuvių kalba priimami be egzaminų. Mokslas visuose skyriuose trunka 5 metus. Tat praėjusiame nr. informaciją besidominančius prašome išsitaisyti.

MŪSŲ MIRUSIEJI

A. a. Alfonsas Žičius

Gegužės mėn. 23 d. visai netikėtai išsiskyrė iš mūsų tarpo geras, darbštus ir pavyzdingas IV kl. mok. Alfonsas Žičius. Alfonsas gimė 1921 m. rugsėjo mėn. 8 d. Į T. T. Jėzuitų gimnaziją įstojo 1933 m. rugsėjo mėn. 1 d. Alfonso gyvenimas netaip jau lengvas buvo, nes, vos trijų metų sulaukęs, netenka mamytės, o tėvas mažai savo sūnumi tesirūpino ir dirbo Latvijoj. Visų apleistu Alfonsu pasirūpina jo teta ir vargais negalais sudaro sąlygas lankyti gimnaziją. T. T. Jėzuitai, matydami, kad Alfonsas yra darbštus ir geras mokinys, priima į bendrabutį ir čia suteikia jam visokeriopos paramos. Alfonsas visas savo jėgas pašvenčia mokslui, bet šalia mokslo dirba ir organizacinį darbą. Įstoja jis į sodalicijos eiles, rūpinasi, kad jo ir kitų gyvenimas būtų naujinamas Kristumi, dažnai eina šv. Komunijos.

Nuo įtempto darbo išsenka Alfonso jėgos, bet jis nesiskundžia. Tik štai gegužės mėn. iš 22 į 23 d. nakty Alfonso dejavimas pažadina aplinkui miegančius draugus. Suteikiama jam visokeriopa pagalba ir skausmai aprimsta.

Suskambinus varpeliui keltis, pastebėjome, kad ir Alfonsas keliasi, o pamatęs savo klasės auklėtoją ir draugus, prieina artyn ir nuliūdusiu, jaudinančiu balsu prakalba: „Tėveli, aš taip norėčiau eiti į klasę, bet jau negaliu!“

Buvo priverstas Alfonsas vėl atsigulti, bet kai atsigulė tai daugiau jau nekėlė.

Nuliūdome visi, sužinoję, kad Alfonsas jau mirė. Jį ištraukė negailestingoji mirtis iš mūsų tarpo, dar vos pražydusį ir tiek daug žadantį jaunuolį.

Sudiev, mūsų mielas drauge! Tu esi laimingas, nes anksti pažinai tikrąjį gyvenimo kelią.

H. Lapelis

A. a. A. Valančius

Beveik kiekvienais metais šaltoji žemelė paima pas save po vieną Š. V. B. G. auklėtinį. Tokios duoklės ir šiemet ji susilaukė A. Valančiaus mirtimi.

Antanukas gimė 1917 m. rugpjūčio mėn. 26 d. Sutkūnų kaime. 5 klm. už Šiaulių miesto. Jį, vos išvydusį skaisčią saulutę, ėmė lankyti vargai ir nelaimės: dar tebesiskėtojantį ir krykštaujantį lopšelyje jo motulė paskutinį sykį karštai pabučiavusi paliko vieną šioje žemėje.

Sulaukęs aštuonerių metų ėmė lankyti Ginkūnų prad. mokyklą. Ją gerai baigęs, pradėjo tėvelio prašyti, kad leistų toliau mokytis. Ir 1930 m. rugsėjo mėn. 1 d. Antanukas įstojo į II Šiaulių gimn. klasę. Čia jam vėl prasidėjo vargo dienos: nors tėvai ir buvo pasiturį ūkininkai, bet nesant motinos, Antanukui neteko patirti susirūpinimo juomi. Antanukui ne sykį tekdavo perkandus duonos plutelę sėdėti prie knygos. Bet jis niekam nesiskundė, nedejavo, tik kentriai siekė savo tikslo, mokės.

Taip metai po metų kopdamas aukštyn Antanas pasiekė septintąją klasę. Jo je buvo vienas geresniųjų mokinių, domėjos literatūriniu gyvenimu, naujausiais lietuvių leidiniais. Buvo uolus „Ateities“ skaitytojas.

Štai išaušo pavasaris. Gamta pasipuošė gražiais, švelniais rūbais. Gležnūs žiedeliai saldžiai paraudo besimaudydami saulės spinduliuose. Visa kas gyva sukruto linksmintis, dirbti. Bet Antano šis pavasaris neatgaivino: tuoj po Velykų ėmė skųstis galvos skaudėjimu. Niekas netikėjo, kad jis rimtai sirgtų. Tėvai manė, kad peršalo, mat, kai keliai pradžiūvo, jis kiekvieną dieną dviračiu važinėdavo namo. Bet atsitiko visai nelauktai: pasirguliavęs porą savaičių Antanas užmerkė akis. Visa gimnazija liūdėdama jį iškilmingai palydėjo gegužės 15 d.

Velionis visados stropiai atlikdavo savo pareigas, buvo religingas, kuklus, daug svajojo dirbti su savo broliais kaimieičais, bet Dievulis neleido išsipildyti jo svajonėms. Tebūna jis mums pavyzdžiu mūsų siekimuose ir darbuose.

REDAKTORIUS ATSAKO

Speigui. Apie ekskursiją Klaipėdon per atskiestai parašei. Teko tik sutraukti.

Amatininkui (Panevėžy). Per vėlai gauta.

Narūnui. Trūkstamuosius nr. išsiųsime kai persiuntimo išlaidoms gausime (galima pašto ženklais) 80 cnt.

Pap. Žiedui. Labai gaila, bet abiturijentų išleistuvių skyrium neaprašinėjom.

Ramumui. Gegužinės, tokio eilinio fakto, aprašymas buvo per daug išplėstas. Tai ir nepasinaudojom. Dėkingi už bendradarbiavimą.

A. Lapeliui. Korespondencija per oficiališkai ir šaltai parašyta.

Autor. „Čia viskas greit kinta“. Šisai bent kiek nuobodokas. Tikiu 7—8 nr. sulaukti tikro pasigėrėjimo.

St. Vanagaitei. Gerai rašai. Stengsiuos sunaudoti. Kiek daugiau dėmesio į fabulą kreipk.

Visiems kitiems, kurie sau atsakymų neras šiame nr., turės laukti 7-8 nr., nes dėl gausios aktualijos mažai teturėjome vietos atsakyti, o atsakymų — marios.

ST. DAUNYS

SPORTO KARALYSTĖ

Amerikiečiai sportuoja!

Rytmetį amerikonas, vos iš lovos išsiropštinęs, jau godžiai griebiasi rytinės laidos laikraštį į savo rankas. Skaudžiai apsirinkate, jei manote, kad jis veikiai teiksis sužinoti koks politikos lygis, kas ten toks vakar mirė, kaip biržos reikalai ir panašiai. O ne. Jis pradės ryto laikraštį skaityti ne žydiškai, bet amerikoniškai. Taip, nuostabu, jis atsiskleidęs laikraštį vartys, kol pastebės riebiom raidėm antraštę „Sporting Page". Tada jis iš krūtinės gelmių išleis pasitenkinimo atodūsį ir pusryčiaudamas rys šios dienos sporto „šviežienas". Be sportiško maisto jo pusryčiai nebūtų sotūs, jis dūlintų tarnybon surūgęs, be geros nuotaikos. Jeigu, šiam sportą įsimylėjusiam žmogui, pasiseks įspėti, kad boksininkas Perosini perblokš Sherelinskį (tuo jam svarios laižybos laimėtos), jis net užklys į tabako krautuvėlę, nusipirks keletą cigarų parūkyti su draugu, numatydamas iš anksto šiandien ypatingai gerus pietus.

Kad Amerikos šalis yra sporto karalystė, pakaks pažvelgti į sportininkų kalendorių. Žiemos sezone (nuo sausio mėn. iki kovo pabaigos) sportininkas seks lengvąją atletiką, krepšiasvydį, ristynes, plaukymą, boksą, ledo hockey, fechtavimąsi, bilijardus ir t. t. Visi šie rungtyniavimai vyksta po stogu arenose arba didžiulėse salėse. Sporto gyvenime šis laikotarpis vadinasi „lytingas", nes didelio pasisekimo jis nevisuomet sulaukia. Vis dėl to, ledo hockey sutraukia apie 35.000 žiūrovų. Kitos sporto šakos sulaukia nuo 10.000 iki 25.000 žiūrovų. Vasarą itin įdomu. Šiuo laiku tenisas, bėgimai, luotų rungtynės, šunų ir arklių lenktynės, boksas, o svarbiausia amerikonų gyvenime tai baseballas (obuolio didumo sviedinio mušimas su lazda) stačiai azartina. Lauke rengiamos bokso rungtynės gali lengvai suvilioti 40.000 žiūrovų. Baseballo rungtynės, prasidėjus balandžiui, eina kasdien su mažom išimtim iki rugsėjo mėnesio. Tada jos vienos sutraukia 25.000—50.000 žiūrovų. Rudenį (spalių ir lapkričio m.) čia viešpatauja biauriausias sporto žaidimas — futbolas, skirtingas nuo lietuvių taip vadinamo futbolo, kurį amerikonai vadina socer. Šis žaidimas, kaip galingas magnetas, lengvai sutraukia per 40.000, o jei svarbūs komandų susitikimai, — net per 70.000 žiūrovų. Yra ir daugiau įvairių sporto rūšių rūšelių, bet čia suminėtos tik svarbesniosios.

Sportas yra lobingas karalius Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Savo garbei jis žūt būt reikalauja gražiausių, erdviausių, brangiausių pastatų: stadijonų, arenų ir žaidimo salių, vadinamų gimnazijom. Aukščiau minėti skaičiai gali šiek tiek padėti suprasti, kokie dideli turi būti, rūmai, kad sutalpintų 40.000 žmonių. Šie stadijonai yra labai panašūs į senovės graikų. Jie yra pusračio, arklio kanopos, rato formos, dažniausiai betono ir plieno. Kauniečiai džiaugiasi, kad sulauks neblogo stadijono, tačiau, bet kuri svarbesniųjų Amerikos kolegijų, daug toliau pralenks kauniškį. Jie nepasižymi labai dideliu grožiu, tačiau didele daugybe savo vartų ir durų šitie sporto namai įleis ir išleis žiūrovus be jokio spūsčio, nors ir didžiausias minias. Bet kad stadijonų pastatymas suryja daugybę turto, aišku iš to, kad daugumas kolegijų bei universitetų visiškai paskendo skolų raiste ir vos begali išsilaikyti. Iš viso sportui mokyklų sąmatose yra skiriamos milžiniškos pinigų sumos. Norėdamas pastatyti gerą stadijoną, nedrįsk pradėti darbą, jei nesi sutaupęs banke bent pusės milijono dolerių.

Amerikos highschool (Lietuvoje gimnazijos) mokyklos jaunuoliai vargiai pasakys tau, kas Amerikos karo sekretorius (ministeris) ar kas prezidento padėjėjas, bet paklausk kas yra Babe Ruth, — tau išdrošs geriau negu „Tėve Mūsų". Tie jaunuoliai žino, kad vienas kelias į garbę — sportas. Ir koks nuostabus dalykas, — čia rasite garsų valstybės vairininką gerbiamą už atliktus darbus, kuris betgi palyginti su sportininku nublunka, kaip mėnulis prieš saulę. O, kalbant apie atlygį, reikia pasakyti, kad sportininkas profesionalas daug kartų pralen-

kia net geros tarnybos žmogų. Amerikos prezidentas gauna maždaug 75.000 dolerių metams. Bet buvo toks sportininkas, kuris, žaisdamas baseballį, daugiausia penkias valandas į dieną, per aštuonius mėnesius gaudavo tiek pat algos. Ponas Sharkey-Žukauskas savo taupumu pastatė gražų namelį Bostono priemiestyje ir laiko didžiausią smuklę pasaulyje, kur biznis dėl boksininko populiarumo nepaprastai didelis.

Nemanykite, kad sporto padangėse vien juodi debesys. Visai ne. Sporte galima išgirsti įdomių dalykų apie maldos svarbą, apie katalikus. Pavyzdžiui, kas negirdėjo to sporto rekordininko Nurmi iš Suomijos. O ar žinote ką tas suomis darė, kad ir 1924 m. pasaulinėje olimpijadoje, kuri buvo Paryžiuje. Kas rytas jis puldavo ant kelių melsti Dievą, kad jam suteiktų jėgų ištesėti ir laimėti tos dienos rungtynes. Jis laimėjo 1.500, 5.000 ir 10.000 metrų lenktynes. Nurmi po tų lenktynių tapo pasaulio garsenybe ir yra laikomas vienas gerųjų bėgikų istorijoje. Amerika matė jį ir stebėjosi jo bėgimu. Daug sportininkų eina šv. Komunijos prieš kiekvieną svarbesnį žaidimą. Daugumas sportininkų padaro kryžiaus ženklą ant savęs prieš pradėdami bėgti, boksuotis, nardytis, plaukioti ir t. t. Kiti net šv. Mišių klauso kas rytas. Kas nežino amerikoniško futbolo nuožmumo? Tai žino ir patys sportininkai. Jie dažniausiai po vado pamokymų bei instrukcijų greit susitelkę į būrį atkalba Sveika Marija. Taip yra pasaulinėse kolegijose. Pas katalikus tai savaime suprantama. Pav. Notre Dame Universitetas, katalikų pažiba sporto pasaulyje, ypač stebina nekatalikus. Jų futbolo ratelis dažnai po visą Ameriką išvažinėja. Ir ne kartą, anksti rytą koks mieguistas miestas nustemba pamatęs 50 jaunuolių pirmą mėnesio penktadienį einantį bažnyčion šv. Mišių išklausyti ir šv. Komunijos priimti. (Amerikos katalikai ištikimai laikosi Kristaus suteikto Margaritai Alacoque patarimo per pirmuosius devynių mėnesių penktadienius priimti šv. Komuniją). Čia visi minėti dalykai nėra katalikų žurnalistų prasimanymai, bet kasdieniniai atsitikimai susiję su sporto gyvenimu.

Kazys A.

IŠ FUTBOLO PIRMENYBIŲ KOVOS

Futbolo pirmenybės jau gerokai įpusėjo, o liepos 1 d. turi būti baigtos, todėl kiekvieną savaitę būna bent trejos pirmenybių rungtynės Kaune ir vienos Klaipėdoj. Jau paaiškėjo ir pirmaujančios komandos, tai Š. Š. Kovas, dabartinis Lietuvos futbolo meisteris. Antroj vietoj eina LFLS komanda. Toliau eina LGSF, iš 5 rungtynių 3 laimėtos ir dvejos pralaimėtos. MSK ir JSO komandos gerokai atsilikusios, taip pat tik 3 taškus teturi ir Klaipėdos KSS, o Šaulys visas rungtynes pralaimėjo ir neturi nė vieno taško.

KOMANDŲ PASIEKTI REZULTATAI

Š. Š. Kovas nugalėjo LGSF 5:1; Š. MSK 2:1; KSS 4:1; Šaulį 1:0; JSO 6:0, liko žaisti su LFLS.

LFLS įveikė KSS 4:2; Šaulį 3:2; JSO 1:0; MSK 2:1, liko žaisti su Š. Š. Kovu.

LGSF laimėjo prieš Taurą 5:1, Kovui pralošė 1:5, prieš Šaulį išlošė 2:0, prieš KSS išlošė 2:1, prieš LFLS 2:0. MSK prakišo 2:1. Liko žaisti su JSO.

Kitos komandos laimėjimų nedaug teturi. JSO laimėjo tik prieš MSK, visas kitas rungtynes pralaimėjo. KSS laimėjo tik prieš Taurą ir lygiomis sulošė su MSK. Tauras laimėjo 1:0 prieš JSO ir prieš MSK 4:1, kitas pralošė. Šaulys visas rungtynes pralaimėjo.

RFK GASTROLĖS KAUNE

Gegužės 2-3 d. Kaune gastroliavo Latvijos futbolo meisteris ir šio pavasario Rygos turnyro nugalėtojas RFK. Pirmas rungtynes RFK žaidė su LGSF. RFK laimėjo vartus pavėjui ir turėjo šansų laimėti, bet LGSF sėkmingai atsigynė. Antras puslaikis praėjo LGSF didelėj persvaroj, bet rezultato nebuvo ir rungtynės baigėsi lygiomis — 0:0.

Kitas rungtynes su RFK žaidė Š. Š. Kovas ir jas laimėjo 4:3. Kovas pirmą puslaikį žaidė pavėjui ir tuojau įmušė 3 golus, paskui sekmingai gynėsi ir laimėjimo nepaleido. Rungtynės baigėsi 4:3 Kovo naudai. Per abi dienas rungtynių pasižiūrėti atsilankė apie 2500 žiūrovų.

„ACHILAS" LAIMĖJO BĖGIMUS

Šių metų studentų pavasario miesto bėgimus aimėjo stud. ateitininkų sporto klubas „Achilas" kuris iš viso universiteto sporto gyvenime parodė daug judrumo. Nuo rudens „Achilas" tikisi dar daugiau sustiprėti, nes atvažiuos abiturijentų — krepšiasvydininkų, orasvydininkų, futbolistų, pingpongistų, lengvaatletų. Visus sportininkus „Achilas" prašo tuojau apsireikšti, imetant vitrinon (Didieji rūmai II aukšt.) raštelį.

ŠE TAU KINAS, ŠE TAU MENAS

— — — — — — — — — — —

Štai ir draugas Klevas Mikas —
Ot, čia geras jau dalykas.
Sugalvota — padaryta . . .
„Per abu turėsim litą".
„Na tai, Jurgi, ko gi žiūri —
Dėkis tik greičiau kepurę . . ."
„Bet, Mikeli, gal neverta —
Pabandysim kitą kartą" .
„Eik tu, Jurgi, — nebūk kvailas —
Kas? Tau pusličio gal gaila . . ."
„Einam tik ir baigtas kriukis —
Na, brolau, greičiau tu sukis, —
Kas šio meno nemėgino
Tas nežino, kas tas kino.
Pamatysim Patašoną,
Liesą Patą prie jo šono,
Pamatysim, kaip jiems ėjo,
Kaip jie smokingus dėvėjo,
Kaip jie gaudė aklą katę,
Vėliau, pėdsakus pametę,
Nutarė, kad tenai būta
Keisto kraujo kalakuto . . ."

— — — — — — — — — — —

Ir draugai tuoj gatvėn movė —
Kai kur šoko net per griovį . . .
Pro aptiekas, pro vitrinas
Nuskubėjo jie į kiną.
Gavę bilietus, susėdo
Šalia storo, aukšto dėdės. . .
. . . Miki-Maus ant drobės šoko,
Bet greičiausia kad iš strioko
Viena koja jam nutrūko,
Antrą rankon pasičiupo,
Per ekraną greit nurūko,
Bra, patempęs storą lūpą . . .
Paskui rodė, kaip ant pievos
Mažą vaiką mušė tėvas,
Kaip už upės (gal taip lemta!)
Kažkas sausą duoną kramtė.
Arba — Patas Patašoną
Skaldė sau ramiai uzbonu,
O tasai, nusievęs batą,
Šaukė dvikovon, bra, Patą . . .
Maišės kojos, lūžo rankos . . .
Kažkas šaudė iš patrankos . . .
Bet staiga nušvinta salė . . .
Jurgis rausta, Mikas bąla.
Ir jie jaučia, kad išties
Neišvengs dabar mirties.
Štai direktorius: „Mielieji,
Kokį gaudot šičia vėją?. .
„Mes, mat, nieko, mes netyčia . . ."
Šast . . . per salę į ulyčią . . .
„Ach, jūs šitaip, tai žinokit —
Aš galėsiu jus pamokyt".
Na, o tie tiesiog per tvorą —
Lūžta lentos nuo jų svorio . . .
Jaučia Mikas, kad jo kelnės
(Gal nutraukė jas pats vel . . .)
Ant tvoros dailiai pakibo . . .
Jurgis ties ežia sudribo . . .
Taip pasibaigė romanas —
Še tau kinas, še tau menas!

Chapusčius

LIKVIDUOTA GENEROLŲ IR VIENO EILINIO ARMIJA

Steigiant naujus būrelius trečiokai įsisteigė sau „vajauną" pulką ir pradėjo po pamokų kariauti po Alytaus apylinkes. Kariuomenėje veikė „aviacija", „artilerija", „kavalerija" ir kitos pajėgos. Iš pradžių „kariai" buvo ginkluoti medinėmis ietimis, kardais, skydais ir korkiniais revolveriais, bet vėliau pasigaminę sieros parako pradėjo vartoti ir „granatas". Kiek anksčiau įvyko dviejų kariuomenių didžiausi mūšiai. Mūšiuose beveik visi buvo sužeisti — apdraskyti, „artileristui" Prielgauskui III kl. sprogdinant granatą buvo nutraukti rankos pirštai, o Ražaičiui III kl. nulaužtas rankos kaulas. „Mokytojų Sąjunga" tai pastebėjusi atkreipė savo akis ir sučiupo karo užrašų knygą, kuri visas kariškas paslaptis atskleidė. Pasirodė, kad visi turėjo net specialią uniformą, pasižymėjimo ordenus ir daugumas buvo generolai bei šiaip „aukštesnieji", eilinis vos vienas tebuvo. Pedagogai paskaitę žiaurius mūšių aprašymus ir ištardę „generolus" armijas likvidavo.

Kasmatė

NAUJAUSI ALYTIŠKIŲ PRIEŽODŽIAI

1) Persidirbo kaip literatų v-ba. 2) Parliūliavo kaip abitūrės iš robakso. 3) Altruistas kaip VIII-tos klasės seniūnas.

4) Veikia kaip pas Vačiuleką važiuko kliūbas. 5) Dreba lyg po robakso. 6) Smagu kaip žydiškam „faifokloke".

DZŪKIŠKAS SAPNININKAS

Sapnuoti: tuščias bonkas ir sudraskytas sąskaitas, reiškia tikėtis, kad greit atvažiuos „J. L." sekretorius ir visiems išmokės įsiskolinimus.

Matyt sulaužytą sofą — tikėtis fizkosmografijos dvejetuko.

Išvysti čirvų tūzą, reiškia greit pakliūsi kortiožninkų „Lelijos" kluban.

Sapnuoti acto bonką — reiškia: vaidinsi tragikomediją.

Sapnuoti žalią kepurę — berniukams „znočija" vizitą agurkinėms; mergaitėms — pakliūti į miškinčių „apieką".

Zuikis

NAUJA FILMA MAŽEIKIUOSE

Pusmetinė ir pusgarsinė „Žlobos" apžvalga pro „Ceisso" akuliorius iš Mažeikių gimnazijos mokiniškųjų asmenybių gyvenimo.

Filma statyta pagal naujausius technikos reikalavimus. Stebėtinas pastatymas. Ypatingai gražios dekoracijos. Kas dalyvavo pirmojo seanso demonstravime, tenepraleidžia progos ir antrąjį seansą pamatyti.

VI kl. Ryškiausias scenos vaizdas matyti iš salės flanko durų. Kairėje pusėje matyti išsirikiavusi „magna acie scamnorum" kolekcija. Greta jų išsikišęs kažkoks iškilimas — kolona, panaši į viduramžio gėdos stulpą. Už jo kabo pasislėpusi „Europa". Šioje kolonos pusėje prie sienos prisišliejęs styro Lietuvos kalnuotumas ir nuotakumas („mapos" forma). Dešinėje scenos pusėje driekiasi nuo lubų iki grindų išsitempusi medinė „širma" (uždanga). Kartais šeštadieniais ar sekmadieniais ji atsidaro ir parodo pertraukinę magisterių buveinę (vadinas, ji pavirsta scena, kurioje demonstruojamos dvasinės ir fizinės gimnazijos pajėgos.). Prie sulankstomos uždangos prisišliejusios dvi juodos kutos, prie kurių aktoriai (atseit, mokiniai) daro savo mokslinio gyvenimo išpažintį. Fono gilumoje matyti keletas langų, pro kuriuos matosi vidutinio ūgio mediniai pastatai, retkarčiais mokiniams atstoją rūkomuosius kabinetus.

Scena atsidaro. Scamnorum series prisipildžiusi gyvomis būtybėmis. Iš kairiųjų suolų kyšo garbiniuotų plaukų (femininae generis) galvos. Štai ten išsikišus gimnazijos poetės Viktorijos galvutė, apjuosta šilkinių ir auksinių (poetiškai!) plaukų aureole. Ten vėl poetės Emilės galvutė, kuri savo auksines kasas išmainė į paryžietišką bubi. Galbūt, ji pati dabar dėl to liūdi, nes veidas melancholijos apsuptas. Štai dar viena galvutė, vos tik pradėjusi viešą poetinę karjerą. Plaukų tiesus sklastymas rodo, kad jos dar nepaveikusi „Modenschau a Paris". Greta jų stiepiasi daugiau galvučių, kuriose matoma žvilgsnių, rodančių matematišką nusiteikimą. (Mat, stojus matematikos lekcija). Vyriškojoj auditorijoj beveik visi veidai profaniški (pardon, profesoriški). Matematiška rimtis visus prislėgusi. Suoluose ping-pongistiškos ir kitokios galvos, iš kurių ryškiai išsiskiria istoriškoji galva (istorikų „partijos" pirmininkas). Netoli jo smarkaus reprezentanto ping-pongisto Oliuko gražiai sušukuota galva (jo plaukai, berods, 5 milimetrų ilgumo).

Staiga į sceną bėgte įbėga „matematiški okulioriai", vos už kampučio laikydami dvoikių sandėlį (žurnalą). Auditorija sudreba. Nuotaiką slegianti tyla. Greit ryškus iššaukimas atlikti mokslinę išpažintį. Greitai vėl kitas. Mokslo kankiniai blaškosi kovoje tarp mirties ir gyvybės. Staiga matematiškieji akulioriai pakyla. Aitrus balsas sudrebina scenos sienas. Auka prie juodos lentos blaškosi agonijoje. — Tamsta trupmenų dalybos nemoki. Tamstai nę vieta šioje mokslinėje scenoje!" Dundėjimas scenoje rodo esant aukščausią atmosferos įtempimą. Išblyškę veidai betiksliai žvelgia į prieki. Kulminacinis punktas. Plunksnos čerškėjimu žurnale išsitiesia vienetas, o išgrafuotoje eilėje — trimestre — susiriečia dvejetukas. Staiga, netikėtai — „girdėti iš tolo lyg skambalas dindi ir girdis kas kartą arčiau" (sekant Maironiu). Scenoje pasigirsta gilus atsidūsimas. Aktoriai atsikvėpė — „režisorius" spruko nuo scenos. Aukštas atmosferos įtempimas vienu kartu pranyko . . . Greit nusileidusi uždanga, užfiksuoja veiksmo galą.

V klasė. Scena milžiniška — lyg Valstybės Teatro Kaune. Priešscenyje laiptai, jungią žemąjį ir aukštąjį mokyklos pasaulį. Scenoje eilių eilės sėdimųjų prietaisų — išsirikiavusios lyg vyriškosios prigimties aktoriai per karinio parengimo lekciją. Scenos gilumoje netoli katedros niūkso juoda lenta, nekartą verčianti mokinius „nusikvatoti" ir ne krokodilo ašaromis.

Uždangai pasikėlus scenoje matyti didelis judėjimas. Girdėti linksmas krykštimas. Į sceną įsiveržia kažkas nedidelis. A! tai Izabelė. Jos veidas žiba džiaugsmu. Akys svaido veriančius žvilgs-

nius. Ji apžvelgia visus. Štai netoli lango šypsosi būsimasis rašytojas Zigmas (jis ir dabar, galbūt, jau tokiu jaučiasi. Ne be reikalo ir plaukus, kaip Goethe's auginasi). Greta jo lyg pusmėnulis būsimasis dabita Rapoliukas. Jo ūgtelėję plaukai glotni sušukuoti ir pakraštyje viršugalvio perskleisti. Ten vėl vienas panašus į dabitą. Tai dar neišaugęs savo ūgio Antanas. Kairiajame kampe stovi didžiulis poetas. Iš ūgio pažinsite, kad tai žinomasis Antanas, pernai laimėjęs gimnazijos eilėraščių konkursą. Kitame kampe klasės fotografas rodo savo šviežiausias nuotraukas. Po smarkiai nenusisekusios grandiozinės loterijos jis tiktai fotografiniu bizniu beužsiima. Iš moteriškųjų asmenybių dar pasirodo kažkokia smarki asmenybė. Lyg berniukas. Tai Genė. Toliau dar vienas veidelis, lyg iš pakelio koplytėlės išimtas. Staiga mažoji dulcinėja Iza smarkiai nusikvatoja ir iš portfelio ištempia „Tilkos" kakao pokelį. Tai jos laimikis, gautas Vincento à Paulo loterijoje — alegri. Ji nešykšti. Pasidalinkime, sako. Ir iš pokelio pradeda kiekvienam pasitaikiusiam berniukui berti išganingųjų miltelių. Aktoriai baidosi. Ypač vienas išsigandęs sprunka į prieš-sceną ir, priremtas prie laiptų atramos, griebiasi paskutinio išsigelbėjimo, lyg skęstantis pridurto šiaudelio. Smarkiai lenkiasi per laiptų atramas ir daro baisų „salto mortale". Aktoriai nublanksta. Bet „salto mortale" su Alacho malone pavykęs, ir aktoriai daro Patašono miną. „Reikia magisteriui sostą papuošti! — kažkas pasiūlo. Pasiūlymas priimtas, ir ant magisterio kėdės atsiranda kakao dulkių kluodelis. Po kiek laiko scenon įlinguoja gimnastikos ir paišybos simbolis. Kaip niekur nieko sėdasi ant kėdės (atrodo, lyg tyčiomis, bet, matyt, bus nematęs). Aktoriai daro per daug linksmas minas. Magisteris nerimsta. Žvalgosi, bet be išdavų. Tik klasės dežūras išduoda baisią paslaptį. „Simbolio" veidas apsiniaukia. Baisus nusikaltimas pastebėtas. Aktoriai kvatojasi padvigubintu garsumu. Tik kai kurių veidai išblykšta. Bet greit ir vėl juokiasi. Tai tie, kurie jaučiasi prisidėję. Bet ką čia jau! Argi kas gali sužinoti visus nusikaltimo iniciatorius.

Uždanga palengva uždengia linksmąją auditoriją. La comedia finita.

Žloba

„KARTOJASI" ISTORIJA...

Ateities skaitytojai gal jau bus pastebėję, kad ilgoką laiką šiam žurnalui iš Skuodo rašinėdavo koks ten Katilina. Iš istorijos ir iš lotynų kalbos žinome, jog prieš porą tūkstančių metų senovėje Romos imperijoj taip pat gyveno Katilina. Ir nors skuodiškį Katiliną nuo ano istoriškojo skiria toks ilgas laikotarpis, bet, reikia pasakyti, tarp tų dviejų Katilinų yra daug panašumo.

Apie istoriškąjį Katiliną žinome, kad jis buvęs valstybės išdavikas ir daręs sąmokslus prieš Romos *respublikonišką* santvarką. O skuodiškis Katilina, kaip sako gana autoritetingos galvos, taip pat kelia sąmokslą prieš Skuodo *vidurinę* mokyklą. Prieš pirmąjį Katiliną stojo kovoti oficijalus Romos vastybės asmuo, Ciceronas, ir pasakė prieš jį keturias žinomas kalbas. Panašiai yra ir dabar: vienas oficijalus asmuo lig šiol yra išdrožęs jau tris žymesnes kalbas prieš šių laikų Katiliną... Ypatingai buvo „iškilminga" pirmoji kalba, kurios vedamoji „idėja" buvo, maždaug, tokia:

— *Quo usque tandem* rašinėsi, Katilina, opozicijos dienraščiui? *Quam diu etiam* tavo rašiniai badys mūsų akis? *Quem ad finem* sieks begalinis tavo įsivaizdavimas...

Romos Katilina po tų keturių kalbų buvo *urbe Roma expulsus*, taigi dabar tenka laukti, kad ir Skuodo Katilina po ketvirtosios savojo „Cicerono" kalbos bus *urbe Skuodas expulsus*... (Tik nesupainiokite šito Cicerono su Katilinos kolega, antruoju „Ateities" korespondentu!). Na, o jeigu tai ir neįvyktų, tai vis tik tasai „opozicijonierius" Katilina ir po šimto metų atsimins logaritminių lygių sistemas, apskritųjų kūnų tūrius ir panašias mandrybes... *Istorikas*

ŠIAULIŲ PRIEŽODŽIAI

Karingos — kaip septintokės draugių vardadieniuose. — Gera kaip šiauliečių užsienio politika.

SKUODO IŠEIVĖMS ŠVĖKŠNOJE nemandagiųjų (ypač geltonplaukių) Švėkšnos kavalierių skaudžiai „persekiojamoms", visų metropolijos bičiulių vardu nesvietiškai didelę užuojautą reiškia

Skuodiškių Diktatorius

REDAKTORIUS IR LEIDĖJAS PROF. DR. PR. DOVYDAITIS

„SAKALO“ KNYGŲ NAUJIENOS

SAKALAS vasaros atostogoms išleido daug naujų, įdomių knygų:

1. **K. Jankauskas, JAUNYSTĖ PRIE TRAUKINIO.** Romanas iš geležinkeliečių gyvenimo. Lt. 3,—.
2. **Liūnė Janušytė, VAŽIUOJAM.** Linksmų naujų feljetonų rinkinys. Lt. 2,—.
3. **Et. Rice Bourogh, UŽMIRŠTOJI SALA.** I d. Populiariosios bibliotekos Nr. 3. Yra tai naujausias TARZANO autoriaus įdomus ir labai intriguojantis romanas. Netrukus išeina ir II d. Lt. 1,50.
4. **L. Kondratavičius-Syrokomla, MARGIS.** Poema 600 metų Margio žygio, Punios tragedijos paminėjimui. Vertė A. Valaitis. Įžangą parašė prof. M. Biržiška. Lt. 2,—.
5. **Victor Hugo, VARGDIENIAI.** IV t. Lt. 3,50. Baigiamas spausdinti ir V t.
6. **K. Papečkio paruošta, DU VARDAI GRANITE.** Poezijos antologija apie **Darių** ir **Girėną** su Liudo Giros įžanga. Lt. 1,50.
7. **J. Braziulevičius, AUGILA NEBRENDILA.** Komedija. Šiuo scenos veikalėliu SAKALAS pradeda leisti populiarių scenos veikalų seriją, pavadintą „LIAUDIES TEATRAS“.
8. **J. Marcinkevičius, MES ATEINAM.** Trijų tomų epochinis romanas, atvaizduojąs 1905 m. revoliuciją, Did. Vilniaus seimą, vokiečių okupaciją ir 1919 m. Lietuvos kūrimąsi. Visų trijų tomų kaina Lt. 10,—.
9. **K. Inčiūra, TRYS TALISMANAI.** Misterija—pasaka. Operos libreto. Lt. 1,50.

SAKALO b-vė išleido visiems skaitytojams tikrai naudingą ir būtinai reikalingą knygą —

Tarptautinių žodžių žodyną,

kurį sudarė *K. Boruta, Pr. Čepėnas ir Alb. Sirutytė-Čepėnienė,* redagavo *J. Žiugžda.* Visą žodyno medžiagą peržiūrėjo ir visais atžvilgiais patikrino *Prof. Vacl. Biržiška ir Prof. Pr. Dovydaitis.* Žodynas sudarytas naudojantis geriausiais įvairių kalbų žodynais, enciklopedijomis ir atitinkamais mokslo veikalais. Jame paaiškinta apie 22.000 žodžių ir įvairių dažnai mūsų spaudoje sutinkamų įvairiomis kalbomis posakių. Žodyno yra 1064 pusl., jo kaina Lt. 10,— neįrišti ir Lt. 12— įrišti.

Toks žodynas jau seniai buvo visiems reikalingas, nes tikrai nerasime nė vieno tokio spaudinio, kuriame visai nebūtų nė vieno tarptautinio žodžio ar kokio ne visiems suprantamo posakio.

Šią moksleiviams labai naudingą knygą galima gauti visuose knygynuose ir *„Sakalo“ B-vėje Kaune, Kęstučio g. 36.*

Jaunuoli! Ar turi idealą?

Ar nori dirbti ir kovoti už Kristų Šv. Pranciškaus Ordine?

Informacijas teikia Tėvų Kapucinų Vienuolynas

Liurdas — Plungė

Ar skaitai „KARĮ“?

Kiekvienam Lietuvos piliečiui turi rūpėti savo kariuomenė, krašto gynimas ir kariškasai pasirengimas. Todėl kiekvienas turėtų skaityti pigų, įdomų savaitinį Lietuvos kariuomenės laikraštį

„KARĮ“,

KURIS EINA JAU XVIII METAI

„KARYS“ daug rašo ne tik iš mūsų kariuomenės gyvenimo, bet taip pat ir apie kitų valstybių kariuomenių ginklavimą, pasirengimą karams, naujus išradimus karo srity, karišką jaunimo rengimą pas mus ir kitur ir t. t.

„KARYS“, be grynai kariškų dalykų, nemaža rašo apie svarbesniuosius pasaulio politinius įvykius, deda daug gražių paveikslų, eilėraščių, apysakų, karo atsiminimų bei pasakojimų ir t.t. Be to, kiekviename numery yra linksmas skyrius *„Kuprinės pabiros“*.

Leidžia *Spaudos ir Švietimo Skyrius.*

„Kario“ prenumer. kaina 1936 m. žymiai sumažinta. Puskariininkiams ir kareiviams, išsirašantiems tik sau metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt., visiems kitiems: metams — 6 lt., 6 mėn. 4 ir 3 mėn. 2 lt. Mažiau, kaip 3 mėnesiams neišrašoma. Užsieny, be Latvijos, Estijos ir Vokietijos, dvigubai.

REDAKCIJOS IR ADMINISTRACIJOS ADRESAS:
Kaunas, Miško gvė 10, „Karys“

KARIŪNAS

Pirmojo Lietuvos Prezidento
Karo Mokyklos kariūnų
iliustruotas laikraštis išeina kas du mėnesiai

Leidžia P.L.P. karo mokyklos kariūnų klubo fondas

Redaguoja: **ltn. Urbonavičius Simas**

Prenumerata: metams 5 lt.; atskiras nr. 1 lt.

Adresas: **A. Panemunė, Karo Mokykla**

Šio n-rio kaina Lt. 1,50